

Tiimari Oyj Abp:n konkurssin uhkatekijät tilinpäätöstiedoissa vuosina 2007 – 2012

Katariina Susi-Dotsenko

19.11.2015

Tekijä

Katariina Susi-Dotsenko

Koulutusohjelma

Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelma

Opinnäytetyön nimi

Tiimari Oyj Abp:n konkurssin uhkatekijät tilinpäätöstiedoissa vuosina 2007-2012

Sivu- ja**liitesivumäärä**

57 + 20

Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia historiatietoja yhtiön tilinpäätöksistä vuosilta 2007 – 2012 ja ennustaa konkurssiin johtamisen syitä. Tutkimuksen kohteeksi on valittu yksi tunnettu suomalainen yhtiö - Tiimari Oyj Abp. Yritys on toiminut markkinoilla 38 vuotta luotuaan uskottavan brändin. Yhtiö oli tunnettu vahvana yhtiönä Suomen markkinoilla, jolla ei ollut merkittäviä kilpailijoita alalla. Yritys on kuitenkin kaikkien yllätykseksi mennyt konkurssiin vuonna 2013 pitkän historiansa jälkeen.

Tämän opinnäytetyön toteutukseen on valittu laadullinen, eli kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä. Tutkimus toteutetaan suurimmaksi osaksi tunnuslukuanalyysin menetelmällä. Tutkitaan muun muassa yrityksen seuraavia tunnuslukuja: kannattavuus, vakavaraisuus, maksuvalmius, kasvu ja konkurssin ennustaminen (z-luku). Työssä analysoidaan yhtiön rahavirran käyttäytymistä konkurssiin lähestyessä rahoituslaskelman tiedon avulla. Lisäksi arvioidaan johdon vaikutusta tarkastelemalla konsernin toimintakertomuksien pohjalta tehtyä strategiakatsausta.

Tutkimustuloksista selviää, että Tiimarin konkurssiin johtavat pääsyyt olivat pitkittynyt kannattamaton toiminta ja hallitsematon kasvu. Konkurssin uhkatekijöitä oli havaittavissa sekä rahoituslaskelmassa että johdon strategia-toimintatavassa. Tiimarin kannattavuus heikentyi tappiollisen liiketuloksen johdosta. Liiketulos on puolestaan laskenut mahdollisesti muun muassa kysynnän heikentymisen vuoksi. Tiimarin hallitsematon kasvu alkoi voimakkaasta kansainvälistymisestä ja valtavista yritysostoista, mikä käänsi kasvun negatiiviseen suuntaan ja vaikutti olennaisesti liiketoiminnan supistumiseen.

Asiasanat

Konkurssi, konsernit, tilinpäätös, kannattavuus, kasvu

Author

Katariina Susi-Dotsenko

Degree programme

Degree programme in the Finance and Economics

The thesis title

Bankruptcy threats of the Tiimari Oyj Abp's according to the Financial Statements years 2007 - 2012

Number of pages and appendix pages

57 + 20

The aim of this thesis is to study the history of the company's financial statements for the years 2007 – 2012 and to predict the causes of bankruptcy. As the subject was selected well-known Finnish company - Tiimari Plc. The company was present on the market for 38 years, after creating a convincing brand. Tiimari Oyj Asp's was known as a strong company on the Finnish market, which had no significant competitors at same sector. However, to everyone's surprise the company has gone bankrupt in 2013 after its long history.

The implementation of this study was selected qualitative research method. Research was implemented by using mostly the indicator analysis method. Studying i. m. the company's following indicators: profitability, solvency, liquidity, growth and bankruptcy prediction (z) ratio. There is analyze of the company's cash flow information when the bankruptcy starts to approach using the information of the behavior of the financial statement. In addition, management's states impacts are evaluated by looking at the corporations strategy reviews based on the annual report.

The study results shows that the main reasons of Tiimari's bankruptcy were the prolonged unprofitable activities and uncontrolled growth. Bankruptcy threats was observed in both the financial statement and the management strategy mode. Tiimari's profitability weakened due to the loss of the operating result. The uncontrolled growth of Tiimari started fast internationalization and the enormous corporate acquisitions, which affected negatively on the growth of the profitability and affected essentially by declining of the business.

Keywords

Bankruptcy, corporations, balance sheet, profitability, growth

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Tutkimuksen tarkoitus, rajaus ja tutkimusongelmat	1
1.2	Työn rakenne.....	2
2	Konsernin määritelmä.....	4
2.1	Konsemitilin päätös.....	4
2.1.1	Konsemitilin päätöksen sisältö.....	4
2.1.2	Kassavirtalaskelman rakenne	6
2.1.3	Konsemitilin päätöksen oikaisu.....	7
3	Yrityksen terveystriangulo ja tunnusluvut	9
3.1	Kannattavuuden tunnusluvut.....	10
3.2	Vakavaraisuuden tunnusluvut.....	15
3.3	Maksuvalmiuden tunnusluvut	17
3.4	Kasvun tunnusluvut.....	19
4	Konkurssin määritelmä.....	22
4.1	Hälytysjärjestelmä rahoituskriisin ennustamiseen	22
4.2	Kriisitunnusluvut.....	23
5	Tulosten esittäminen ja tulkinta	26
5.1	Tutkimusmenetelmä ja aineisto	26
5.2	Yhtiön tunnuslukuanalyysi.....	27
5.2.1	Tiimarin kannattavuuden tunnusluvut.....	28
5.2.2	Tiimarin vakavaraisuuden tunnusluvut	32
5.2.3	Tiimarin maksuvalmiuden tunnusluvut.....	35
5.2.4	Tiimarin kasvun tunnusluvut.....	39
5.2.5	Tiimarin kriisitunnusluvut	43
5.3	Tiimarin rahoituslaskelman analyysi	46
5.4	Tiimarin toimintakatsaus.....	48
5.4.1	Tiimarin historia.....	48
5.4.2	Hallinnon vaikutus yrityksen toimintaan.....	49
5.4.3	Tiimarin tulevaisuus.....	52
6	Pohdinta.....	53
6.1	Johtopäätökset	53
6.2	Tutkimuksen luotettavuus.....	56
6.3	Oman oppimisen arviointi.....	57
6.4	Jatkotutkimusehdotukset.....	57
	Lähteet.....	58
	Liitteet.....	63
	Liite 1. Tiimari Oyj Abp:n konsernin tilinpäätösasiakirjat vuodelta 2007	63

Liite 2. Tiimari Oyj Abp:n konsernin tilinpäätösasiakirjat vuodelta 2008.....	66
Liite 3. Tiimari Oyj Abp:n konsernin tilinpäätösasiakirjat vuodelta 2009.....	69
Liite 4. Tiimari Oyj Abp:n konsernin tilinpäätösasiakirjat vuodelta 2010.....	72
Liite 5. Tiimari Oyj Abp:n konsernin tilinpäätösasiakirjat vuodelta 2011.....	75
Liite 6. Tiimari Oyj Abp:n konsernin tilinpäätösasiakirjat vuodelta 2012.....	78
Liite 7. Toimialan tilinpäätöstilaston mediaanit	81
Liite 8. Tiimari-konsernin tunnusluvut.....	82

1 Johdanto

Nykyinen taloudellinen laskusuhdanne, joka on alkanut jo 7 vuotta sitten, on voimakkaasti vaikuttanut yritysmaailmaan. Suomen kansa on jo tottunut saamaan negatiivisia taloustiedotteita jatkuvista yt-neuvotteluista ja yritystoiminnan lopettamisesta.

Nykypäivänä on erityisesti huolestuttavaa se, että jopa suurten yhtiöiden yrityssaneeraukseen hakeutuminen yleistyy ja jotkut ovat jopa lopettaneet toimintansa kokonaan.

Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelijana minulla heräsi kiinnostus analysoida yhtä konkurssiin mennyttä yhtiötä. Analysoinnissa oli tarkoitus tutkia yhtiön taloudellista tilannetta, toimintaa viimeisiltä vuosilta, selvittää erilaisia taloudellisia uhkatekijöitä jotka ovat vaikuttaneet yrityksen tilanteeseen ja tutkia onko tähän voinut etukäteen varautua. Tutkimuksen kohteeksi on valittu yksi tunnettu suomalainen yhtiö - Tiimari Oyj Abp. Yritys on toiminut markkinoilla 38 vuotta luotuaan uskottavan brändin. Yhtiö oli tunnettu vahvana yhtiönä Suomen markkinoilla, jolla ei ollut merkittäviä kilpailijoita alalla. Yritys on kuitenkin kaikkien yllätykseksi mennyt konkurssiin vuonna 2013 pitkän historiansa jälkeen.

Aihe on ajankohtainen, sillä nykyisessä taloudellisessa tilanteessa monet yritykset kärsivät laskusuhdanteesta. Monessa yrityksessä on päällä yt-neuvottelut, vienti laantuu ja tulevaisuuden näkymät ovat epävarmat. Tutkimuksen tavoitteena on Tiimarin tilinpäätöstietojen analysoinnin kautta saada hyödyllistä tietoa muille yrityksille, jotta tietyt faktat ja tekijät huomataan ennen kuin on liian myöhäistä ja päästään korjaamaan tilannetta omissa liiketoiminnassaan.

1.1 Tutkimuksen tarkoitus, rajaus ja tutkimusongelmat

Tämä on kvalitatiivinen case-tutkimus Tiimari Oyj Abp:n konkurssista, jossa ilmiön kautta tarkastellaan ja kuvataan konkurssiin mennyttä yhtiötä. Työn tavoitteena on tutkia historiatietoja yhtiön tilinpäätöksistä vuosilta 2007 – 2012 ja ennustaa konkurssiin johtamisen syitä teorian ja tunnuslukujen avulla.

Opinnäytetyön pääasiallinen tutkimusongelma voidaan lausua seuraavan kysymyksen muodossa:

”Mitkä ovat Tiimarin konkurssin uhkatekijät ja miten ne näkyvät konkurssiin mennessä yrityksessä?”

Tutkimuksen pääpaino on tutkia yrityksen taloudellisia lukuja ja saada selkeä kuva yrityksen liiketoiminnan reaali prosesseista, jotka ovat johtaneet yrityksen konkurssiin.

Jotta vastaus opinnäytetyön pääkysymykseen löytyy, on vastattava seuraaviin alaongelmiin:

- Miten yrityksen kasvu on vaikuttanut yrityksen liiketoimintaan?
- Miten yrityksen tunnusluvut ovat käyttäytyneet/kehittyneet?
- Millainen on hallinnon vaikutus ja rooli yrityksen toiminnassa?

Alaongelmiin etsitään vastaus tunnuslukujen valossa. Tutkitaan muun muassa yrityksen seuraavia tunnuslukuja: kannattavuus, vakavaraisuus, maksuvalmius, kasvu ja konkurssin ennustaminen (z-luku). Tunnuslukuja lasketaan tuloslaskelman ja taseen antamien tietojen perusteella. Lisäksi tutkitaan rahoituslaskelman rahavirtojen käyttäytymistä konkurssiin lähestyessä. Johdon vaikutusta liiketoimintaan selvitetään taas toimintakertomuksien avulla.

Tutkimuksen tulokset ovat sovellettavissa yrityksille, jotka harjoittaa tavaroiden myyntiä. Palvelualan yritykset eivät juuri voi hyödyntää tutkimuksen tuloksia omaan liiketoimintaan. Vähittäiskaupan taloudellinen liiketoiminta taas riippuu olennaisesti tavaroiden säilyttämisestä ja varastokierron nopeudesta, samalla tavalla kuin Tiimarin tapauksessa. Tässä työssä yhtiön kannattavuutta käsitellään yleisellä tasolla ja esimerkiksi yhtiön tuoteryhmien kannattavuutta ei selvitetä lainkaan. Tiimari oli noteerattu pörssissä tarkisteluajanjakson aikana, mutta pörssin vaikutusta yhtiöön käsitellään myös hyvin rajallisesti tässä tutkimustyössä.

1.2 Työn rakenne

Opinnäytetyö rakentuu yllämainittujen ala-ongelmien ympäri. Työ muodostuu johdannosta, teoriasta, empiirisestä osasta ja lopuksi pohdinnasta. Työn teoriaosassa ensimmäiseksi käsitellään konserniyhtiön muodon määrittelyä ja konsernin laatimia tilinpäätöstietoja. Seuraavaksi käydään läpi liiketoiminnan terveyskolmion käsitteitä ja niiden tunnuslukujen tulkintaa. Teorian kolmannessa luvussa keskitytään konkurssiaiheeseen ja rahoituskriisiä ennustettaviin tunnuslukuihin.

Empiirisessä osassa esitetään ja tulkitaan tuloksia. Ensimmäisessä luvussa kerrotaan tutkimusmenetelmästä ja käytetyistä aineistoista. Toisessa esitetään yhtiön tunnuslukujen kehitystä ja analysoidaan niitä. Kolmannessa luvussa esitetään rahoituslaskelman

analyysiä. Viimeisessä luvussa perehdytetään yhtiön ja sen johdon historiatietoihin. Lopuksi kerrotaan Tiimarin tulevaisuutta koskevista uutisista.

Pohdinnassa käsitellään tutkimuksen saatuja tuloksia ja esitellään niistä johtopäätöksiä. Työn lopuksi selvitetään tulosten luotettavuutta ja pätevyyttä.

2 Konzernin määritelmä

Juridisesti konserni on taloudellinen kokonaisuus, joka muodostuu kahdesta tai useammasta itsenäisestä yrityksestä. Yleensä monet suuret yritykset ovat konserneja. Konsemissa on yksi emoyhtiö, jolla on määräysvalta muiden yritysten - tytäryhtiöiden nähden. Itse konserni ei ole velvollinen suorittamaan veroja, eikä sillä ole oikeudellista toimivaltaa. Konserniin voi kuulua myös alakonsernit, eli toisin sanoen liiketoimintasegmentit. Alakonsernin emoyhtiö on pääkonsernin tytäryhtiö. (Kallunki & Kytönen 2007, 69; Wikipedia 2015a; Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 9-10.)

Konsernin yhtiön muodon rakenteesta voi saada useita hyötyjä. Esimerkiksi tytäryhtiö joka tuottaa tappiota, kuitenkin pystyy toimimaan edelleen emoyhtiön pääomallainan turvan avulla. Kun emoyhtiö noteerataan pörssissä, on lisärahoituksen mahdollisuuksia koko konsernilla. Lisärahoitusta voi saada myös esimerkiksi myymällä tytäryhtiön kokonaan tai osittain. Kansainvälistymisestä on hyötyä siinä tilanteessa, jos samaa yritystoimintaa harjoittavia yrityksiä on useissa eri maissa. Konsernirakenteen muut hyödyt ovat muun muassa verohyödyt ja YT-neuvotteluiden välttämisen hyödyt. (Wikipedia 2015a.)

2.1 Konsernitilinpäätös

Kirjanpitolain (KPL 30.12.1997/1336) 6 luvun mukaan konsernitilinpäätöksen pitää antaa oikea ja riittävä kuva konsernin muodostaman taloudellisen kokonaisuuden tuloksesta ja sen taloudellisesta asemasta. Konsernitilinpäätös laaditaan ikään kuin konserni olisi yksi yritys. Tällaisessa yrityskokonaisuudessa saattaa olla hyvin paljon yritysten välistä keskinäistä velkaa ja saamisia. Tästä syystä taloudellisen kriisin tilanteissa kärsii koko konserni, vaikka joillakin tytäryhtiöllä tilinpäätös voisi osoittaa taloudellisesti vahvaa asemaa. (Kallunki & Kytönen 2007, 69–70; Salmi 2006, 84).

2.1.1 Konsernitilinpäätöksen sisältö

Konsernitilinpäätös pitää laatia kaikkien konserniyritysten taseiden ja tuloslaskelmien yhdistelmänä ja kaikkien tietojen nojalla tulee esittää myös liitetiedot. Myös emoyrityksen tilinpäätös kuuluu laatia samalta ajalta kuin koko konsernin tilinpäätös. (KPL 30.12.2004/1304.)

Konsernituloslaskelmassa näytetään konsernin tulos, josta on vähennetty kaikki sisäiset liiketapahtumat kuten keskinäiset saamiset, velat, osakeomistukset, tuotot, kulut, vähemmistöosuudet ja sisäinen voitonjako. Konsernitilinpäätöksen perusteella voidaan päättää konsernin toiminnan todellisesta laajuudesta, mutta vertailu eri tilikausien on

välillä kyseenalainen, sillä konsermirakenteet saattavat muuttua voimakkaasti. Konsermirakenne muuttuu silloin, kun konsermiyrityksiä myydään, ostetaan, puretaan, fuusioidaan (eli yhdistetään yhteen) sekä silloin kun perustetaan uusia tytäryhtiöitä. (Kallunki & Kytönen 2007, 70; Salmi 2006, 84–86; YTN 2009, 71.)

Taseen tarkoitus on antaa oikea ja riittävä kuva yrityksen taloudellisesta asemasta tilinpäätöshetkellä. Tase jakautuu kahteen osaan: vastaavaan ja vastattavaan. Taseen vastaavaa kuvaa yrityksen liiketoimintaan sitoutuneita pääomia ja se jakautuu vielä kahteen alaryhmään: *pysyvät vastaavat* ja *vaihtuvat vastaavat*. Taseen vastattavaa puoli kuvaa miten yrityksen liiketoimintaan sitoutuneet pääomat ovat rahoitettu. Rahoitus voidaan hoitaa joko omalla pääomalla tai vieraalla pääomalla. (YTN 2011, 27.)

Jos konserni on suuri ja julkinen, niin konsernitiilinpäätöksen lisäksi emoyhtiön pitää tehdä vielä toimintakertomus. Suurena yhtiönä pidetään sellaista yritystä, jonka liikevaihto on enemmän kuin 7,3 miljoonaa, tase ylittää 3,65 miljoonaa euroa ja työntekijämäärä ylittää 50. Toimintakertomuksessa hallitus esittää tiedot konsernista ja kertoo, miten yhtiö on toiminut tilikauden aikana. Toimintakertomuksen kautta voidaan esittää tärkeitä lisätietoja yhtiön toiminnasta joita ei yleisestä tilinpäätöksestä pystytä suoraan lukemaan. Samalla toimintakertomuksessa voidaan esittää konsernin liittyviä tapahtumia jotka tapahtuvat tilikauden päättymisen jälkeen. Näitä voivat olla arviot liiketoimintojen kehittymisestä, strategiasta tai selvitykset tutkimus- ja kehitystoiminnan laajuudesta.

Toimintakertomuksessa täytyy myös ilmoittaa, kuinka paljon konsernin palveluksessa työskentelee työntekijöitä ja hallituksen maksetut palkat. Lisäksi hallituksella on velvollisuus kertoa toimintakertomuksessa yhtiön voittoa tai tappiota koskevia toimenpiteitä. (KPL 30.12.2004/1304; Taloussanomien 2015; Wikipedia 2015b.)

Jos konserni on julkinen yhtiö, on laadittava myös konsernin rahoituslaskelma.

Rahoituslaskelmasta eli yrityksen kassavirtalaskelmassa selvitetään mistä konserni oli saanut rahat ja mihin ne oli käytetty tilikauden aikana (KPL 30.12.2004/1304).

Kirjanpitoasetuksen (KPA 30.12.2004/1313) 2 luvun 1 §:n mukaan rahoituslaskelmassa pitää esittää liiketoiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat.

Liiketoiminnan rahavirta kertoo, kuinka paljon rahaa yritykselle on jäänyt liiketoiminnan jälkeen ja onko yritys tuottanut tappiota vai voittoa tilikauden aikana. Jos yritystoiminta on tuottanut voittoa, yrityksellä on mahdollisuus maksaa tuottoa oman pääoman sijoittajille, tekemään uusia investointeja ja lyhentämään lainoja. Investointien rahavirrat kertovat, mihin käytetyt investoidut rahat ovat menneet ja miten ne toteuttavat tulevia tuottoja.

Rahoituksen rahavirrat kertovat millä tavalla on muutettu oman ja vieraan pääoman suhdetta tilikauden aikana. (KPA 30.12.2004/1313.)

2.1.2 Kassavirtalaskelman rakenne

Kassavirtalaskelmasta selvitetään tulojen riittävyyttä ja menojen kattamista etuoikeusjärjestyksessä. Etuoikeusjärjestyksen ajatuksena on se, että menoja katetaan tärkeysjärjestyksessä. Kaikista tärkein yrityksen meno on toiminnan meno, toiseksi tärkeimpinä tulevat rahoituskulut ja verot ja jälkimmäisinä investoinnit, lainojen lyhennykset sekä voitonjako. (YTN 2011, 52.)

Kassavirtalaskelman avulla voidaan havaita ovatko tulorahat riittäneet kaikkiin menoihin. Mikäli yrityksen rahoituslaskelmasta käy ilmi, ettei tulorahan tarve ole riittävä, niin selviää missä käytettiin vierasta pääomaa ja kuinka paljon. Jos vastaavasti tulorahoja on riittävä määrä kattamaan yrityksen menot tai jopa enemmän, voidaan nähdä mihin ylijäämä on käytetty. (YTN 2011, 52.)

Alla on Yritysneuvottelukunnan (teossa YTN 2011, 52) antama kassavirtalaskelmamalli:

KASSAVIRTALASKELMA	
	Liiketulos
+	Poistot ja arvonalentumiset
<hr/>	
=	Käyttökate
-/+	Toiminnallisen käyttöpääoman lisäys/vähennys
+/-	Pakollisten varausten lisäys/vähennys
<hr/>	
=	Toimintajäämä
+	Rahoitustuotot
-	Rahoituskulut
-	Verot
+/-	Satunnaiset tuotot/kulut
<hr/>	
=	Rahoitusjäämä
-/+	Investoinnit (netto)
-/+	Sijoitusten ja pitkäaikaisten saamisten lis/väh
<hr/>	
=	Investointijäämä
+/-	Pitkäaikaisen vieraan pääoman lisäys/vähennys
+/-	Lyhytaikaisen korollisen vieraan pääoman lis/väh
+/-	Pääomalainojen lisäys/vähennys
+/-	Oman pääoman maksullinen lis/väh (pl. osingonjako)
-	Osingonjako/yksityiskäyttö
-/+	Lainasaamisten lisäys/vähennys
<hr/>	
=	Rahavarojen muutos
+	Rahavarat tilikauden alussa
-	Rahavarat tilikauden lopussa
<hr/>	
=	0

Kuvio 1. Kassavirtalaskelma (YTN 2011, 52)

Kassavirtalaskelman arvioinnissa (kuvio 1) tarkastellaan jäämiä. Toimintajäämä kertoo, kuinka paljon rahaa on jäänyt operatiivisten ja lyhytvaikutteisten menojen jälkeen. Jos toimintajäämä on positiivinen, yritystä voidaan pitää tässä vaiheessa kannattavana ja yrityksen maksuvalmius on kunnossa. Toimintajäämä voi olla negatiivinen, vaikka yrityksen toiminta on kannattava, esimerkiksi siinä tapauksessa, kun yritys panostaa kasvuun. Rahoitusjäämä kertoo, kuinka paljon rahoja on käytössä kaikkien juoksevien menojen jälkeen, silloin kun yrityksen kaikki rahoituskulut, verot ja saadut rahoitustuotot ovat maksettu. Jos rahoitusjäämä on positiivinen se osoittaa, että yritys pystyy hoitamaan tulo-rahoilla omia lainalyhennyksiä sekä mahdollisesti investointeja. Investointijäämän positiivisuus kertoo sen, että yritys on voinut omilla voimilla hoitaa kaikki yritystoimintaan liittyvät menot ja tulorahat ovat riittäneet myös sijoittamiseen. Rahavarojen muutos kertoo, onko kassa jäänyt plussalle vai miinukselle ja miten varoja oli käytetty. Lopussa kassavirtalaskelmassa on päästävä nollaan.

Jäämien tarkastelun lisäksi Yritysneuvottelukunta suosittelee kiinnittämään huomiota muun muassa yrityksen tapaan kattaa menoja ja keinoihin parantaa kassavirtoja. Yritysneuvottelukunta neuvoo myös ottamaan vertailuun kaikki kassavirtalaskelmat vähintään kolmen vuoden ajalta luotettavan kokonaiskuvan saamiseksi ja jotta mahdolliset satunnaiset heilahtelut tasoittuvat.

2.1.3 Konsernitilinpäätöksen oikaisut

Ennen varsinaista tilinpäätösanalyysia alun perin oli tarkoitus tehdä standardointi eli oikaisu. Tilinpäätöstietojen oikaisun tarkoituksena on saada vertailukelpoisiksi tiedot eri tilikausien ja eri yritysten välillä. Salmen mukaan oikaistavassa tilinpäätöksessä on tunnettava kaikki harkinnanvaraisuudet, jotka ovat tilinpäätöslukijalla käytössään ja oikaisu vaatii tilinpäätöksen liitetietoihin syvällistä perehtymistä. Samaa ajatusta on jatkettu Kallunkin, Lanton ja Sählströmin teoksessa. Heidän mukaan oikaisuja tehdessä oikaisussa on syytä pitää mielessä, kuinka merkittäviä ja olennaisia kyseiset erät ovat ja oltava kriittinen tilinpäätöksen tarkastelussa. (Kallunki, Lanto & Sählström 2008, 119; Salmi 2006, 131.)

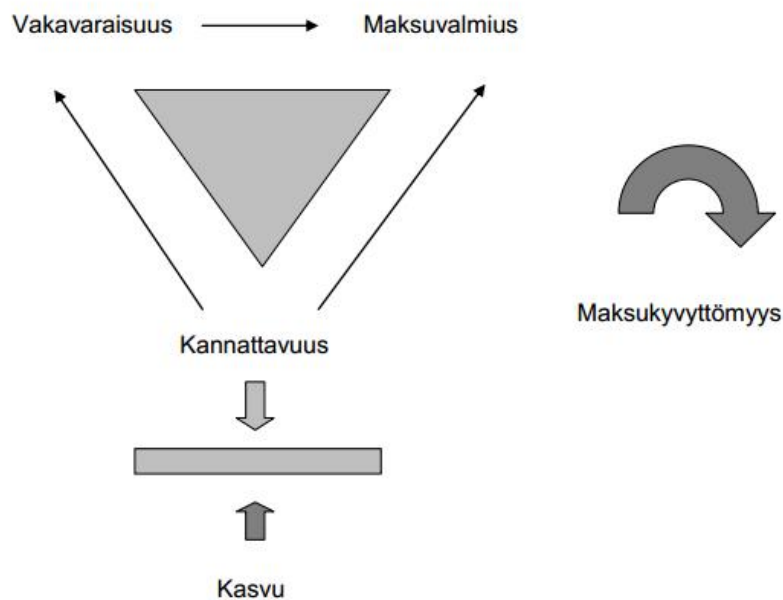
Konsernitilinpäätös laaditaan samojen sääntöjen mukaan kuin yksittäisenkin yrityksen tilinpäätös. Kaikkia konsernin tilinpäätösten oikaisuja ei käytännössä pystytä tekemään, koska yksittäisiä tytä- ja osakkuusyrityksen tilinpäätöksiä ei yleensä ole ulkopuoliselle saatavissa. (YTN 2009, 77.)

Konsernitilinpäätöksen tulkintavaikeuteen voivat vaikuttaa monet tekijät. Heti alkuun on tarkistettava ovatko kaikki yhdisteltävät tytäryritykset yhdistetty, koska houkutusena saattaa olla tappiollisen ja velkaantuneen tytäryrityksen poisjättäminen tilinpäätöksestä. Asia tarkistetaan liitetiedoista. Esimerkiksi tapauksessa jossa yrityksen omistussuhde on muutettu velallisen tytäryrityksen osalta niin, että konsernin osuus jää alle 20 %:n, yhdistelyvelvollisuutta ei enää ole. Lisäksi on oltava kriittinen konsernitilinpäätöksen laadintatekniikan suhteen. Muun muassa konsernitilinpäätöksen laadinnasta saattavat johtaa harhaan seuraava tekijät: sisäisten liiketapahtumien eliminointi, vähemmistöosuuksien erottaminen, sisäisen osakkeenomistuksen eliminointi, ulkomaisten tytäryritysten käsittely ja osakkuusyritysten yhdistely. Tiedon luotettavuus on yritysjohton ja tilintarkistajan vastuulla, koska ulkopuolinen tarkastelija ei pysty tutkimaan laadintatekniikan yksityiskohtia. (YTN 2009, 77–78.)

Nykyään julkisilla yrityksillä IFRS-normisto tekee useat oikaisut tarpeettomaksi (Kallunki, Lanto & Sahlström 2008, 118). IFRS (International Financial Accounting Standards) on kansainvälinen standardi tilinpäätöksen laatimiseen. Standardi helpottaa tilinpäätöstietojen vertailukelpoisuutta kansainvälisellä tasolla. Standardin avulla muun muassa tietojen läpinäkyvyys ja omaisuuden käyvän arvon määrittely parani. (Kallunki, Lanto & Sahlström 2008, 15.)

3 Yrityksen terveyskolmio ja tunnusluvut

Yrityksen terveyskolmio kuvaa selkeästi yrityksen taloudellisen tilan. Se muodostuu kolmesta perustekijästä: kannattavuudesta, maksuvalmiudesta ja vakavaraisuudesta. Kolmioon on otettu myös neljäs tekijä, joka on yrityksen kasvu. Kasvulla on hyvin olennainen merkitys kaikkiin kolmeen yllämainittuun yrityksen toiminnan edellytystekijään. Jos jokin näistä neljästä on heikko, uhkaa yritykselle maksukyvyttömyys. Kuviossa 2 on esitetty terveyskolmio, joka havainnollistaa tekijöiden välisiä riippuvuuksia. (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 38; Salmi 2006, 122).

Kuvio 2. Yrityksen terveyskolmio (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 39)

Yrityksen terveyskolmiossa (kuvio 2) kaikista tärkein toiminnan edellytystekijä on kannattavuus. Ilman kannattavuutta yrityksen toiminnalla ei ole jatkuvuutta. Tästä syystä kuvan kolmio seisoo kannattavuuden varassa. Kannattavuus vastaa kysymykseen: ”Onko tulos riittävä?” Kannattavuudella analysoidaan yrityksen tuottamaa tuloa lyhyt- ja pitkävaikutteisen kulujen jälkeen. Maksuvalmiutta kuvaavana kysymyksenä pidetään: ”Riittävätkö rahat aina?”. Maksuvalmiudella tarkoitetaan rahan riittävyttä lyhyellä aikavälillä. Pidemmällä aikavälillä tarkastellaan vakavaraisuutta ja sen keskeistä kysymystä: ”Onko pääomarakenne terve?”. Vakavaraisuudella kuvataan oman ja vieraan pääoman suhdetta. Molemmilla mittareilla saadaan näkemys yrityksen rahoitusasemasta, joka selvitetään taseesta. Kasvua kuvaava kysymys on: ”Onko kasvu hallittu?”. Tämä on tärkeä selvittää sillä jos yritys kasvaa liian nopeasti, eli hallitsemattomasti, se voi tulla hyvin nopeasti maksukyvyttömäksi. (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 36-39; Salmi 2006, 122.)

Maksukyvyttömyyden edeltäjänä on yrityksen taloudellisen terveystriangelin kaatuminen (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 40). Tämän teorian nojalla seuraavaksi käsitellään terveystriangelin tekijöihin kuuluvia tunnuslukuja.

3.1 Kannattavuuden tunnusluvut

Kannattavana yrityksenä pidetään sellaista yritystä joka pystyy tuottamaan voittoa. Voittoa pitäisi olla riittävästi yrityksen omistajille, jotta se kattaa yritystoimintaan liittyviä riskejä. Omistajan tuottovaatimus riippuu siitä kuinka suuret ovat liiketoiminnan riskit. Kultasääntönä pidetään jokaisessa rahoituksen oppikirjassa, että riski ja tuotto aina kulkevat käsi kädessä. Mitä suurempi tuotto, sitä suurempi riski. Laskemalla tunnuslukuja voidaan seurata yrityksen kannattavuutta. Tässä luvussa esitetään keskeisiä kannattavuuden tunnuslukuja. Kannattavuutta voidaan mitata kahdella eri tavalla absoluuttisesti ja suhteellisesti.

Kannattavuuden absoluuttiset tunnusluvut poimitaan tuloslaskelman välitulosriviltä ja ne mittavat rahamääräistä voittoa. Yleisin absoluuttinen kannattavuuden mittari on liiketulos. **Liiketulos** kertoo, kuinka suuri osa varsinaisen liiketoiminnan tuotoista on jäljellä ennen rahoituseriä ja veroja, eli mittarina liiketulos on kannattavuuden osalta rahoitus- ja veroneutraali. Tällä on tarkoitus erottaa toisistaan kannattavuuden ja rahoituksen vaikutukset. (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 20-21; Salmi 2006, 134–137; YTN 2011, 61.)

Liiketulos lasketaan seuraavalla tavalla (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 21):

Liiketulos = Käyttökate – Suunnitelman mukaiset poistot – Arvon alentumiset pysyvien vastavien hyödykkeistä – Vaihtuvien vastaavien poikkeuksellisen arvon alentumiset

Seuraava absoluuttinen mittari on nettotulos. **Nettotulos** saadaan kun liiketulokseen otetaan huomioon kaikki liiketoiminnan verot, sekä rahoitustuotot ja -kulut. Nettotulos on niin sanotusti operatiivinen tulos, joka kuvaa yrityksen todellista kannattavuutta. Jotta toimintaa voidaan pitää kannattavana, nettotuloksen tulee olla positiivinen. Jos nettotulos on negatiivinen mutta yrityksen liiketulos on voiton puolella, yrityksen kannattavuus on vielä pelastettavissa esimerkiksi vähentämällä merkittävästi rahoituksen kuluja. (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 21-23; Salmi 2006, 136; YTN 2011, 57.)

Nettotulos lasketaan seuraavalla tavalla (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 21):

Nettotulos = Liiketulos + Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista + Muut korkotuotot ja rahoitustuotot – Korkokulut ja muut rahoituskulut +/– Kurssierot – Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset – Välittömät verot

Kokonaistulos on yrityksen tulos, jossa on huomioitu myös satunnaisen tuotot ja kulut. Kannattavuuden arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös satunnaisiin eriin. On merkitystä ovatko kyseessä toistuvat erät vai satunnaiset erät. Satunnaiset erät voivat olla tuloslaskelmassa väärässä paikassa, mikäli kyseessä ovat todellisuudessa toistuvat erät. Satunnaiset kulut kuuluvat nimenomaan satunnaisiin eriin ja toistuvat erät kuuluvat liiketoiminnan varsinaisiin kuluihin. Kannattavuuden arvioinnissa on tärkeää erottaa oikein liiketoiminnan varsinainen toiminta kaikista muista satunnaisista kuluista. (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 21-23.)

Kokonaistulos lasketaan seuraavalla tavalla (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 21):

Kokonaistulos = Nettotulos + Sattunaiset tuotot – Sattunaiset kulut

Tilikauden tulos on viimeinen kannattavuuden absoluuttinen mittari, joka saadaan tuloslaskelman viimeiseltä riviltä. Tilikauden tuloksessa on huomioitu kaikki muut kulut, kuten poistoerät, vapaaehtoiset varaukset ja muut tuloksen oikaisut. Se on merkittävä tulos kannattavuuden arvioinnissa, koska tämä lopullinen tulos lisätään taseeseen. (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 21.)

Tilikauden tulos lasketaan seuraavalla tavalla (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 21):

*Tilikauden tulos = Kokonaistulos +/– Poistoeron lisäys / vähennys
+/- Vapaaehtoisten värausten lisäys / vähennys +/– Muut tulokset oikaisut*

Kannattavuuden suhteelliset tunnusluvut, eli suhdeluvut jakautuvat katteeksi ja tuottosuhdeluvuksi. Katteet helpottavat hahmottamaan tuottojen riittävyttä, eli sitä kuinka hyvin ne kattavat eri kuluerät tuloslaskelmassa. Yllämainitut absoluuttiset mittarit samassa järjestyksessä suhteutetaan liiketoiminnan tuottoihin, eli liiketulos, nettotulos, kokonaistulos tai tilikauden tulos jaetaan liikevaihdolla. Saadaan tulosprosentit tai toisin sanottuna voittoprosentit. Niiden avulla voidaan seurata eri kausien välisiä muutoksia, vertailla samalla alalla olevia yrityksiä ja asettaa yritykselle esimerkiksi kannattavuustavoitteita. (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 21; Salmi 2006, 148-149.)

Katteet lasketaan seuraavalla tavalla (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 22):

$$\text{Liiketulosprosentti} = \frac{\text{Liiketulos}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

$$\text{Nettotulosprosentti} = \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

$$\text{Kokonaistulosprosentti} = \frac{\text{Kokonaistulos}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

$$\text{Tilikauden tulosprosentti} = \frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

Pääoman tuottosuhdetta voidaan laskea koko pääoman, sijoitetun pääoman tai oman pääoman tuottonäkökulmasta. Pääoman tuottosuhteet tarvitaan arvioidakseen omistajien tulostavoitteiden kannattavuutta. Jos yritys on tosissaan menestyvä, sen liiketoiminnan kannattavuus pitäisi olla niin hyvä, että pystyisi kattamaan omistajien ja velkojen vaatiman tuoton. (Kallunki 2014, 82.)

Kokonaispääoman tuottosuhte (ROA) lasketaan seuraavasti: ensin nettotulokseen lisätään rahoituskulut ja verot. Vastaavasti sama luku voidaan saada, jos liiketulokseen lisätään rahoitustuotot. Tästä saatu luku jaetaan taseen loppusummalla, eli koko pääomalla. Lopputulos kerrotaan sadalla, sillä luku muuttuu prosenttilukumuotoiseksi. Tällä tunnusluvulla nähdään, minkälaisen tuoton yritys saa sitoutumalla kaikki olevat resurssit. (Balance Consulting 2015a; Laakso, Laitinen & Vento 2010, 23-24; Salmi 2006, 158-159; YTN 2011, 63-64.)

Koko pääoman tuottosuhteen kaava on seuraava (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 22):

$$\text{Koko pääoman tuottosuhte} = \frac{\text{Nettotulos} + \text{Rahoituskulut} + \text{Verot}}{\text{Koko pääoma}} * 100$$

Yritystutkimusneuvottelukunnan teoksessa (YTN 2011, 63-64) on annettu kokonaispääoman tuottoprosentille ohjearvot:

- Yli 10 % hyvä
- 5 – 10 % tyydyttävä
- Alle 5 % heikko

Sijoitetun pääoman tuottosuhte (SIPO) tai kansanvälisesti **(ROI)**, myös **(ROIC)**, eli return on invested capital) saadaan samalla periaatteella, eli nettotuloksesta vähennetään rahoituskulut ja verot, mutta jaetaan koko pääoman sijaan sijoitetulla pääomalla ja sitten saatu summa kerrotaan sadalla. (Balance Consulting 2015b; Kallunki 2014, 83; Laakso, Laitinen & Vento 2010, 22-24.)

Sijoitetun pääoman tuottosuhteen kaava on seuraava (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 22):

$$\text{Sijoitetun pääomantuottosuhte} = \frac{\text{Nettotulos} + \text{Rahoituskulut} + \text{Verot}}{\text{Sijoitettu pääoma}} * 100$$

Sijoitetulla pääomalla tarkoitetaan omaa pääomaa ja vierasta pääomaa, josta saa odotettua tuottoa korkoina. SIPO-tunnusluku osoittaa, kuinka hyvin yritys on ansainnut tuottoa suhteessa koko sijoitettuun pääomaan. (Kallunki 2014, 86; Vilkkumaa 2010, 45.)

Yrityksen menestyksen mittarina (teoksessa Vilkkumaa 2010, 45) suositellaan käyttämään laskukaavassa sijoitetun pääoman keskiarvoa. Tämän ajatuksen takana on mielipide jakaa sitoutunutta pääomaa tasaisesti tilikauden aikana. Mutta toisaalta, talousanalytiikot Balance consulting tietopalvelussa toteavat samasta asiasta päinvastoin:

”Tilinpäätösajankohtana sitoutunut pääoma ei välttämättä kuvaa yrityksen toimintaan sitoutunutta keskimääräistä pääomaa. Tunnuslukuna tulisi käyttää sitä pääomaa, jonka avulla tulos on saavutettu” (Balance Consulting 2015b). Tässä työssä ei käytetä sijoitetun pääoman keskiarvon suositusta, vaan otetaan pääoma siltä ajanjaksolta, josta se oli saatavissa.

Sijoitetun pääoman tuottosuhdetta suositellaan käyttämään, jos yrityksen taseessa on paljon korotonta pääomaa. Kokonaispääoman tuoton mittari taas voi vääristää yrityksen kannattavuuden kuvan. Esimerkiksi yrityksen kokonaispääoman tuottotulos voi jäädä liian pieneksi, vaikka yrityksen katteet ovat hyvällä tasolla. (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 24.)

Toinen merkittävä SIPO:n ominaisuus on sen toimialariippumattomuus, eli tätä tunnuslukua voi käyttää vertailuun eri yritysten välillä minkä tahansa toimialoilla. (Balance Consulting 2015b; Salmi 2006, 162; YTN 2011, 64-65.)

Balance Consulting Oy (Balance Consulting 2015b) antaa sijoitetun pääoman tuottoprosentille ohjearvoja seuraavasti:

- Yli 15 % erinomainen
- 10 – 15 % hyvä
- 6 – 10 % tydyttävä
- 3 – 6 % välttävä
- Alle 3 % heikko

Salmen ja Yritysneuvottelukunnan (teoksessa Salmi 2006, 160) antamat ohjearvot sijoitetun pääoman tuotto prosentille ovat seuraavat:

- Yli 15 % hyvä
- 5 – 14 % tyydyttävä
- Alle 5 % heikko

Oman pääoman tuottosuhte (ROE, eli Return on Equity) lasketaan seuraavasti: yrityksen nettotulos jaetaan omalla pääomalla ja kerrotaan sadalla. Tämä tunnusluku kuvaa omistajan saatua tuottoa. Tyydyttäväkö se omistajien asettaman tuotto vaatimuksen? Oma pääoma koskee kaikkea muuta paitsi vierasta pääomaa, eli yrityksen velkoja. Oman pääoman tuotto prosentti pitäisi olla korkeampi kuin sijoitetun pääoman tuotto prosentti, sillä siihen liittyvät suuremmat riskit. Konkurssitilanteessa omistajat saavat omat varat takaisin vasta kaikkien velkojen maksamiseen jälkeen. (Balance Consulting 2015c; Salmi 2006, 164; YTN 2011, 65.)

Oman pääoman tuottosuhteen kaava on seuraava (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 22):

$$\text{Oman pääoman tuottosuhte} = \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Oma pääoma}} * 100$$

Salmen oppikirjassa on viitattu Yritystutkimusneuvottelukunnan annettuun oman pääoman tuotto prosenttin ohjearvoihin (YTN 1999):

- Yli 20 % hyvä
- 10 – 19 % tyydyttävä
- Alle 10 % heikko

Balance Consulting Oy:n (Balance Consulting 2015c) oman pääoman tuotto prosenttin ohjearvot ovat seuraavat:

- Yli 20 % erinomainen
- 15 – 20 % hyvä
- 10 – 15 % tyydyttävä
- 5 – 10 % välttävä
- Alle 5 % heikko

Tunnuslukua voi hyödyntää yritysten välisessä vertailussa toimialasta riippumatta. Oman pääoman tuotto tuloksessa on otettava huomioon joidenkin yritysten suuremmat investoinnit, jotka eivät ole vielä ehtineet tuottamaan tulosta tilikaudella, josta tunnuslukua mitataan. (Balance Consulting 2015c).

3.2 Vakavaraisuuden tunnusluvut

Vakavaraisuuden tunnuslukujen tarkoitus on mitata pääomarakenteen terveyttä eli oman ja vieraan pääoman suhdetta. Yrityksen menot muodostuvat ennen kuin yritys tuottaa tuloja kassaan. Tästä syystä yritys joutuu rahoittamaan omia menoja jollain tavalla ennen kuin tuotto muodostuu. Rahoitus voidaan hoitaa ensin omalla pääomalla ja jos oman pääoman määrä ei riitä, voidaan käyttää vierasta pääomaa. (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 26-28.)

Mitä korkeampi vakavaraisuus on, sitä enemmän pelivaraa yrityksellä on tekemään itsenäisiä päätöksiä ja päinvastoin mitä pienempi on vakavaraisuus, sitä enemmän yritys on riippuvainen eri luotonantajien tahoista ja lainojen ehdoista (Vilkkumaa 2010, 50).

Omavaraisuusaste kertoo, kuinka suuri osuus yrityksen omaisuudesta (taseesta) on rahoitettu omalla pääomalla. Omavaraisuusasteen tunnuslukukaava on seuraava (Salmi 2006, 168):

$$\text{Omavaraisuusaste} = \frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{Saadut ennakot}} * 100$$

Salmen (Salmi 2006, 169) sekä Yritystutkimusneuvottelukunnan mukaan (YTN 2011, 67) omaisuusvaraisuusasteelle yleiset ohjearvot ovat:

- Yli 40 % hyvä
- 20 – 39 % tyydyttävä
- Alle 20 % heikko

Balance Consulting Oy:n (Balance Consulting 2015d) ohjearvot omavaraisuusasteelle ovat seuraavat:

- Yli 50 % erinomainen
- 35 – 50 % hyvä
- 25 – 35 % tyydyttävä
- 15 – 25 % välttävä
- Alle 15 % heikko

Yrityksen iällä ja omavaraisuusastella on riippuvuus keskenään. Useimmiten mitä nuoremasta yrityksestä on kyse, sitä enemmän velkaa on otettu. Tämä johtuu siitä, että uusi perustettu yritys tarvitsee enemmän ulkopuolista rahoitusta käynnistääkseen yritystoimintansa. Yritys joka on taas toiminut pitkään ja on ehtinyt maksamaan osan

veloista pois kertyneistä voittovaroista, on huomattavasti omavaraisempi. (Balance Consulting 2015d.) Omavaraisuusaste osoittaa yrityksen kykyä selviytyä vaikeista taloudellisista tilanteista (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 29; YTN 2011, 60).

Velkaantumisaste, (Nettogearing) kuvaa yrityksen likvidivaroja millä yritys maksaa omia korollisia velkoja pois, jos ne olisi hoidettava saman tien (Vilkkumaa 2010, 51). Likvidi (liquid) tarkoittaa sellaisia varoja, jotka ovat helposti ja nopeasti muutettavissa rahaksi (Wikisanakirja 2014).

Nettogearingin kaava on seuraava (Salmi 2006, 170):

$$\frac{\text{Korollinen vieras pääoma} - \text{rahavarat}}{\text{Oma pääoma}} * 100$$

Jakoviivan yläpuolella on nettovelka, eli korollisesta vieraasta pääomasta vähennetään yrityksen rahavarat, sitten muodostettu nettovelka jaetaan omalla pääomalla ja kerrotaan sadalla, jotta saadaan prosenttimuotoinen luku (Salmi 2006, 170). Korollinen velka on pitkäaikainen ja lyhytaikainen. Rahavaroilla tarkoitetaan yrityksen kaikkia rahallisia varoja, pankkisaamisia ja rahoitusarvopapereita (Vilkkumaa 2010, 51; YTN 2011, 68.)

Salmen oppikirjassa (Salmi 2006, 171) Yritysneuvottelukunnan antamia ohjearvoja velkaantumisasteelle ovat seuraavat:

- Alle 50 % hyvä
- 51 – 100 % tyydyttävä
- Yli 100 % heikko

Balance Consulting Oy:n (Balance Consulting 2015e) antamia nettovelkaantumisasteen ohjearvoja:

- Alle 10 % erinomainen
- 10 – 60 % hyvä
- 60 – 120 % tyydyttävä
- 120 – 200 % välttävä
- Yli 200 % heikko

Jos tunnusluvun arvo on negatiivinen, se käytännössä tarkoittaa, sitä että yrityksen korollisia velkoja voidaan maksaa pois suoraan yrityksen kassavaroista (Balance Consulting 2015e).

Suhteellinen velkaantuneisuus (velka-%) mittaa yrityksen kykyä maksamaan velkoja tulorahoilla (Salmi 2006, 171). Tunnuslukua voi käyttää vertailussa eri yritysten välillä vain samalta toimialalta. (Balance Consulting 2015f; YTN 2011, 67.)

Suhteellisen velkaantuneisuuden kaava on seuraava (Salmi 2006, 171):

$$\frac{\text{Vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}}{\text{Liikevaihto (12kk)}} * 100$$

Yritystutkimusneuvottelukunnan mukaan (YTN 2011, 67) suhteelliselle velkaantuneisuudelle ohjearvot ovat:

- Alle 40 % hyvä
- 40 – 80 % tyydyttävä
- Yli 80 % heikko

3.3 Maksuvalmiuden tunnusluvut

Maksuvalmius kuvaa yrityksen kykyä maksamaan jatkuvasti omia maksuvelvoitteita ajoissa. Yrityksellä saattaa olla kannattavuus ja vakavaraisuus kunnossa, mutta ei ole maksuvalmiutta. Tämä tarkoittaa sitä, että yrityksellä ei ole varaa hoitaa omia juoksuvia maksuvelvoitteita. Maksuvalmiutta voidaan laskea staattisesti ja dynaamisesti. Staattinen tarkoittaa maksuvalmiutta tietyssä ajankohtana ja dynaaminen maksuvalmius kuvaa tulorahoituksen riittävyttä. Staattista maksuvalmiutta voidaan laskea Curren ratio ja Quick ratio kaavoilla. Dynaamista maksuvalmiutta taas mitataan käyttöpääomaprozentilla ja vaihto-omaisuuden, myyntisaamisten ja ostovelkojen kiertoajalla. (Salmi 2006, 177-178.)

Quick ratio kuvaa yrityksen kykyä hoitaa lyhytaikaisia velkoja käyttämällä vain omaa rahoitusvarallisuutta (YTN 2011,71). Quick ratio lasketaan kaavalla (Salmi 2006, 180):

$$\frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{Saadut ennakkomaksut}}$$

Rahoitusomaisuus pitää sisällään yrityksen rahavarat ja myyntisaamiset (Seppänen 2011, 88). Rahoitusomaisuuteen ei kuulu tappioista johtuvat laskennalliset verosaamiset. Saadut ennakot ovat etukäteen maksetut rahat jostain keskeneräistä työstä tai projektista. (YTN 2011, 71.)

Yritystutkimusneuvottelukunta määrittelee (teossa YTN 2011, 71) Quick ratio ohjearvot:

- Yli 1 hyvä
- 0,5 – 0,9 tyydyttävä

- Alle 0,5 heikko

Jos yrityksen Quick ration arvo on yksi, yrityksen likvidejä varoja on saman verran kuin lyhytaikaista velkaa, eli yrityksen maksuvalmius on hallittua. (YTN 2011, 71).

Balance Consulting Oy:n tietopalvelun mukaan, pörssiyhtiöiden Quick ration arvostuksessa olisi hyvä ottaa huomioon valmiusluottojen ominaisuus. Monella pörssiyhtiöllä on mahdollisuus hoitaa omaa maksuvalmiutta valmiusluottojen avulla. Tämä johtaa siihen, että taseesta laskettu maksuvalmiuden arvo saattaa antaa virheellistä tietoa todellisesta maksuvalmiudesta. (Balance Consulting 2015g.)

Current ratio kuvaa yrityksen kykyä hoitaa lyhytaikaisia velkoja käyttämällä omaa rahoitus- ja vaihto-omaisuutta. Current ration kaava on seuraava (Salmi 2006, 181):

$$\frac{\text{Vaihto-omaisuus} + \text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

Salmen (oppikirjassa Salmi 2006, 181) ja Yritysneuvottelukunnan (teossa YTN 2011, 72)

Current ration ohjearvot ovat:

- Yli 2 hyvä
- 1 – 1,9 tyydyttävä
- Alle 1 heikko

Mitä korkeampi yrityksen maksuvalmius on, sitä edullisemmin yritys pääsee hoitamaan maksujaan esimerkiksi maksutapa-alennusten ja ostoalennusten muodossa. Heikosta maksuvalmiudesta yritykselle kertyvät erilaiset maksuhäiriöt, perintäkulut, erääntyneiden maksujen muistutuslisät ja viivästyskorot. (Balance Consulting 2015h.)

Current ratiota tarkasteltaessa on otettava huomioon yksi tärkeä riskitekijä. Kaikissa yrityksissä vaihto-omaisuus ei ole muutettavissa helposti ja nopeasti rahaksi, vaikka kuinka likvidillä tasolla yrityksen tilanne on (Salmi 2006, 181). Current ratio ja Quick ratio mittavat tilannetta vain tietynä hetkenä, eli yleensä silloin kuin tilinpäätös on tehty. Tästä syystä tulosta voi heikentää esimerkiksi yrityksen myyntisaamiset. Myyntisaamia pidetään luottotappiona, vaikka yleensä niistä suurin osa palautuu takaisin yritykselle. (YTN 2011, 72.)

Rahoitustulosprosentti kuvaa, kuinka paljon operatiivinen toiminta voi tuottaa rahoitustuloa. Tunnusluvulla voidaan analysoida, kuinka hyvin yritys pystyy suorittamaan tulevia lainalyhennyksiä. (Balance Consulting 2015i; Laakso, Laitinen & Vento 2010, 33.)

Rahoitustulosprosentin kaava on seuraava (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 33):

$$\text{Rahoitustulosprosentti} = \frac{\text{Rahoitustulos}}{\text{Liikevaihto}}$$

Rahoitustulos saadaan seuraavalla tavalla: nettotulokseen lisätään aiemmin vähennetyt poistot ja arvonalentumiset (YTN 2011, 62):

$$\text{Rahoitustulos} = \text{Nettotulos} + \text{poistot ja arvonalentumiset}$$

Rahoitustulosprosentin tunnuslukua on hyvä käyttää yrityksen maksukyvyttömyyden ennustamisessa. Tunnusluvun kriittinen arvo on nolla, kaikilla toimialoilla. Jos tulosarvo on negatiivinen, tämä viittaa siihen, että yrityksellä ei omia varoja hoitamaan lainanlyhennyskuluja ja voitonjakoa. Jos tilanne on tämä, yritys joutuu käyttämään vierasta pääomaa, eli ottamaan lisälainaa. Pitkällä aikavälillä tällaisella yrityksellä ei ole toiminnallista tulevaisuutta. (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 35; YTN 2011, 62.)

Ostovelkojen kiertoaika on hyvä mittari konkurssiuhkaaville yrityksille. Silloin kun yrityksellä on vaikeat taloudelliset ajat, yrityksen laskujen maksaminen viivästyy. Tämä näkyy lyhytaikaisen vieraan pääoman kasvussa, erityisesti kasvu näkyy ostovelkojen erissä. Tätä kasvun muutosta voidaan mitata ostovelkojen kiertoaikalla. (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 36.)

Ostovelkojen kiertoaika lasketaan seuraavasti (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 33):

$$\text{Ostovelkojen kiertoaika} = \frac{\text{Ostovelat}}{\text{Ostot} + \text{Ulkopuoliset palvelut}} \times 365$$

Tilastojen mukaan tämän tunnusluvun kriittinen arvo on noin sata. Mutta jos yrityksen muut mittarit viittaavat maksuvaikeuksiin, ostovelkojen kiertoaikojen kriittinen arvo voi olla pienempi kuin sata. (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 36.)

Kiertoaajan pidentyminen tarkoittaa usein sitä, että yrityksellä on heikko maksuvalmius. Jos myös muut maksuvalmiuden luvut viittaavat heikkoon tilanteeseen, voidaan tehdä maksuvalmiuteen liittyviä johtopäätöksiä luotettavammin. (Balance Consulting 2015j.)

3.4 Kasvun tunnusluvut

Yrityksen kasvu on erittäin tärkeä menestyksen tekijä liiketoiminnassa. Kaikki on kunnossa kun yrityksen kannattavuus on hyvällä tasolla ja kasvu on hallittu. Toisaalta

kasvu voi tulla riskitekijäksi, jos se on liian nopea. Edes yrityksen hyvä kannattavuus ei aina pysty pelastamaan tilannetta jos kasvu on niin nopea että siitä on haittaa yritystoiminnan jatkuvuudelle. (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 36.)

Yrityksen kasvua käsitellään aika laajasti. Kasvulla ymmärretään yrityksen tulojen lisäämistä, kun yritys myy tuotteita ja palveluita enemmän kuin aikaisemmin tai myyntihinnat nostetaan. Kasvu voi johtua myös yrityksen koon muutoksesta esimerkiksi tilanteessa jossa yhtiö ostaa lisää myymälöitä ja omaisuutta, myy nämä pois tai investoi uusiin projekteihin. (Balance Consulting 2015k.)

Yrityksen kasvua varten tehdyt toimenpiteet kasvattavat myös yrityksen menoja. Jos yritys kasvattaa menoja, niin samalla on odotettavissa suuremmat tulot. Kasvun riskinä on se, että tulot eivät välttämättä muodostu yhtä nopeasti kuin menot. Tällöin yrityksellä syntyy merkittävä meno- ja tulo-ero erotus. Pitkällä tähtäimellä tällainen jatkuva tilanne voi johtaa yrityksen maksukyvyttömäksi eli voi muodostua yrityksen konkurssiuhaksi. (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 36-37.)

Hallitsematon kasvu voi johtaa siihen, että yritys joutuu ottamaan lisää lainoja, mikä seuraavaksi heikentää maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta. Jotta kasvu olisi hallittu, on otettava huomioon yrityksen kasvunopeuden vaikutus kannattavuuteen. Tavallisesti yrityksen johto olettaa, että yrityksen kasvu parantaa kannattavuutta tai vähintään pitää sen ennallaan. Liian vauhdikas kasvu voi kuitenkin olla haitaksi yritystoiminnalle ja kääntää yrityksen menestystä päinvastaiseen suuntaan. Yritysjohdon tärkeä tehtävä on valvoa hallitun kasvun ylläpitoa ja kasvunopeuden suhdetta kannattavuuteen. (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 36-37.)

Nopea kasvu on riskitekijä, mutta myös epätasainen kasvu on riskialtista, sillä se lisää yrityksen tuloksen satunnaisia vaihteluja. Tämä näkyy esimerkiksi tilanteissa joissa yritys investoi uusiin tuotteisiin, projekteihin tai laajentaa toimintansa uusille tuntemattomalle markkinoille ja loppuvaiheessa yritys ei saa riittävästi odotettuja tuottoja. Tietysti kasvu negatiiviseen suuntaan, eli liiketoiminnan supistuminen ei voi antaa positiivista kuvaa yrityksen terveyden tilanneesta. (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 36-37.)

Kasvua voidaan mitata eri tavoin. Kasvu voidaan laskea yrityksen koon perusteella tarkastelemalla sen liikevaihtoa tai omaisuuden perusteella tarkastelemalla yrityksen tasetta. Muita kasvun näkökulmasta tarkastelua vaativia tekijöitä ovat työntekijöiden ja myymälöiden määrän muutos. (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 37.)

Yrityksen koon mittarit ovat seuraavat (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 38):

$$Yrityksen\ koko = Liikevaihto$$

$$Yrityksen\ koko = Taseen\ loppusumma$$

Liikevaihto tarkoittaa varsinaisesta liiketoiminnasta saatuja myyntituottoja, jotka ovat laskettu alennusten ja arvonnisäveron vähennyksen jälkeen. Suurissa yrityksissä ja konserneissa täytyy kiinnittää huomiota erityisesti yhtiörakenteen muutoksiin, sillä ne saattavat vaihdella voimakasti. Liikevaihto on vertailukelpoinen, jos yhtiö pysyy samassa kokonaisuudessa eikä sen rakenteet muutu. (Balance Consulting 2015l.)

Taseen loppusumma kertoo, kuinka paljon yrityksellä on sitoutunutta pääomaa. Taseen loppusumma pitää sisällään yhtiön kaikki olemassa olevat varat ja toisaalta myös kuvaa omaa ja vierasta pääomaa yhteensä. Kun yhtiö laajentaa liiketoimintaa, niin samalla kasvaa siihen sitoutunut pääomaa, eli taseen loppusumma. (Balance Consulting 2015m.)

Yrityksen kasvun mittarit ovat liikevaihdon ja taseen kasvuprosentit ja ne ovat tarkoitettu mittaamaan yhden vuoden pituista ajanjaksoa (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 38):

$$Liikevaihdon\ kasvuprosentti = \frac{Liikevaihdon\ muutos}{Tilikauden\ alun\ liikevaihto} * 100$$

$$Taseen\ kasvuprosentti = \frac{Taseen\ loppusumman\ muutos}{Tilikauden\ alun\ taseen\ loppusumma} * 100$$

Yhtiön kasvuprosentin avulla voidaan analysoida oliko kasvu hallittu. Hallitussa kasvussa liikevaihdon kasvu pysyy tiettyjen rajojen välissä. Vaihteluvälin alarajan muodostaa liikevaihdon kasvuprosentin arvo nolla ja yläraja on sijoitetun pääoman tuottosuhte. (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 37-38.)

Samaa logiikkaa todetaan Salmen kirjassa (Salmi 2006, 218-219), mutta hallittua kasvua mitataan siinä taseen kasvuprosentin avulla. Salmen mukaan hallitun, eli terveen kasvun yläraja muodostuu seuraavasti (Salmi 2006, 219):

$$Taseen\ kasvuprosentti \leq Sijoitetun\ pääoman\ tuottoprosentti$$

4 Konkurssin määritelmä

Konkurssi eli vararikko on velallisen maksukyvyttömyyden tilanne. Konkurssilain mukaan velalliseksi voidaan hyväksyä luonnollinen henkilö, yhteisö, säätiö, oikeushenkilö, kuolinpesä ja konkurssipesä. Velallisen voidaan asettaa konkurssiin vain tuomioistuimen päätöksellä. Ehtona tähän on se, että velallinen ei kykene vastaamaan kaikista omista veloistaan, eli velallisella todetaan maksukyvyttömyys selviytyä maksuvelvoitteista. (Wikipedia 2015c; Konkurssilaki 20.2.2004/120.)

Konkurssiin asettamistavoitteena on maksaa kaikki velat pois käyttäen velallisen omaisuutta. Jos konkurssin päätyttyä velallisen omaisuus ei riitä kattamaan kaikkia velkoja, niin maksamatta olevat velat jäävät olemaan. Velalliselle tämä tarkoittaa sitä, jos hän myöhemmin hankkii omaisuutta, niin tämäkin omaisuus joudutaan käyttämään velkojen maksuun. (Legistum 2015.)

Konkurssiteoriassa konkurssin todennäköisyyden keskeinen tekijä on yrityksen tulorahoitus eli yrityksen kannattavuus. Tilanne joissa yrityksen tulos on heikko ja sitä kautta oman pääoman arvo alenee, on vaarallinen yritykselle. Tässä yrityksen arvo jää pienemmäksi kuin vieraan pääoman arvo ja yritys tulee maksukyvyttömäksi ja lopettaa toimintansa konkurssimenettelyllä. (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 17-18; Laki 24 2015.)

4.1 Hälytysjärjestelmä rahoituskriisin ennustamiseen

Laitinen toteaa että tehokasta hälytysjärjestelmää yrityksen talouskriisin ennustamiseen tarvitaan yhä enemmän kaikilla yrityksen sidosryhmillä. Suuria tappioita ja toiminnan loppumisia konkurssiin olisi merkittävästi vähemmän, jos olisi olemassa järjestelmä, joka varottaisi kriisin lähestymisestä hyvissä ajoin. Hälytysjärjestelmä hälyttäisi yritykseen ilmaantuvista kriisin syistä, jotka ovat näkyvissä oireena tilinpäätöstiedoissa. Esimerkiksi syynä voi olla yritysjohton väärään arviontiin perustuva virheellinen investointi, jonka vaikutukset voivat olla näkyvissä tilinpäätöstiedoissa vasta monien vuosien jälkeen. Tämä hankaloittaa syiden varhaista ennakoimista ja siksi monet hälytysjärjestelmät perustuvat nimenomaan oireisiin eli tilinpäätöstietoihin. (Laitinen & Laitinen 2004, 19-20.)

Mitä aikaisemmin havaitaan uhkaava rahoituskriisi, sitä helpommalla selvitään kriisistä pelkästään uudella suunnalla eli varhaisella tervehdyttämällä. Tärkeintä tässä on parantaa kannattavuutta riittävästi, jotta konkurssivaara poistuu. Mitä myöhemmin konkurssin merkit huomataan, sitä vaikeampaa yrityksen taloudellisen tilanteen pelastaminen on. Riittävän haastavassa tilanteessa yritys voi joutua saneeraukseen,

jolloin tätä menettelyä nimitetään myöhäiseksi tervehdyttämiseksi. Yleensä saneerausvaiheessa yrityksen johtoa vaihdetaan ja yrityksen heikommat osat leikataan tai myydään. (Laitinen & Laitinen 2004, 20.)

Yrityssaneeraus voidaan aloittaa, jos yritystä uhkaa maksukyvyttömyys tai se on jo maksukyvyttömyysvaiheessa. Yrityssaneerauksen tarkoitus on turvata sen taloudellista asemaa ja torjua konkurssin vaaraa. Jos pitkällä tähtäimellä yritystä pidetään epäkannattavana ja velallisella ei ole varoja kattaa saneerausmenettelystä aiheuttavia kustannuksia, niin saneerausta ei voida aloittaa ollenkaan, todetaan laissa (Laki yrityksen saneerauksesta 25.1.1993/47). Eli liian myöhäisessä tilanteissa yritys joutuu konkurssiin. Näistä syistä yritykselle ja sen sidosryhmille tehokas hälytysjärjestelmä olisi hyvin hyödyllinen ja tarpeellinen. (Laitinen & Laitinen 2004, 20.)

Laitinen toteaa, että on mahdollista rakentaa tehokas hälytysjärjestelmä tilinpäätöstietojen avulla. Samalla hän kuitenkin myöntää, että sen tarkkuus ja luotettavuus eivät ole yhtä hyviä kuin sisäisiin tietoihin perustuvat samankaltaiset järjestelmät. Silti hälytysjärjestelmä voi antaa varhaisen varoituksen yritykselle jo vuosia ennen mahdollisen kriisin sattumista. Järjestelmän tavoitteena on antaa johdolle merkin, jotta yritys pystyy ajoissa reagoimaan ja korjaamaan oman toimintaansa. (Laitinen & Laitinen 2004, 21-22.)

4.2 Kriisitunnusluvut

Sharma & Mahajan kriisitunnusluku, toisin sanoen kriisin ”varhainen varoittaja”, auttaa yritystä seuraamaan varhaisia hälytysmerkkejä mahdollisesti tulevasta kriisistä. Tulosarvon kriittiseksi arvoksi oli annettu arvo nolla. Jos tulos on negatiivinen, yritys on jo konkurssiriskissä. Mitä suurempi tunnusluvun arvo on, sitä pahempi on yrityksen tilanne. (Balance Consulting 2015n.)

Laskukaava on seuraava (Balance Consulting 2015n):

$$\text{Sharma \& Mahajan kriisitunnusluku} = 0,862 + (3,679 \times \text{Kokonaispääoman tuotto prosentti}) + (0,380 \times \text{Current Ratio})$$

Prihtin Z-luku on konkurssin ennustamisen luku. Luvun on kehittänyt suomalainen professori Aatto Prihti vuonna 1975. Prihtin Z-luku lasketaan vaiheittain. Ensimmäisessä vaiheessa lasketaan yrityksen tulorahoituksen riittävyttä, toisessa maksuvalmiutta ja kolmannessa vakavaraisuutta. Ensimmäisen vaiheen tunnusluvun X1 tulojäämä on verojen jälkeen mutta ennen voiton jakoa (Laitinen 1990, 60). Kaikkien vaiheiden tulokset X1, X2 ja X3 sijoitetaan olevan Prihtin Z-luvun malliin. Prihti antoi Z-luvun kriittiseksi

arvoksi -4,55. Kriittisen arvon pienempi arvo kertoo, että konkurssi on lähestymässä noin vuoden sisällä. (Balance Consulting 2015o; Laitinen 1990, 58-65.)

Prihin Z-luvun laskukaavat ovat seuraavat (Balance Consulting 2015o; Laitinen 1990, 58-65):

$$\text{Tunnusluku } X1 = \frac{\text{Tulojäämä verojen jälkeen}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$$

$$\text{Tunnusluku } X2 = \frac{\text{Rahoitusomaisuus} - \text{Lyhytaikaiset velat}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$$

$$\text{Tunnusluku } X3 = \frac{\text{Vieras pääoma}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$$

$$P' \text{ rihtin } Z \text{ luku} = 0,049 \times X1 + 0,021 \times X2 - 0,048 \times X3$$

Prihti tutki kolme tärkeätä kohdetta Z-luvun kehittäessä: yrityksen tulorahoitusta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta. Laitisen mielestä heikko puoli Prihtin Z-luvun testauksessa oli se, että siihen ei ole otettu huomioon muiden tekijöiden vaikutusta ollenkaan. (Laitinen 1990, 65.)

Laitisen Z-luku kolmella muuttujalla. Professori Erkki K. Laitinen on kehittänyt oman Z-luvun, joka perustuu hänen tutkimustyöhön. Tutkimustyössä hän hyödynsi Beaverin, Altmanin ja Prihtin professoreiden oppeja ja kehitti hänen omasta mielestään parhaan mahdollisen erottelufunktion konkurssin ennustamiseen (Laitinen 1990, 194-226). Laitisen Z-luvun kolmella muuttajalla kriittiseksi arvoksi on annettu arvo 18. (Balance Consulting 2015p.)

Kolmen muuttujan Z-luku lasketaan seuraavalla tavalla (Balance Consulting 2015p):

$$Z = 1,77 \times \text{Rahoitustulosprosentti} + 14,14 \times \text{Quick Ratio} + 0,54 \times \text{Omavd raisuusaste}$$

Balance Consulting (nettisivulla Balance Consulting 2015p) on antanut kolmen muuttujan Z-luvulle ohjearvoja:

- Yli 40 erinomainen
- 28 – 40 hyvä
- 18 – 28 tyydyttävä
- 5 – 18 heikko
- Alle 5 surkea

Laitisen Z-luku viidellä muuttujalla. Tässä Laitisen Z-luvussa on otettu mukaan myös ostovelkojen kiertoajan ja kasvun vaikutukset. Tulosarvoksi on annettu kriittinen arvo -7. (Balance Consulting 2015q)

Viiden muuttujan Z-luku lasketaan seuraavalla tavalla (Balance Consulting 2015q):

$$Z = 1,88 \times \text{Rahoitustulosprosentti} + 10,13 \times \text{Quick Ratio} - 0,13 \times \text{Ostovelkojen kiertoaika} + 0,51 \times \text{Omava' raisuusaste} - 0,32 \times \text{Kolmen vuoden liikevaihdon kasvunkeskiarvo}$$

Viiden muuttujan Z-luvulle ohjearvot ovat seuraavat (Balance Consulting 2015q):

- Yli 20 erinomainen
- 10 – 20 hyvä
- -7 – 10 tyydyttävä
- -15 – -7 heikko
- Alle -15 surkea

5 Tulosten esittäminen ja tulkinta

Tutkimuksen kohteeksi on valittu konkurssiin mennyt yhtiö - Tiimari Oyj Abp. Tavoitteena on tutkia tapauskohtaisesti yhtiön taloudellista tilannetta ennen konkurssiin menemistä, eli kyseessä on tapaus- eli Case-tutkimus.

Tiimari oli vähittäiskauppaa harjoittava konserni. Vuonna 2012 Tiimarille kuului 194 myymälää Suomessa ja Baltiassa ja sen palveluksessa oli keskimäärin 551 työntekijää. Yrityksen toiminta keskittyi lasten juhlien ja kodin somistamisen, askarteluun, koulu- ja toimistotarvikkeisiin sekä erilaisten sesonkituotteiden vähittäismyyntiin. Tiimarilla ei ollut omaa valmistustoimintaa, vaan yritys hankki tuotteet ulkomaisilta ja kotimaisilta toimittajilta ja jälleen myi tuotteet omissa liikkeissä. (Tiimari 2012, 3-28.)

5.1 Tutkimusmenetelmä ja aineisto

Tämän opinnäytetyön toteutukseen on valittu laadullinen, eli kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä, sillä tutkimuksessa pyritään tarkastamaan ja kuvaamaan yhtiön ilmiötä.

Tutkimuksen pääasiallisena aineistona on käytetty Tiimari-konsernin virallisia tilinpäätöksiä. Tiimari Oyj Abp oli noteerattu Helsingin NASDAQ OMX pörssissä. Ennen konkurssiin asettamista yhtiö oli laatinut konsernitalinpäätökset noudattaen IFRS-kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja (International Financial Reporting Standards). Kirjanpitolain (30.12.2004/1304) 3 luvun 1 §:n mukaan suuret yritykset ja pörssiyhtiöt ovat velvollisia laatimaan tilinpäätöksensä niin, että se sisältää seuraavat raportit: tuloslaskelman, taseen, liitteet, rahoituslaskelman ja toimintakertomukset. Tiimari Oyj Abp:n viralliset tilinpäätökset olivat julkaistuna internetissä Tiimarin kotisivuilla. Tarkasteluajanjaksoksi on valittu yhtiön tilinpäätösvuodet 2007 – 2012, siitä syystä, että kyseiseltä ajalta on saatavissa vertailukelpoiset luvut. Vuonna 2006 Tiimarissa tapahtuivat suuret konsernirakennemuutokset yrityskaupoista johtuen. Vuoden 2006 tilinpäätöstiedot kuvaavat nimenomaan Tiimarin toimintaa vain kahden viimeisen yrityksen toimintakuukauden osalta. Vuonna 2013 syyskuussa Tiimari meni konkurssiin ja vuoden 2013 tilinpäätöstiedot kuvaavat vain puolen vuoden ajan toimintaa.

Tutkimus toteutetaan suurimmaksi osaksi tunnuslukuanalyysin menetelmällä. Tunnuslukuanalyysi toteutetaan tunnuslukujen avulla, luvut kertovat yrityksen taloudellisesta tilanteesta ja sen kehityksestä. Tunnusluvut saadaan tilinpäätöstiedoista ja liitetiedoista laskemalla tietyt tilinpäätöksen erät teoriaosion kaavojen avulla. Tunnusluvut

ovat hyviä apuvälineitä tilinpäätöstietojen valtavan määrän tutkimisessa ja analysoinnissa. Tunnuslukujen avulla voidaan vertailla eri vuosien tilannetta. Tunnusluvut tuovat ilmi myös piilossa olevan informaation, sillä rahamääriäisten tilinpäätöserien perusteella on hankalaa saada suoraan selkeän kuvan yrityksen tilanteesta. Tunnuslukuanalyysillä voidaan tehdä päätöksiä yrityksen strategiasta operatiivisella tasolla, investointien näkökulmasta ja rahoitustasolla. (Seppänen 2011, 63.)

Laskettuja tunnuslukuja käytettiin toimialavertailussa. Toimiala-analyysin avulla voidaan seurata muiden yritysten taloudellista kehitystä samalla toimialalla ja sitä kautta otetaan huomioon alan suhdannevaihtelut. Analyysi on tärkeä, sillä yrityksen liiketoimintaympäristö ja siinä tapahtuneet muutokset vaikuttavat voimakkaasti yrityksen taloudelliseen tilaan (Kallunki 2014, 82). Toimialavertailussa käytettiin Finnvera Oy:n julkaisemia toimialan tilinpäätöstietoja, jotka kerättiin Toimiala Online tietopalvelun (Toimiala Online 2008) kautta. Tiimarin toimialana käytettiin lahjatavaroiden ja askartelutarvikkeiden vähittäiskaupan toimialaa. Tämän toimialan tiedot voidaan hakea syöttönumerolla 47785 Toimiala Online nettisivuilta. Vertailuun otettiin tilinpäätöstilaston mediaanit siitä syystä, että mediaaniluku on otoksen parempien ja huonompien lukujen keskellä (Salmi 2006, 230-231). Toimialan tarkat mediaaniluvut ovat esitetty liitteessä 7.

Luvun päättyessä tehtiin suppea tiivistelmä Tiimari-johdon strategiasta ja sen vaikutusta liiketoimintaan. Strategiakatsauksen tehdään konsernin toimintakertomuksien pohjalta. Ja viimeisessä kappaleessa tuotiin uutistiedot koskien Tiimarin tulevaisuutta.

5.2 Yhtiön tunnuslukuanalyysi

Tämän työn tunnusluvut otettiin yhtiön virallisista tilinpäätöstiedoista. Yhtiön tuloslaskelman ja taseen oikaisuja ei ole tehty, koska yhtiön tilinpäätös noudattaa IFRS-standardeja. Oikaisu-aiheena käsiteltiin kohdassa 2.1.3 Konsernitiilinpäätöksen oikaisu. IFRS-normistot tekevät lähes kaikki oikaisut tarpeettomiksi. Samalla säilytetään tutkimuksen luotettavuutta. Luvut ovat jäljitettävissä yhtiön virallisista tuloslaskelmista, taseista ja rahoituslaskelmista. Kaikki tilinpäätöstiedot löytyvät lähdeluettelosta ja Tiimarin konsernin asiakirjat (tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma) ovat esitetty liitteissä (liite 1–6).

Seuraavaksi käsitellään terveyskolmion keskeisimpiä tunnuslukuja ja analysoidaan saadut tiedot ja tulokset. Lähdetään liikkeelle yrityksen kannattavuuden tarkastelusta. Kannattavuus on terveyskolmion keskeinen edellytystekijä. Kannattavuuden jälkeen siirtymme tarkastelemaan yrityksen vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja rahoituskriisin ennustavia tunnuslukuja.

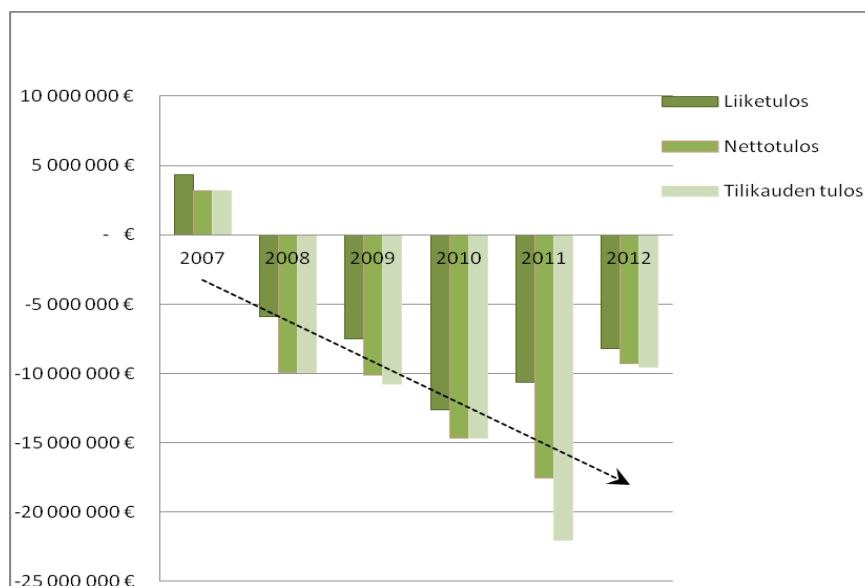
5.2.1 Tiimin kannattavuuden tunnusluvut

Yrityksen terveystriangeln mukaan kaikista tärkein yrityksen toimintaedellytystekijä on kannattavuus. Ilman kannattavuutta yrityksen toiminnalla ei ole jatkuvuutta.

Kannattavuuden analysoinnissa tutkitaan liiketoiminnan tuloksen riittävyttä. (Salmi 2006, 122.)

Tiimin absoluuttiset kannattavuuden tunnusluvut ovat liikeyulos, nettotulos, kokonaistulos ja tilikauden tulos. Tunnusluvut saatiin suoraan virallisesta konsernin tuloslaskelmasta. Liiketyulos virallisessa tuloslaskelmassa on nimetty liikeytuloksena tai liikeyvoittona. Nettotulos on yhtä kuin tilikauden voitto jatkuvista toiminnoista virallisessa tuloslaskelmassa ja se kuvaa tulosta verojen jälkeen ennen satunnaisia kuluja tai tuottoja. Konsernin kokonaistulos ja tilikauden tulos on ollut identtinen ja se vastasi tilikauden voittoja virallisessa tuloslaskelmassa. Tämä tarkoittaa sitä, että Tiimin tilikauden tulos ei sisältänyt muita kuluja kuten poistoaerä, vapaaehtoisia varauksia ja muita tuloksen oikaisuja. (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 21-23.)

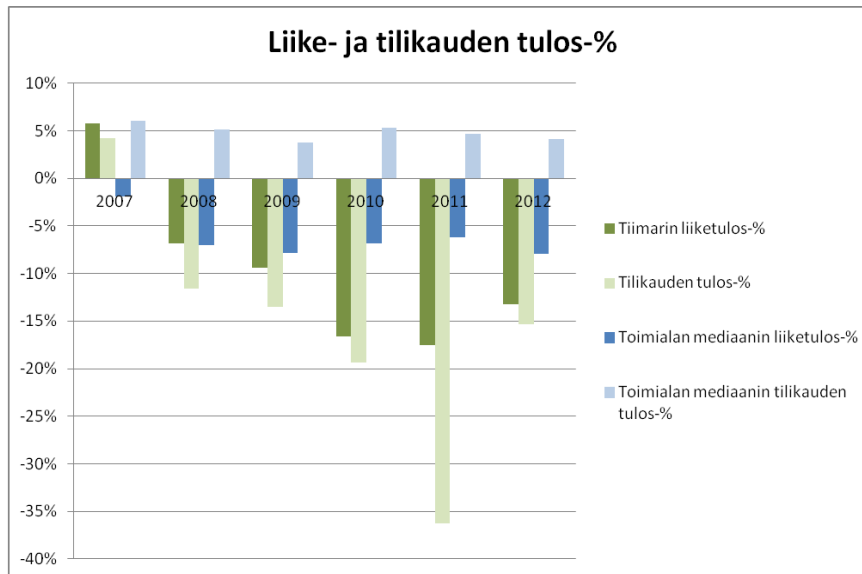
Excel ohjelman avulla laadittiin pylväskaavio (kuvio 3) tarkisteluajanjaksolta vuosilta 2007 – 2012. Kokonaistulosta ei ole esitetty pylväskaaviossa, koska tiedetään että se on sama tulos kuin tilikauden tulos. Kaikki tarkat absoluuttiset kannattavuuden tunnusluvut ovat esitetty taulukossa 20 (liite 8).

Kuvio 3. Tiimin absoluuttiset kannattavuuden tunnusluvut

Kuviossa 3 havainnollistetaan, että tarkasteluajanjakson alkuvaiheessa, vuonna 2007 yhtiön toiminta oli kannattava tulosten perusteella, vuoden päästä yhtiön tulokset kääntyivät jyrkästi laskuun miinukselle eivätkä sen jälkeen enää nousseet plussan puolelle. Huomataan että jopa Tiimari-konsernin liiketulos on laskenut kannattavuuden alarajan alapuolelle ja varsinaisen liiketoiminnan liiketulos ennen veroja ja rahoituskuluja oli jo tappiollinen eikä ollut pelastettavissa. Tilikauden tuloksen sekä nettotuloksen alin taso saavutettiin vuonna 2011, johtuen yrityksen suurista muutoksista rahoituskuluihin ja satunnaisiin kuluihin. Vuoden 2011 virallisen tuloslaskelman ja tuloslaskelman liitetiedostojen mukaan selviää, että poikkeuksellisen suuret kulut yrityksellä olivat korko- ja osakeantien laskennalliset kulut, yhteensä noin 12,5% liikevaihdosta ja satunnaiset kulut, yhteensä noin 7,4% liikevaihdosta. Satunnaisiin menoihin vaikuttivat yhtiön lopetetut toiminnot. Yhtiössä lopetettiin kokonaisuudessaan Gallerix segmentti johon kuului Gallerix International AB emoyhtiö ja tämän omistamat tytäryhtiöt Gallerix Swedeb AB ja Gallerix AB. Tiimarin karmea 22,5 miljoonan euron tappio saavutettiin vuonna 2011 eli puolitoista vuotta ennen yhtiön konkurssia. Yrityksen ainoa positiivinen tulos oli tarkasteluajanjakson alussa vuonna 2007, silbin Tiimari sai noin 3,2 miljoonaa euroa tilikauden voittoa. Tämän onnistuneen vuoden jälkeen Tiimari teki tappiota viiden peräkkäisen vuoden ajan. Tiimarin tilikauden tuloksen trendi on ollut erittäin voimakkaasti laskeva. Koska Tiimarin tappio oli syventynyt vuodesta vuoteen, kannattavuuden arvioinnin kokonaiskuva vaikuttaa erittäin huonolta ja oletettavasti mahdollisuudet elpyä kyseisestä tilanteesta olivat erittäin pienet.

Kannattavuuden absoluuttiset tunnusluvut muutettiin prosenttilukumuotoisiksi, eli jaettiin liikevaihdolla. Tiimari-konsernin kannattavuuden tarkat luvut saaduista katteista löytyvät liitteestä 8 (taulukko 21). Prosenttilukumuotoisilla luvuilla voi tehdä toimialavertailua. Toimialavertailuun otettiin ainoastaan liiketulosta ja tilikauden tulosta kuvaavat tunnusluvut. Liiketuloksen tunnusluku kertoo voitosta, joka on saatu yrityksen varsinaisesta operatiivisesta toiminnasta kun taas tilikauden tuloksen tunnusluku kuvaa voittoa, jossa on huomioitu myös muut yrityksen tulot ja kulut. Tulokset esitetään pylväskaaviolla (kuvio 4), jossa koko toimialan mediaanitulokset ovat merkitty sinisellä värillä ja Tiimarin toiminta vihreällä. Kaaviossa on tehty sävyerotus liiketulosprosentteille ja tilikauden tulosprosentteille. Liiketulosprosenttiluvut ovat merkitty pylväskaavioon tummina väreinä ja tilikauden tulosprosenttiluvut vaaleilla väreillä.

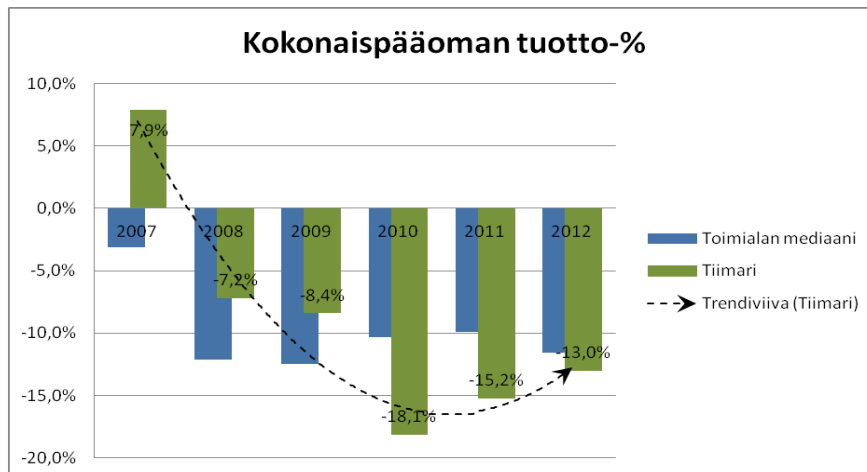

Kuvio 4. Tiimarin ja toimialan tuloslukujen vertailu

Kuviosta näkyy (kuvio 4) että toimialan liiketuloksen mediaani on koko tarkasteluajan verran tappion puolella. Tästä voidaan olettaa että vuodet 2007 – 2012 eivät olleet kannattavat ja voittoisat lahjatavaroiden ja askartelutarvikkeiden vähittäiskaupan alalla. Sen sijaan toimialan mediaanin tilikauden tulos on ollut päinvastoin positiivinen koko tarkastelujaksolta. Ilmeisesti keskimäärin toimialan yritykset ovat päässeet voitolle muilla tuotoilla kuten rahoitustuotolla. Jos vertaillaan Tiimaria muihin saman toimialan yrityksiin, huomataan että Tiimarin tuloskehitys ei vastaa toimialan tuloskehitystä. Vuonna 2007 Tiimari on tuottanut enemmän voittoa kuin toimialan mediaani mutta vuodesta 2008 alkaen yrityksen tulos on romahtanut huomattavasti alle toimialan mediaanin sekä tilikauden tuloksen että liiketuloksen osalta.

Seuravaksi tutkitaan Tiimari-konsernin kannattavuuden tuottosuhteita. Tuottosuhteiden tunnusluvut laskettiin teorian nojalla, jota käsiteltiin luvussa 3.1 Kannattavuuden tunnusluvut. Kaikki tarkat kannattavuuden tuottosuhteiden tunnusluvut ovat esitetty taulukossa 22 (liite 8). Tutkitaan ensin Tiimarin kannattavuutta kokonaispääoman tuottoprosentin avulla (kuvio 5). Tarkasteluajanjakson ensimmäinen vuosi tuotti lähes 8 % kokonaispääoman tuottoa yritykselle. Yritysneuvottelukunnan ohjeiden mukaisesti tämän tason tuotto kokonaispääomalle on tyydyttävä. Vuodesta 2008 lähtien kuviosta näkyy selkeä tuoton jyrkkä lasku tappiosuuntaan. Vuosina 2008 ja 2009 kokonaispääoman tuottoprosentti oli noin - 8 % tasolla. Seuraavana vuonna tappion määrä oli yli kaksinkertainen edellisvuoteen verrattuna ja saavutti -18 % tason. Vuosina 2011 ja 2012 tilikausien tuotot nousivat hieman vuoden 2010 lukemasta mutta eivät kuitenkaan saavuttaneet vuosien 2007 ja 2008 tasoa. Tiimari ei onnistunut kääntämään kokonaispääoman tuottoprosenttia tappiollisimman vuoden jälkeen niin nopeasti kuin

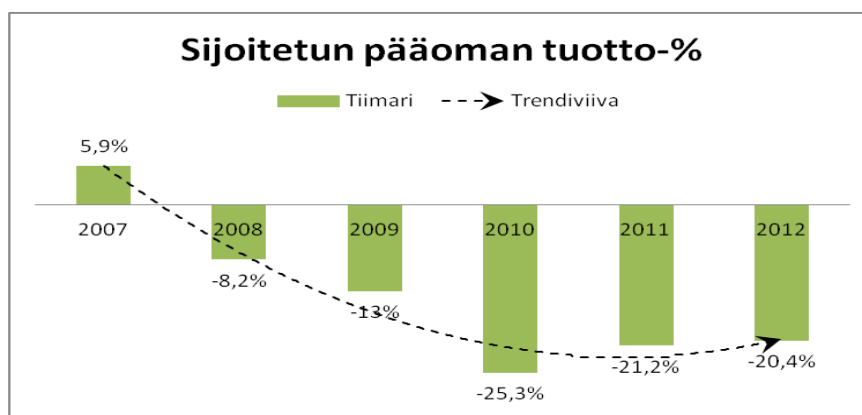
tilanne olisi edellyttänyt. Tiimarin kauppakonsernin kokonaispääoman tuoton trendiviiva on muodostaa laskevan käyrän.

Kuvio 5. Tiimarin ja toimialan kokonaispääoman tuotto-%:n vertailu

Kuviosta (kuvio 5) havaitaan, että lahja- ja askartelutarvikkeiden vähittäiskaupan toimialalla kokonaispääoman tuotto-%:n mediaani oli negatiivisella tuotolla koko tarkasteluajalla. Toimialan mediaanin kokonaispääoman tuotto oli noin -10 % tasolla, eli melko heikko. Poikkeuksena on vuosi 2007, jolloin toimialan mediaanin kokonaispääoman tuotto-%:n mediaani oli -3,1 %, mutta silti heikko. Vertailussa huomataan, että Tiimarin tuotto vuonna 2007 on huomattavasti parempi toimialaan verrattuna. Tämän jälkeen suunta muuttui kuitenkin olennaisesti alaspäin toimialan mukana.

Tiimari-konsernin sijoitetun pääoman tuotto-%:n tarkasteltaessa (kuvio 6) huomataan samankaltainen tuottokehitys kuin kokonaispääoman tuotolla.

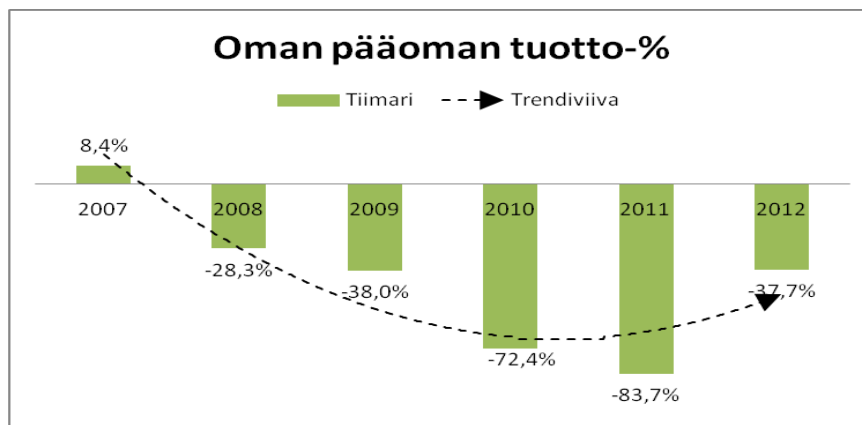

Kuvio 6. Tiimarin sijoitetun pääoman tuotto-%:n kehitys

Ensimmäinen vuosi oli myös sijoitetun pääoman tuotto-%:n osalta voitolla ja viisi viimeistä vuotta tappiolla. Vuoden 2007 tuotto oli lähes 6 %:a, mikä on tyydyttävän tason

arvo sekä Balance Consulting Oy:n, että Yritysneuvottelukunnan ohjearvojen mukaan. Vuosina 2008 – 2012 Tiimarin sijoitetun pääoman tuotot olivat negatiiviset, tarkoittaen sitä, että näinä vuosina sijoittaja on menettänyt sijoittamansa pääoman. Näistä vuosista pahin tappio -25,3 % osui vuodelle 2010. Eli sijoittaja hävisi yhdessä vuodessa noin yhden neljänneksen sijoitetusta pääomasta. Sijoitetun pääoman tuotto-%:n kuuden vuoden trendiviiva on laskeva.

Oman pääoman tuotto-%:n tarkasteltaessa (kuvio 7) voidaan todeta, että kannattavuuden kehitysnäkymä ei juuri poikkea muista tuotto-%:n ja kannattavuuden tunnusluvuista.

Kuvio 7. Tiimarin oman pääoman tuotto-%:n kehitys

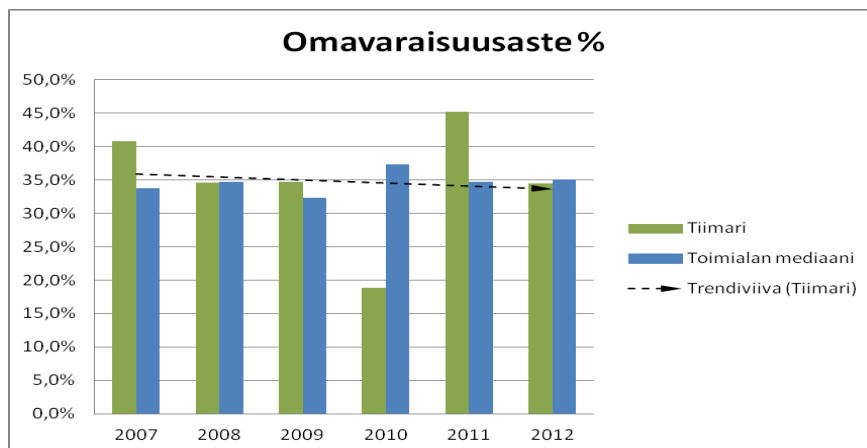
Ensimmäisen tarkasteluvuoden yrityksen tuotto oli 8,4 % ja se oli paras tuotto koko tarkasteluajanjaksolta (kuvio 7). Balance Consulting Oy:n ohjeiden mukaan se on välttämätön tuotto, mutta Yritystutkimusneuvottelukunnan annettuun ohjearvojen mukaan alle 10 % oman pääoman tuotto on heikko. Vuoden 2007 jälkeen oman pääoman tuotto-% laski huomattavasti tappiolle +8,4 prosentista -28,3 prosenttiin. Vuonna 2009 oman pääoman tuotto laski vielä 10 prosenttiyksikköä lisää. Vuonna 2011 oman pääoman tuoton tappio kaksinkertaistui ja saavutti dramaattiset -83,7 prosenttia. Näin paljon omistajat olivat menettäneet omaa pääomaa, lähes kokonaan. Vuonna 2012 vuonna oman pääoman tuotto-% oli jo parempi edellisvuoteen verrattuna, mutta silti negatiivinen.

5.2.2 Tiimarin vakavaraisuuden tunnusluvut

Tässä luvussa tutkitaan Tiimarin pääomarakenteen terveyttä vakavaraisuuden tunnuslukuja hyödyttäen. Tarvittavat tunnusluvut tarkasteltiin teorian nojalla, jotka käsiteltiin luvussa 3.2 Vakavaraisuuden tunnusluvut. Kaikki tarkat Tiimari-konsernin vakavaraisuuden tunnusluvut ovat esitetty taulukossa 23 (liite 8). Ensimmäiseksi tutkittiin

yrittäjän omavaraisuusasteen lukua joka kuvaa kuinka suuri osuus yrityksen omaisuudesta on rahoitettu omalla pääomalla (Salmi 2006, 168).

Tiimarin **omavaraisuusasteessa** (kuvio 8) ei ole yhtä suuria ja dramaattisia muutoksia verrattuna yrityksen kannattavuuteen koko tarkasteluajalla. Omavaraisuusasteen kehitys kuudessa vuodessa oli suhteellisen tasainen, lukuun ottamatta vuosia 2010 ja 2011. Silloin yrityksessä tapahtuivat isot omavaraisuusasteen heitot. Vuonna 2010 Tiimarin omavaraisuusaste oli 18,9 prosenttia. Tämä oli yrityksen alin omavaraisuusasteen taso koko tarkasteluajalta. Vuonna 2010 yrityksen tulos oli myös heikoin. Sinä vuonna yhtiön toiminta oli rahoitettu omalla pääomalla noin 19 prosenttisesti ja loput 81 prosenttia rahoitettiin vieraan pääoman avulla. Heti seuraavana vuonna omavaraisuusaste nousi 45,2 prosenttiin saavuttaen ylimmän tason tarkasteluajalla. Toimintakertomuksesta ja taseesta selvisi, että vuonna 2011 Tiimarin konsernissa on tapahtunut merkittävä rahoitusmuutos oman pääoman osalta. Tiimari Oy:n omistajat sijoittivat 34,1 miljoonaa euroa osakeannilla, joka näkyy yrityksen vuoden 2011 taseessa vastattavaa-puolella sijoitetun vapaan oman pääoman rahastona. Sijoitettu uusi oma pääoma oli vahvistanut merkittävästi omavaraisuusastetta. Sijoitettu summan arvo on 52,3 % taseesta, eli enemmän kuin puolet koko taseen loppusummasta. Todellisuudessa tämä sijoitetun oman pääoman kasvu oli peittänyt yrityksen taseessa yhtiön tappiot kertyneiden voittovarojen erältä (yhteensä -35,3 milj. euroa).

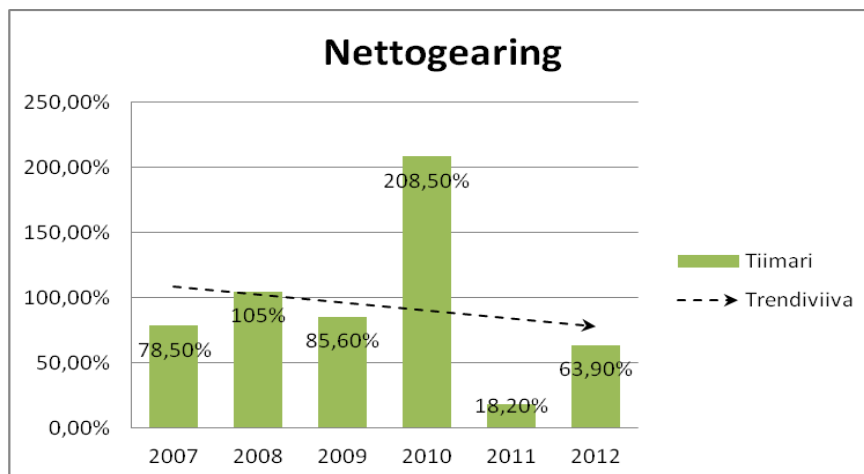

Kuvio 8. Tiimarin ja toimialan omavaraisuusasteen vertailu

Yritysneuvottelukunnan ohjeistuksen mukaan yrityksen omavaraisuusaste on hyvällä tasolla kun omavaraisuusasteen prosentti on yli 40 %. Balance Consulting Oy:n ohjeistuksen mukaan omavaraisuusaste on hyvällä tasolla yli 35 % omavaraisuusasteella. Tiimarin omavaraisuustason trendi on tyydyttävä Yritysneuvottelukunnan ja Balance Consulting Oy:n ohjeiden mukaan. Vuosina 2007 ja 2011 omavaraisuusaste on ollut hyvä. Vuonna 2010 se laski heikkoon. Muina vuosina

omavaraisuusaste on ollut tyydyttävällä tasolla. Koko toimialan omavaraisuusasteen trendi oli nouseva tarkasteltavalta ajanjaksolta ja toimialan mediaani on vaihdellut 32,3–37,3 %:n välillä, tyydyttävällä tasolla. Tiimarin omavaraisuusaste oli kuitenkin parempi kuin toimialan mediaani, ainoana poikkeuksena vuoden 2010 tilanne. Silloin Tiimarin omavaraisuusaste oli väliaikaisesti noin kaksi kertaa pienempi kuin muilla saman toimialan yrityksillä.

Seuraavaksi tarkastellaan Tiimarin **velkaantumisasastetta (nettogearing)**, joka kuvaa yrityksen likviditilannetta. Tutkimalla yrityksen velkaantumisasastetta vuosina 2007 - 2012 (kuvio 9) voidaan havaita peilikuva omavaraisuusasteesta. Yrityksen velkaantumisasaste oli maltillinen tarkasteluajan alussa, kunnes vuonna 2010 velkaantumisasasteessa tapahtui erittäin suuri heitto ylöspäin. Velkaantumisasasteen alin taso saavutettiin heti seuraavana vuonna.

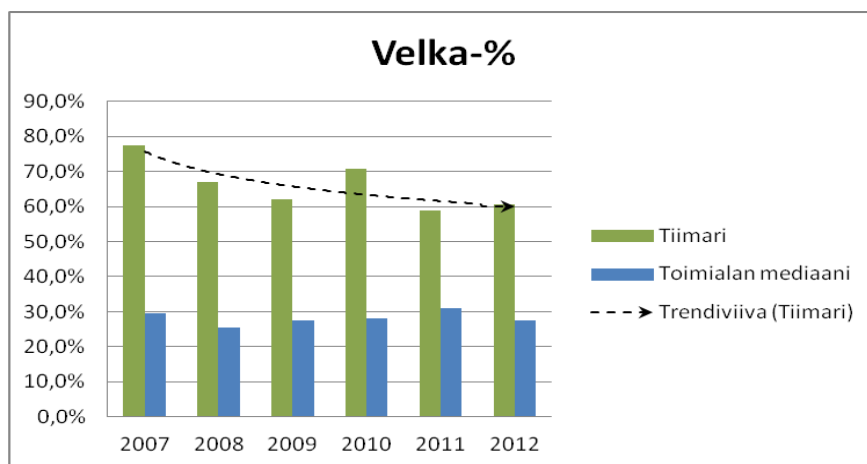

Kuvio 9. Tiimarin nettogearingin kehitys

Velkaantumisasasteen tyydyttävä taso on Yritysneuvottelukunnan mukaan on 51 % - 100 %. Balance Consulting Oy:llä mukaan yrityksen nettogearing on tyydyttävällä tasolla tunnusluvun ollessa 60 %:n ja 120 %:n välillä. Tiimarin velkaantumisasaste oli tyydyttävällä tasolla vuosina 2007 – 2009 ja vuonna 2012. Huima velkaantumisasasteen nousu vuonna 2010 sai yrityksen nettogearingin huonolle tasolle (208,5 %) ja heti seuraavana vuonna velkaantumisasaste (18,2 %) oli jo hyvä. Vuonna 2010 yrityksen likvidivarat olivat siis erittäin heikolla tasolla, mutta heti seuraavana vuonna tilanne parani huomattavasti ja likvidivarojen määrä oli lähes erinomaisella tasolla. Yksi merkittävä syy vuoden 2011 positiiviseen muutokseen oli omistajien sijoitetun vapaan oman pääoman kasvu. Sijoitetun vapaan pääoman kasvusta mainittiin aiemmin omaisuusasteen tunnusluvuissa. Toinen tärkeä syy oli Tiimarin korollisen vieraan pääoman pienentäminen. Vuonna 2010 yrityksellä oli korollisia velkoja yhteensä noin 27,6 milj. euroa. Heti seuraavana vuonna

velkojen määrä pieneni 8,4 milj. euroon. Vuodessa Tiimarin korollinen velka väheni noin 20 milj. eurolla. Velkaantumisaste kuitenkin jatkoi kasvua toimenpiteistä huolimatta ja vuonna 2012 palasi taas tyydyttävälle tasolle (63,9 %). Pääsyyinä tähän oli yrityksen jatkuva tappiollinen liiketoiminta. Vuoden 2012 osalta tappio kasvoi 10 milj. eurolla. Velan osalta muutos ei ole niin näkyvä ja suuri tappioon verrattuna. Vuonna 2012 yrityksen velka kasvoi noin 2 milj. eurolla. Tarkasteluajalta Tiimarin velkaantumisasteen yleiskuva on tyydyttävä ja trendi on laskeva. Laskevalla trendillä tässä tapauksessa tarkoitetaan positiivista kehitystä, koska lähtökohtaisesti alle 60 % velkaantumisaste on hyvällä tasolla.

Kuviossa 10 esitetään suhteellista velkaantuneisuutta ja vertaillaan tunnuslukuja toimialaan mediaaniin. Selkeästi huomataan että Tiimarin suhteellinen velkaantuneisuus on huomattavasti korkeampi kuin toimialan mediaanin arvot.

Kuvio 10. Tiimarin ja toimialan suhteellisen velkaantuneisuuden vertailu

Tarkasteluajanjakson vuosien suhteellinen velkaantuneisuus oli vaihdellut 77,4 % – 58,7 %:n välillä. Tiimarilla nämä arvot ovat koko tarkasteluajalla

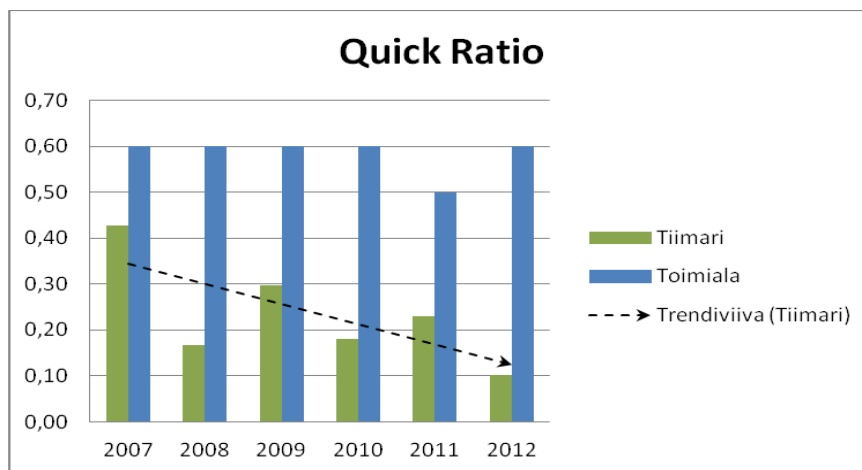
Yritystutkimusneuvottelukunnan ohjearvojen mukaan tyydyttävällä tasolla. Yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus on hyvällä tasolla, kun velkaprosentti laskee alle 40 %. Ohjearvoihin peilattuna voidaan todeta, että Tiimari on pystynyt hoitamaan omat velat tulorahoituksella tyydyttävästi. Tiimarin suhteellisen velkaantuneisuuden trendiviiva on lievästi laskussa ja kehityssuunta on parempaan. Mediaani lahjatavaroiden ja askartelutarvikkeiden vähittäismyynnin toimialalla oli vaihdellut 25,4 % - 30,9 %:n välillä, eli ollut koko tarkasteluajalla hyvällä tasolla.

5.2.3 Tiimarin maksuvalmiuden tunnusluvut

Maksuvalmius kuvaa yrityksen kykyä hoitaa omia maksuvelvoitteita joka hetki (Salmi 2006, 177-178). Mitä korkeampi on yrityksen maksuvalmius, sitä edullisemmin yritys

selviyty maksuistaan ja päinvastoin heikko maksuvalmius kertoo, että yrityksellä saattaa olla maksuhäiriöitä. (Balance Consulting 2015h.)

Tiimarin **Quick ratio** laskettiin Excel ohjelman avulla konsernin virallisia tasetietoja hyödyntäen. Quick ratio laskettiin laskentakaavalla, jossa rahoitusomaisuus jaettiin lyhytaikaisella vieraalla pääomalla, josta oli vähennetty saadut ennakot. Tiimarin virallisessa taseessa ei ollut lainkaan saatuja ennakoita vuosina 2007 – 2012. Quick ration laskennassa ei siitä syystä tehty vähennystä lyhytaikaiseen vieraan pääoman määrään. Rahoitusomaisuus muodostui laskemalla yhteen rahavarat, myyntisaamiset ja muut saamiset (pl. verosaamiset). Valmiiksi laskettu Quick ratio löytyy myös suoraan virallisten konsernitilinpäätösten liitetiedoista.

Kuvio 11. Tiimarin ja toimialan Quick Ration vertailu

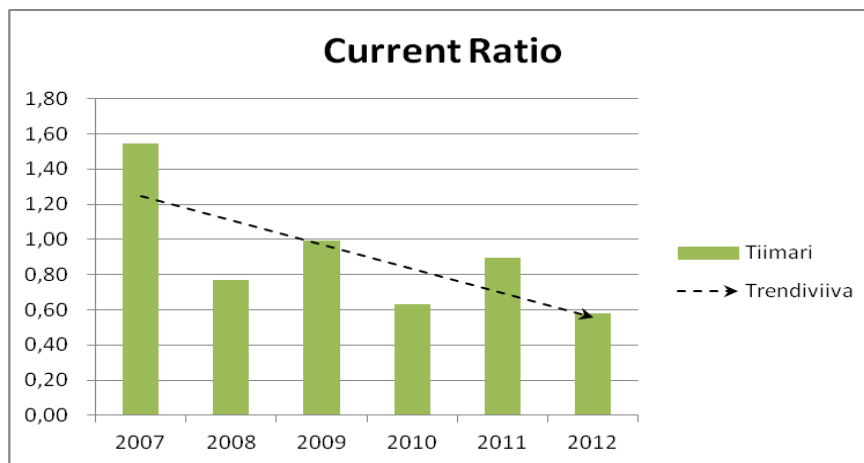
Quick ratio kuvaa yrityksen kykyä hoitaa lyhytaikaisia velkoja käyttämällä ainoastaan omaa rahoitusvarallisuutta (YTN 2011,71). Tiimarin Quick ratiot tarkasteluajalta ovat esitetty kuviossa 11. Yrityksen Quick ration arvo on selkeästi alempi ja vaihtelevampi kuin toimialan mediaanilla. Tunnusluvun vaihteluväli oli yrityksellä 0,10 - 0,43 välillä vuosina 2007 – 2012 kun taas toimialan Quick ratio on ollut melkein sama koko ajan.

Yritysneuvottelukunnan ohjeiden mukaan Quick ration alle 0,5 arvoa pidetään heikkona tuloksena. Huomionarvoista on se, että Tiimarin kyky hoitaa lyhytaikaisia velkoja käyttämällä vain omaa rahoitusvarallisuutta on koko tarkasteluajan osalta heikko ja erittäin heikko tarkasteluajan lopussa. Tiimarin Quick ration tunnusluvun trendi on ollut huimasti laskeva konkurssin lähestyessä, eli yhtiön maksukyvyttömyyden uhka oli voimistunut vuodesta vuoteen.

Lahjatavaroiden ja askartelutarvikkeiden vähittäiskauppojen Quick ration mediaani on ollut 0,6 kaikkina tarkasteluajan vuosina paitsi vuonna 2011, jolloin se laski 0,5. Arvo tarkoittaa

tydyttävästi hallittua maksuvalmiutta toimialan yrityksillä. Quick ratioiden vertailussa Tiimarin ja toimialan välillä näkyy selvästi, että Tiimari-konsernin maksuvalmius oli huomattavasti heikompi kuin muiden saman toimialan yritysten mediaanin maksuvalmius.

Current ratiolla kuvataan yrityksen kykyä hoitaa lyhytaikaisia velkoja käyttämällä omaa rahoitusomaisuutta ja vaihto-omaisuutta (Salmi 2006, 181). Tiimarin Current ratio saatiin lisäämällä aikaisemmin Quick ratiossa laskettuun rahoitusomaisuuteen yrityksen vaihto-omaisuus. Vaihto-omaisuuden arvot otettiin konsernin virallisesta taseesta. Saatu tulos jaettiin lyhytaikaisella vieraalla pääomalla. Kuviossa 12 esitetään Current ration kehitystä vuosina 2007 – 2012.

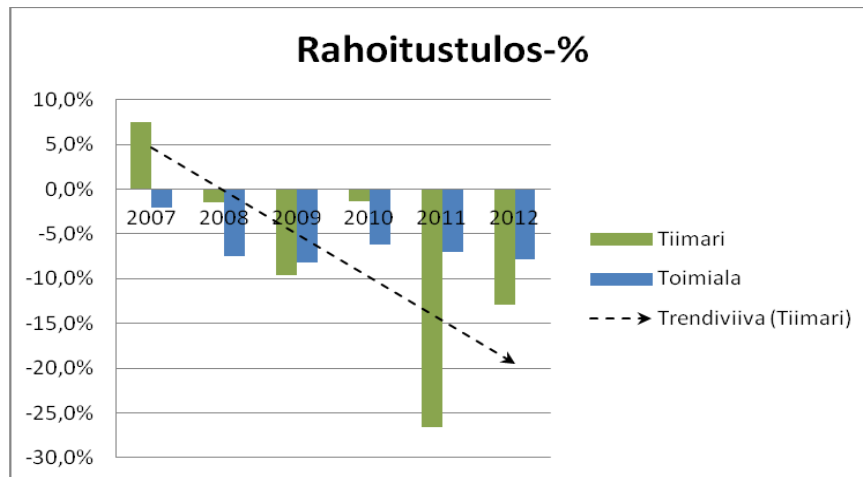

Kuvio 12. Tiimarin Current ration kehitys

Tiimarin Current ration trendistä huomataan merkittävä lasku. Vuonna 2007 tunnusluvun arvo oli suurin – 1,55. Tarkasteluajan lopussa vuonna 2012 Current ratio laski arvoon 0,58. Arvoa pidetään heikkona, jos yrityksen Current ratio on alle 1. Tiimarin Current ratio on vuoden 2007 jälkeen ollut alle 1 eli heikko. Yritys on siis hoitanut lyhytaikaisia velkoja käyttämällä rahoitus- ja vaihto-omaisuuttansa huonosti. Vertailukelpoista saman toimialan Current ratio tunnuslukua ei löytynyt luotettavasta lähteestä, siksi Tiimarin tunnuslukua ei ole vertailtu toimialan Current ratioon.

Yrityksen **rahoitustulosprosentti** kuvaa, kuinka paljon operatiivinen toiminta voi tuottaa rahoitustuloa. Tunnusluvulla voidaan analysoida, kuinka hyvin yritys pystyy suorittamaan tulevia lainalyhennyksiä. (Balance Consulting 2015; Laakso, Laitinen & Vento 2010, 33.)

Rahoitustulosprosentti laskettiin Tiimarin tuloslaskelmasta. Nettotulokseen lisättiin poistot ja arvonalentumiset ja jaettiin saatu arvo liikevaihdolla. Kuvio 13 havainnollistaa Tiimarin rahoitustulosprosenttia ja lahja- ja askartelutarvikkeiden vähittäismyynnin toimialan mediaania rahoitustulosprosentin osalta pylväskaavion muodossa.

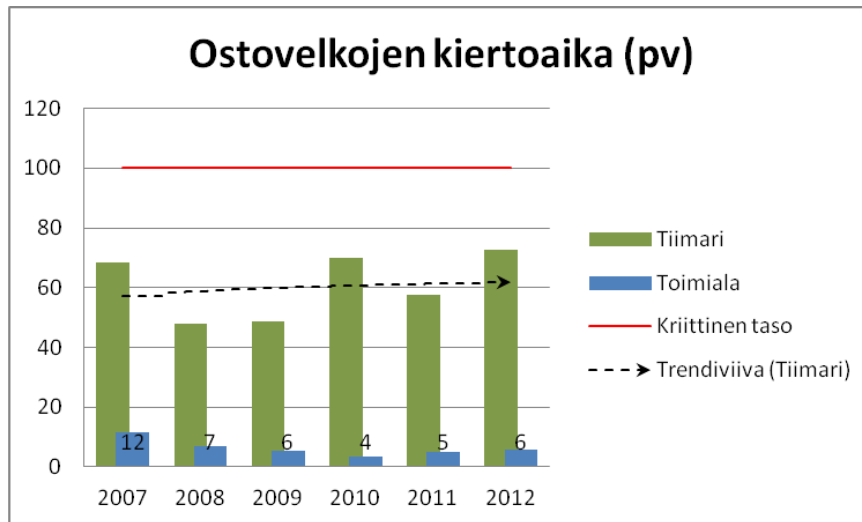

Kuvio 13. Tiimarin ja toimialan rahoitustulosprosentin vertailu

Kuviosta 13 huomataan, että Tiimarin rahoitustulosprosentin trendi oli jyrkästi laskeva ja viimeiset viisi vuotta ennen konkurssia rahoitustulosprosentti oli joka vuoden osalta negatiivinen. Paras rahoitustulosprosentti oli tarkasteluajanjakson alussa ja huonoin -26,6 % vuonna 2011. Rahoitustuloksen negatiivisesta kehityksestä voi päätellä, ettei Tiimari ole pystynyt suorittamaan lainalyhennyksiä, lainan korkoja sekä voitonjakoa tulorahoilla. Oletettavasti konserni käytti lisää lainaa oman pääoman lisäksi kattaakseen maksuvelvollisuutensa. Näin ollen Tiimari oli maksukyvytön viisi viimeistä vuotta ennen konkurssihakemuksen jättöä.

Lahjatavaroiden ja askartelutarvikkeiden toimialan mediaanin ja Tiimarin rahoitustulosprosentin vertailussa voidaan todeta että Tiimarin lisäksi myös muilla saman toimialan toimijoilla rahoitustulosprosentti oli tarkasteluajalla keskimäärin negatiivinen. Oletettavasti vuosina 2007 – 2012 toimialalla oli haasteita ja positiivisen tuloksen tuottaminen oli alalla toimivalle yritykselle melko poikkeuksellista.

Ostovelkojen kiertoajan laskukaavassa ostovelat jaetaan ostoihin ja palveluihin ja kerrotaan saatu tulos 365 päivällä. Tiimarin virallisessa tuloslaskelmassa ostoihin kuuluvat erät olivat aineet, tarvikkeet ja liiketoiminnan muut kulut. Tiimarin tilinpäätöksestä selvisi ostovelan ja ostojen määrät. Palveluiden erä puuttui yrityksen tilinpäätöksestä kokonaan. Ostovelkojen kiertoajan kaavan mukaan laskettiin ja tehtiin toimialavertailu pylväskaavion muodossa, joka esitetään kuviossa 14.

Kuvio 14. Tiimarin ja toimialan ostovelkojen kiertoaajan vertailu

Silmäilemällä ostovelkojen kiertoaajan pylväskaaviota varsin mielenkiintoista on huomata valtavan eron Tiimarin ostovelkojen kiertoaajassa verrattuna yrityksen toimialaan. Lahja- ja askartelutarvikkeiden vähittäismyynnin toimialalla ostovelkojen kiertoaika oli melko matalalla tasolla tarkasteltavalla ajanjaksolla. Toimialan keskimääräinen kiertoaika oli 9 päivää ja suurin odotusaika oli 21 päivää. Tiimarilla sen sijaan on ollut huomattavasti suuremmat kiertoaajat ostovelkoissa. Vuosina 2007 – 2012 ostovelkojen kiertoaajan vaihteluväli oli 48 päivästä 73 päivään ja trendi oli vuosittain vaihteleva mutta melko tasainen. Ostovelkojen kiertoaajan kriittinen taso on 100 päivää. Vaikka Tiimarin ostovelkojen kiertoaajat olivat pienemmät kuin kriittinen arvo, tämä ei tarkoita hyvää tilannetta yrityksen toiminnassa. Koska Tiimarin muut maksuvalmiutta mittaavat mittarit olivat heikolla tasolla ja viittaavat yrityksen maksuvaikeuksiin, voidaan pitää ostovelkojen kiertoaajan kriittistä arvoa pienempänä kuin sata (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 36). Näin ollen voidaan päätellä, että myös ostovelkojen kiertoaika yrityksellä on heikko ja kriittisellä tasolla.

5.2.4 Tiimarin kasvun tunnusluvut

Tässä osiossa tarkastellaan Tiimarin kasvua ja pohditaan, oliko yrityksen kasvu hallittu. Kasvun käyttäytymisestä riippuu suoranaisesti yrityksen menestys tai päinvastoin yrityksen menetys. Kasvu on merkittävä riskitekijä konkurssiuhalle silloin, kun kasvu on liian nopea, epätasainen tai negatiivinen. (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 36-38.)

Yrityksen koon mittareita ovat liikevaihto ja taseen loppusumma (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 38). Nämä kerättiin taulukkoon (taulukko 25) virallisista tuloslaskelmista ja taseista vuosilta 2007 - 2012. Taulukon liikevaihdon ja taseen kasvuprosentit kertovat kuinka paljon yrityksen toiminta on kasvanut prosenttiyksiköissä edellisestä vuodesta.

Taulukko 25. Tiimarin liikevaihdon ja taseen loppusumman luvut

Tiimari Oyj Abp	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Konsernin liikevaihto	74 570 000 €	85 644 000 €	80 113 000 €	75 797 000 €	60 757 000 €	62 143 000 €
Liikevaihdon kasvu-%	-2%	15%	-6%	-5%	-20%	2%
Konsernin tase	97 365 000 €	87 925 000 €	75 995 000 €	66 013 000 €	65 187 000 €	57 390 000 €
Taseen kasvu-%	-2%	-10%	-14%	-13%	-1%	-12%

Tiimari-konsernin liikevaihto (taulukko 25) oli vuonna 2007 noin 74,6 miljoonaa euroa. Yhdessä vuodessa liikevaihto nousi yli 10 milj. eurolla (85,6 milj.). Tämä oli tarkastelujakson suurin liikevaihto yrityksellä. Vuoden 2008 jälkeen liikevaihto supistui joka vuosi ja tarkastelujakson lopussa oli 62,1 miljoonaa euroa. Liikevaihto kuvaa yhtiön saatuja myyntituloja ja liikevaihdon kasvu kertoo myynnin kasvusta. Jotta kasvu kuvaisi yhtiön todellista myyntiä, konsernin pitäisi pysyä samassa kokonaisuudessa (Balance Consulting 2015). Myynnin kasvun tutkiminen Tiimari-konsernilla on hankalaa, sillä yhtiö on muuttanut omaa konsernirakennetta melkein vuosittain. Alempana on yhteenveto kaikista tärkeimmistä muutoksista Tiimari-konsernirakenteessa vuosina 2007 – 2012:

- 2007 2 segmenttiä (Tiimari Retail Oyj ja Tiimore Oy)
- 2008 3 segmenttiä (Tiimari Retail Oyj, Timore Oy ja Gallerix Ab)
- 2009 3 segmenttiä (Tiimari Retail Oyj, Timore Oy ja Gallerix Ab)
- 2010 2 segmenttiä (Tiimari Retail Oyj ja Gallerix Ab)
- 2011 1 segmentti (Tiimari Retail Oyj)
- 2012 1 segmentti (Tiimari Retail Oyj)

Segmenttien määrän muutoksesta voidaan huomata suorainen vaikutus yrityksen liikevaihdon kasvuun. Vuonna 2007 yhtiön toiminta muodostui kahdesta ensisijaisesta liiketoimintasegmentistä: Tiimari Retail myymäläketjusta ja Tiimore liikelahjatarvataralosta. Leo Longlife Desing (Tiimore) osti syyskuussa 2006 Tiimari Retail konsernin. Mikäli Tiimari Retail olisi yhdistetty konserniin vuoden 2006 alusta, pääkonsernin Tiimari Oyj:n vertailukelpoinen liikevaihto vuodelle 2006 olisi ollut noin 75,8 milj. euroa. Leo Longlife Desing Oy vaihtoi nimensä Tiimore Oy:ksi elokuussa vuonna 2007. Samana vuonna Tiimari-konserni osti Gallerixin alakonsernin, joka oli tauluihin, kehyksiin ja julisteisiin erikoistunut sisustamisketju 100 myymälällä Suomessa ja Ruotsissa. Gallerix-ketjun osto vaikutti Tiimarin konsernin vuoden 2008 liikevaihdon kasvuun yhteensä noin 15 %. Vuonna 2009 konsernin liikevaihto laski 6 % ja vuonna 2010 se laski lisää n. 5 %. Suurimmaksi osaksi liikevaihdon lasku vuosina 2009 – 2010 johtui kysynnän heikentymisestä ja vuoden 2009 loppupuolella Tiimore-segmentin myymisestä. Vuonna 2011 liikevaihdon jyrkkä -20 prosentin lasku johtui suuren Gallerix segmentin lopettamisesta. Viimeisenä tarkasteluvuonna liikevaihto nousi lievästi (+2 %). Vaikka yhtiön myynti oli silloin kasvanut, tuottoa siitä ei saavutettu, sillä konsernin liiketulos oli

silloin tappiollinen. (Tiimari 2006, 3-21; Tiimari 2007, 2-20; Tiimari 2008, 3-17; Tiimari 2010, 2-29; Tiimari 2011, 2-30; Tiimari 2012, 3-28.)

Tarkasteluajanjaksolta Tiimari-konsernin taseen loppusumma oli joka vuosi pienempi edellisvuoteen verrattuna (taulukko 25). Taseen loppusumma oli pienentynyt kuudessa vuodessa melkein puolella - 97 milj. eurosta 57 milj. euroon tarkoittaen sitä, että myös yhtiön varat olivat vastaavasti pienentyneet. Tiimari-konsernin liikearvo vuodesta 2007 vuoteen 2012 laski 37 miljoonasta 23 miljoonaan yhtiön tappiollisesta toiminasta johtuen.

Suurin ja merkittävin toimintasegmentti Tiimarin konsernissa oli Tiimari Retail Oyj. Tiimari Retail-segmentin liikevaihdon luvut (taulukko 26) vuosilta 2007 – 2012 ovat vertailukelpoiset keskenään ja kuvaavat suomalaisille tunnetun Tiimari Retail-vähittäiskauppaketjun toimintaa ja myyntiä yrityksen viimeisimpien toimintavuosien osalta Suomessa ja Baltian maiden markkinoilla. Tässä tutkitaan Tiimari Retail segmentin liikevaihtoa tarkemmin siitä syystä, että juuri tämä alakonserni muodostaa suurimman osan koko konsernin toiminnasta. Vuonna 2007 Tiimari Retail Oyj:n liikevaihto oli 82 % koko Tiimari-konsernin liikevaihdosta. Alakonsernin toiminta koostui pääosin sisustustuotteiden, askartelutarvikkeiden, paperitarvikkeiden, koulutarvikkeiden, toimistotarvikkeiden ja sesonkituotteiden vähittäismyymälätoiminnasta.

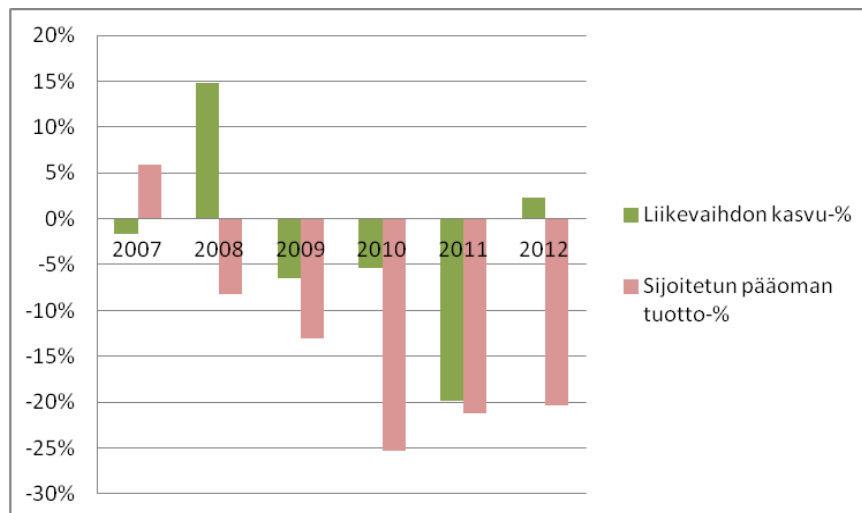
Taulukko 26. Tiimari Retail segmentin liikevaihdon luvut

Tiimari Retail Oyj	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Liikevaihto milj.	70,1	71,1	66,9	61,9	60,8	62,1
Liikevaihdon kasvu-%		1%	-6%	-7%	-2%	2%

Tiimari Retailin liikevaihdon kasvukehityksestä huomataan, että myynnin kasvu oli suurimman osan tarkasteluajanjaksosta negatiivinen, lukuun ottamatta ensimmäistä ja viimeistä tarkasteluvuotta. Myynnin kasvun laantumisen taustana oli kysynnän heikentyminen ja yhtiön liiketoiminnan kansainvälistymisen strategiamuutos. Vuonna 2008 Tiimarin toimintasegmentin liikevaihto kasvoi vain 1 % verran. Samana vuonna Tiimarin liiketoiminta laajeni Puolaan, Venäjälle ja Liettuaan. Vuonna 2009 liikevaihto laski merkittävästi (-6 %). Suurin syy myynnin heikentymiselle johtui luultavimmin vallitsevasta taloudellisesta tilanteesta Suomessa, Puolassa ja Baltiassa. Liikevaihdon laskuun vaikutti myös osasyynä Tiimarin poistuminen Venäjän ja Norjan markkinoilta. Samat syyt näkyvät myös seuraavan vuoden liikevaihdon laskussa (-7 %), jolloin liikevaihto pieneni 61,9 milj. euroon. Vuonna 2011 yhtiö koki lievän myynnin laskun (-2 %) ja vuonna 2012 liikevaihto kasvoi saman prosenttiyksikön verran takaisin (+2 %).

Kasvuprosentin ja sijoitetun pääoman tuotto-%n vertailu

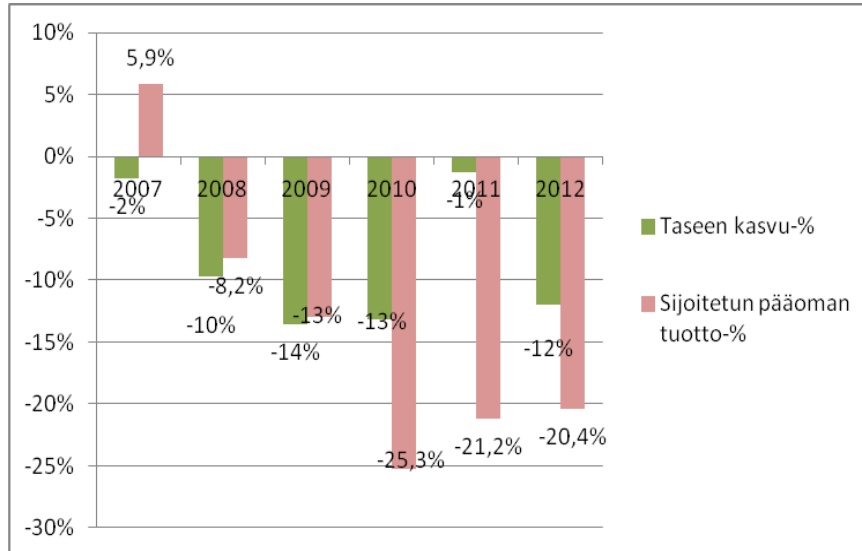
Liikevaihdon kasvuprosentin ja sijoitetun pääoman tuotto-%n vertailulla (kuvio 15) havainnollistetaan koko Tiimarin konsernin kasvua ja kasvun hallintaa. Hallittu kasvu on positiivinen kasvu, mutta ei liian vauhdikas suhteessa sijoitetun pääoman tuottosuhteeseen (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 38).

Kuvio 15. Tiimarin liikevaihdon kasvun ja sijoitetun pääoman tuottosuhteen vertailu

Kuviosta huomataan, että Tiimarin tarkastelujakson liikevaihdon kasvuprosentista ei voi sanoa, että kasvu olisi yhtiöllä hallussa. Kolmena peräkkäisinä vuosina 2009 – 2011 Tiimari-konsernin kasvu oli negatiivinen. Vain vuosina 2008 ja 2012 oli kasvua positiiviseen suuntaan, mutta sillä samalla sijoitetun pääoman tuotto oli negatiivinen, yhtiön toiminta ei ollut kannattava, vaikka liikevaihto kasvoi. ”Tilastojen mukaan maksuhäiriöiden riski kasvaa silloin, kun yrityksen liikevaihdon kasvuprosentti on negatiivinen tai poikkeuksellisen korkea (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 38)”. Tämä ilmaisu kuvaa hyvin Tiimari-konsernin liikevaihdon kasvun kehitystä, ja osoittaa yhtiön maksukyvyttömyyteen viittavia oireita.

Kasvun hallintaa voidaan tutkia myös taseen kasvun ja sijoitetun pääoman tuottosuhteen kautta. Taseen kasvuprosentin tulisi olla positiivinen, mutta korkeintaan yhtä suuri kuin sijoitetun pääoman tuotto-%, samalla periaatteella kuin liikevaihdon kasvuprosentilla.

Kuvio 16. Tiimarin taseen kasvun ja sijoitetun pääoman tuottosuhteen vertailu

Kuviosta 16 nähdään että Tiimari-konsernin taseen kasvuprosentti oli negatiivinen koko tarkasteluajanjaksolta, joten kasvuprosentti ei täytä peruseriaa. Taseen kasvuprosentin kautta voidaan todeta, että Tiimarin kasvu ei ollut yrityksellä hallussa.

5.2.5 Tiimarin kriisitunnusluvut

Sharma & Mahajan kriisitunnuslukujen tavoitteena on ennustaa lähestyvää konkurssia hyvin varhaisessa vaiheessa. Kriisilukujen laskukaava menee seuraavasti: Sharma & Mahajan tunnusluku = $0,862 + (3,679 * \text{Kokonaispääoman tuotto-%}) + (0,38 * \text{Current Ratio})$. Sharma & Mahajan kriisitunnusluvun kriittinen piste on nolla ja tunnusluku joka jää alle nolleen, kertoo konkurssiuhasta. (Balance Consulting 2015n.)

Kriisitunnusluvut ovat saatu soveltaen Sharman & Mahajan laskukaavaa.

Kokonaispääoman tuotto-%:n luvut ja Current ration luvut laskettiin aiemmin ja ne ovat esitetty taulukossa 27 ja liitteessä 8. Taulukon alin rivi näyttää Sharha & Mahajan tunnusluvun.

Taulukko 27. Tiimari-konsernin Sharma & Mahajan tunnusluku

Tiimari Oyj	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Kokonaispääoman tuotto-%	8%	-7%	-8%	-18%	-15%	-13%
Current Ratio	1,55	0,77	1,00	0,63	0,90	0,58
Sharma&Mahajan tunnusluku	1,7	0,9	0,9	0,4	0,6	0,6

Sharma & Mahajan tunnusluvut kaikilta vuosilta ovat positiiviset. Positiivinen tulos ei ennusta konkurssia. Vuoden 2007 Sharman & Mahajan tunnusluvun arvo oli 1,7, mikä kertoo, että yrityksen taloudellinen tilanne on kunnossa. Vuonna 2008 ja 2009 sama luku

on laskenut alle 1, eli yrityksen taloudellinen tilanne on huonompi kuin aikaisemmin, mutta silti vielä kunnossa ja konkurssitilanne ei uhkaa. Vuonna 2010 tunnusluku on heikentynyt huomattavasti ja oli 0,4 tasolla. Tämä lukema ei kerro vielä konkurssiriskistä, mutta kertoo yrityksen huolestuttavasta taloudellisesta tilanteesta. Kaksi konkurssia edeltävää vuotta Sharma & Mahajan tunnusluku osoitti parempaa arvoa 0,6 verrattuna vuoteen 2010. Tämä viittaisi siihen, että Tiimari-konsernin taloudellinen tilanne olisi lähtenyt parempaan suuntaan eikä konkurssiuhkaa olisi ollut tunnusluvun perusteella ennustettavissa. Todellisuudessa Tiimari hakeutui konkurssiin vuonna 2013. Tästä voi päätellä, että Sharman & Mahajan kriisitunnusluku on virheellinen eikä ennusta konkurssiuhkaa Tiimarin tapauksessa. Sharma & Mahajan kriisitunnusluvun tavoitteena on ennustaa lähestyvää konkurssia hyvin varhaisessa vaiheessa ja tunnusluvun kriittinen arvo 0 tarkoittaa, että yritys olisi konkurssiriskissä. Tiimarin tapauksessa ei olisi voinut ennustaa konkurssiriskiä kyseisen tunnusluvun avulla siitä syystä, ettei luku saavuttanut nollan tasoa missään tarkastelujakson vaiheessa.

Prihtin Z-luku on toinen konkurssia ennustettava kriisitunnusluku. Sen kriittinen arvo on -4,55. Mitä suurempi on Z-luvun arvo, sitä nopeammin konkurssia lähestytään noin vuoden sisällä. (Balance Consulting 2015; Laitinen 1990, 58-65.)

Taulukkoon 28 tuotiin tarvittavat tunnusluvut Prihtin Z-luvun laskemista varten, samat tilinpäätösten luvut löytyvät myös liitteestä 8. Prihtin Z-luvut tarkastelujaksolle 2007 - 2012 saatiin seuraavalla laskukaavalla: $Z\text{-luku} = 0,049 * (\text{Tulojäämä} / \text{Tase} * 100) + 0,021 * ((\text{Rahoitusomaisuus} - \text{Lyhytaikainen Vieras Pääoma}) / \text{Tase} * 100) - 0,048 * (\text{Vieras Pääoma} / \text{Tase})$. Tunnusluvut ovat esitetty taulukon (taulukko 28) viimeisellä rivillä.

Taulukko 28. Tiimari-konsernin Prihtin Z-tunnusluvut vuosina 2007 - 2012

Tiimari Oyj	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tulojäämä verojen jälkeen	3 163 000 €	- 9 929 000 €	- 10 790 000 €	- 14 653 000 €	- 22 044 000 €	- 9 517 000 €
Taseen loppusumma	97 365 000 €	87 925 000 €	75 995 000 €	66 013 000 €	65 187 000 €	57 390 000 €
Vieras Pääoma (VO)	57 698 000 €	57 482 000 €	49 629 000 €	53 553 000 €	35 690 000 €	37 566 000 €
Rahoitusomaisuus	9 729 000 €	6 443 000 €	6 419 000 €	5 759 000 €	4 771 000 €	3 118 000 €
Lyhytaikainen VO	22 763 000 €	38 824 000 €	21 561 000 €	31 923 000 €	20 701 000 €	30 464 000 €
Prihti Z-luku	-2,97	-4,46	-4,25	-5,81	-4,80	-4,96

Saaduista tuloksista voidaan havaita, että Prihtin Z-tunnusluku kertoo ja varoittaa konkurssiriskistä hyvin totuudenmukaisesti. Vuonna 2007 Z-luvun arvo oli lähellä -3 arvoa, mikä kertoo vielä yrityksen taloudellisesta kestävydestä. Vuonna 2008 Z-luku laski arvoon -4,46 saavuttaen kriittisen pisteen ja varoittaen konkurssiuhasta. Vuonna 2009 Z-luku oli hieman parempi eikä vielä allittanut kriittistä pistettä. Seuraavina vuosina Z-luku romahti selkeästi alle kriittisen tason hälyttäen konkurssiuhasta. Taulukkoon on merkitty punaisella ne Prihtin Z-luvut, jotka ennustavat konkurssia ja jäävät kriittisen arvon

alapuolelle. Prihtin Z-luku on ennustanut konkurssiuhkaa ensimmäisen kerran jo vuonna 2008 eli viisi vuotta ennen konkurssia.

Laitisen kehittämän kolmen muuttujan konkurssitunnusluvun laskukaavio on seuravanlainen: $Z = 1,77 * \text{Rahoitustulos-\%} + 14,14 * \text{Quick Ratio} + 0,54 * \text{Omavaraisuusaste}$. Laskentaan tarvittavat tunnusluvut löytyvät taulukosta 29 ja ovat myös löydettävässä liitteessä 8. Z-luvun tulokset ovat esitetty taulukon viimeisellä rivillä.

Taulukko 29. Tiimari-konsernin Laitisen Z-tunnusluku kolmella muuttujalla

Tiimari Oyj	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Rahoitustulos-%	7,46%	-1,53%	-9,63%	-1,36%	-26,56%	-12,91%
Quick Ratio	42,74%	16,60%	29,77%	18,04%	23,05%	10,24%
Omavaraisuusaste	40,80%	34,60%	34,70%	18,90%	45,20%	34,50%
Laitisen Z-luku (3-muutt)	6	3	4	3	3	1

Laitisen Z-luvun kriittinen arvo on 18. Mikäli arvo on kriittistä arvoa pienempi, tulosta pidetään heikkona ja hälyttävänä. Jos arvo jää alle 5, tulos on surkea ja konkurssi on erittäin todennäköinen. Tiimari-konsernin kaikki vuosien 2007 – 2012 Z-lukujen arvot jäivät selkeästi alle kriittisen arvon. Vuonna 2007 Laitisen kolmen muuttujan konkurssitunnusluvun mukaan Tiimarin toiminta oli heikko ja vuodesta 2008 lähtien Tiimarin toiminta oli jo surkealla tasolla ja hälytti lähestyvistä konkurssista. Konkurssia edeltävänä vuonna Laitisen Z-luku oli 1, mikä kertoi yrityksen olevan konkurssissa. Laitisen kolmen muuttujan Z-luku ennusti erittäin hyvin lähestyvää konkurssia jo viisi vuotta ennen konkurssin sattumista.

Laitisen Z-luku viidellä muuttujalla ottaa kolmen muuttujan laskennassa käytettyjen tunnuslukujen lisäksi huomioon myös yrityksen ostovelkojen kiertoajan ja kasvun vaikutukset (Balance Consulting 2015q). Viiden muuttujan Z-tunnusluku saadaan seuraavalla kaavalla: $Z = 1,88 * \text{Rahoitustulos-\%} + 10,13 * \text{Quick Ratio} - 0,13 * \text{Ostovelkojen kiertoaika} + 0,51 * \text{Omavaraisuusaste} - 0,32 * \text{Kolmen vuoden liikevaihdon kasvun keskiarvo}$. Kaavan ohjeista poiketen, vuoden 2007 liikevaihdon kasvu (taulukko 30) on esitetty vain yhdeltä vuodelta ja vuoden 2008 liikevaihdon kasvu on laskettu vain kahden vuoden kasvun keskiarvolla, koska vertailukelpoisia liikevaihtotietoja aiemmilta tilinpäätös vuosilta ei ollut saatavilla.

Taulukko 30. Tiimari-konsernin Laitisen Z-tunnusluku viidellä muuttujalla

Tiimari Oyj	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Rahoitustulos-%	7,46%	-1,53%	-9,63%	-1,36%	-26,56%	-12,91%
Quick Ratio	42,74%	16,60%	29,77%	18,04%	23,05%	10,24%
Omavaraisuusaste	40,80%	34,60%	34,70%	18,90%	45,20%	34,50%
Ostovelkojen kiertoaika	68	48	48	70	58	73
Kolmen vuoden kasvu	-2%	13%	8%	-7%	-27%	-19%
Laitisen Z-luku (5-muutt)	-4,2	-4,4	-3,3	-7,2	-5,3	-8,4

Laitisen viiden muuttujan Z-luvun kriittinen arvo on -7. Tiimarin konsernille (taulukko 30) lasketut Z-tunnusluvut vuosilta 2007 – 2012 vaihtelevat kriittisen arvon ympärillä. Vuodelta 2007 vuoteen 2009 Tiimari-konsernin Z-luku oli tyydyttävällä tasolla, mutta vuonna 2010 Z-luvun arvo (-7,2) ylitti kriittisen arvon, hälyttäen lähestyvistä konkurssiuhasta. Kaksi vuotta ennen konkurssia Z-luvun arvo nousi hieman kriittisestä arvosta. Mutta heti seuraavana vuonna Z-luku taas laski selkeästi alle kriittisen arvon. Todellisuudessa Tiimari haki konkurssia vuonna 2013. Voidaan todeta, että Laitisen Z-luku viidellä muuttujalla ennusti konkurssia kolme vuotta ennen tapahtumaa.

5.3 Tiimarin rahoituslaskelman analyysi

Yhtiön tunnuslukuanalyysin lisäksi tutkittiin yrityksen rahavirtoja rahoituslaskelman analyysillä samalta tarkasteluajalta vuosilta 2007 – 2012. Rahoituslaskelma muodostuu kolmesta rahavirrasta: operatiivisen liiketoiminnan, investointien ja rahoituksen kassavirrasta (Niskanen & Niskanen 2007, 69).

Taulukko 31. Tiimari-konsernin rahoituslaskelma

Milj. Euro	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Toimintajäämä/Liiketoiminnan rahavirta (A)	5,287	1,937	3,764	-2,459	-12,772	-7,438
Investointijäämä/Investointien rahavirta (B)	-2,674	-4,191	-0,782	-0,864	-0,595	-0,095
Rahoitusjäämä/Rahoituksen rahavirta (C)	-8,078	1,777	-2,193	1,892	15,052	5,918
Rahavirtojen muutos (A+B+C)	-5,465	-0,477	0,789	-1,431	1,685	-1,615
Rahavarat tilikauden alussa	8,323	2,852	2,188	3,024	1,626	3,281
Rahavarojen kurssierot ja oikaisut	-0,006	-0,187	0,047	0,033	-0,03	0,007
Rahavarat tilikauden lopussa	2,852	2,188	3,024	1,626	3,281	1,673
= 0	0	0	0	0	0	0

Tiimari-konsernin rahoituslaskelmasta (taulukko 31) ilmenee, että yhtiön liiketoiminnan rahavirta koko tarkasteluajanjaksolta on pienentynyt vuodesta toiseen ja vuoden 2009 jälkeen mennyt tappion puolelle kaikkina seuraavina vuosina. Negatiivinen toimintajäämä tarkoittaa sitä, että yhtiöllä oli ongelmia kannattavuuden ja maksuvalmiuden näkökulmasta. Kahden viimeisen vuoden osalta tappio saavutti jo hyvin suuret lukemat. Yrityksen tilikausien tulos jäi positiiviseksi vain vuonna 2007, muina vuosina tulos oli tappiollinen, mikä rasitti liiketoiminnan rahavirran kulkua. Vuosina 2008 ja 2009

liiketoiminnan rahavirta oli kuitenkin vielä plussan puolella lähinnä rahoitukset tuottojen, oikaistujen poistojen, arvonalentumisten ja käyttöpääoman muutosten takia.

Investointien rahavirroissa näkyy, että yhtiö oli investoinut enemmän kuin oli saanut investoinneista tuottoa takaisin. Tosi voimakkaat kasvu- ja investointitavoitteet yrityksellä oli vuosille 2007 ja 2008. Silloin Tiimari teki yritysostoja ja laajensi voimakkaasti toimintansa ulkomaille.

Vuoden 2007 osalta yrityksen rahoitusjäämä oli noin -8 milj. euroa. Tässä taustalla oli se, että yhtiön kassasta Tiimari maksoi takaisin lainalyhennyksiä ja osinkoja noin 1,5 milj. euron edestä. Vuonna 2007 sekä rahoitusjäämä että investointijäämä olivat miinuksella ja yhteensä muodosti noin 10 milj. euron menon yhtiölle. Kattaakseen tämän menon, yritys käytti noin 5 milj. euroa liiketoiminnasta saaduista tuloista ja noin 5 milj. euroa yhtiön vapaista rahavaroista kassasta. Näin ollen kassavarojen määrä väheni huomattavasti vuoden 2007 lopussa.

Vuonna 2008 toimintajäämä oli positiivinen (noin 2 milj.), mutta pienempi edellisvuoteen verrattuna. Toimintajäämän positiiviseen tulokseen vaikuttivat oikaistut poistot, arvonalentumiset sekä käyttöpääoman muutokset, vaikka tilikauden tulos oli tappiollinen (-10 milj.). Myös yrityksen suuret investoinnit (-4,2 milj.) rasittivat kassavirtaa samana vuonna, sillä niiden määrä kaksinkertaistui edellisvuoteen verrattuna. Rahoitusjäämä vuonna 2008 oli positiivinen (+1,8 milj.) ja se muodostui suuremmaksi osaksi osakeannista, joten suuria lainoja ei tässä vaiheessa otettu. Näin ollen suuret investoinnit vuonna 2008 olivat hoidettu pitkälti yrityksen omalla pääomalla. Kassavarat ovat taas pienentyneet ja tilikauden lopussa varoja oli jäljellä noin 2 milj. euroa.

Vuonna 2009 toimintajäämä kasvoi (+3,8 milj.), mutta ei kuitenkaan tilikauden tuloksen avulla vaan oikaistutettujen poistojen, arvonalentumisten ja käyttöpääoman muutoksen avulla. Samalla myös saadut rahoitustuotot (3,1 milj.) nostivat liiketoiminnan rahavirtaa ylöspäin. Varsinaisella liiketoiminnalla tilikauden tulos tuotti kuitenkin merkittävän tappion, jonka suuruus oli lähes -11 milj. euroa. Saman vuoden investoinnit eivät olleet enää niin huimat kuin edellisvuonna, mutta silti investointijäämä oli negatiivinen (-0,8 milj.). Rahoitusjäämä on ollut myös negatiivinen (-2,2 milj.) vuonna 2009. Eniten tähän vaikuttivat lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut. Täten liiketoiminnan rahavirta ja sitä kautta hyvät rahoitustuotot ovat kattaneet investointikuluja ja lainalyhennyksiä yhtiössä. Samalla myös kassarahavarat kasvoivat hieman 0,8 milj. euroon.

Vuonna 2010 Tiimarin toimintajäämässä alkoi näkyä negatiivinen (-2,5) nettoarvo. Tilikauden tappio syventyi -14,7 milj. euroon. Jonkin verran yhtiö on pystynyt parantamaan toimintajäämän jälleen kerran arvonalentumisten ja poistojen avulla. Investointijäämä oli jäänyt negatiiviseksi (-0,9) melkein samalle tasolle kuin edellisvuonna. Siinä tapauksessa, jos toimintajäämä ja investointijäämä ovat molemmat negatiiviset, yhtiö joutuu rahoittamaan jäämät jollakin tavalla. Rahoituslähteenä oli käytetty ainoastaan lyhytaikaisia velkoja, sillä rahoituslaskelman muutoksia ei havaittu yhtiön osakeanneissa ja pitkäaikaisessa lainassa. Myös rahavarat käytettiin kattamaan syntyneet toiminnalliset kulut ja investointikulut. Näiden toimenpiteiden jälkeen tilikauden lopussa rahavarat olivat vähissä (1,6 milj.)

Vuonna 2011 toimintajäämän tappio oli syventynyt erittäin jyrkästi (-12,8 milj.). Tilikauden tulos saavutti hurjan -22 milj. euron tappion ja myös investointijäämä oli miinuksella (-0,5 milj.). Hälyttävää oli se, ettei kassavaroja ollut enää riittävästi kattamaan kaikkia kuluja. Rahoituksen rahavirrasta selvisi, että yhtiö käytti 9 milj. euroa omaa pääomaa ja 6 milj. euroa vierasta pääomaa kattamaan nämä kulut. Tämä aiheutti myös sen, että kassarahavarojen määrä nousi ylöspäin (3,3 milj.).

Vuonna 2012 toimintajäämän tappio oli noin -7,4 milj. euroa. Tilikauden tappio oli -9,5 milj. euroa. Tässä vaiheessa ei enää tehty suuria oikaisuja poistoihin ja arvonalentumisiin verrattuna edellisiin vuosiin. Investoinnit vuonna 2012 olivat olemattomat (-0,095 milj.). Yhtiön rahoituslähteinä olivat vain lyhytaikaiset velat. Myytyjä osakeanteja ja pitkäaikaista velkaa ei ole käytetty eikä sellaista olisi luultavimmin saatu. Yrityksen rahavarat olivat taas pienentyneet minimitasolle.

5.4 Tiimarin toimintakatsaus

Tiimarin toimintaa selvitettiin yhtiön virallisista vuosikertomuksista tutkimalla niiden sisältöä ja tiivistäen yrityksen toiminnan historiaa ja strategian tavoitteita. Lisäksi lopuksi käsitellään uutisia koskien Tiimarin tulevaisuutta.

5.4.1 Tiimarin historia

Tiimari oli perustettu vuonna 1975 ja noin 10 vuotta perustamisen jälkeen yrityksen toiminta kasvoi vauhdikkaasti franchisingverkoston kautta. Seuraavan 15 vuoden aikana Tiimari oli onnistuneesti laajentunut koko Suomeen. Vuonna 1989 Tiimari avasi ensimmäisen liikkeen Ruotsiin ja näin yrityksen toiminta laajeni myös ulkomaille. Vuonna 1991 Tiimarin osti Rautakirja Oy, jonka toiminta keskittyi pääasiallisesti kioski- ja lehtikauppoihin. Myöhemmin vuonna 1998 Capman Oyj, suomalainen

pääomasijoituskonserni, osti Tiimarin itselleen. Vuosina 2000 - 2003 Tiimari lähestyi kansainvälisiä markkinoita Virossa, Latviassa ja Norjassa. Seuraava vuosi olikin Tiimarin historian käännekohta. Vuonna 2004 Tiimarin uusi toimitusjohtaja - Kristina Illi toi yritykseen kokonaan uuden yritysvision, strategian, toimintaohjelman, rakenteet ja johdon työkalut. Vuodesta 2005 Tiimarin toiminta laajeni Keski- ja Itä-Eurooppaan, mutta samalla poistui Ruotsin markkinoilta koska yrityksen johto piti sitä markkina-alueena kannattamattomana. Vuoden 2006 lokakuussa Oyj Leo Longlife Plz, kuulakärkikynien valmistaja, osti Tiimarin. Samalla konsernin nimi vaihtui Tiimari Oyj Abp:ksi. Yrityskaupan jälkeen Tiimari-konserni muodostui kahdesta liiketoimintasegmentistä - Tiimari Retailista ja Leo Longlife Desingista. Myöhemmin alasegmentti Leo Longlife Desing Oy vaihtoi nimensä Timore Oy:ksi. Vuosina 2007 ja 2008 Tiimari jatkoi kasvua kansainvälisillä markkinoilla Venäjälle, Puolaan ja Liettuaan. Vuoden päästä yritys alkoi kuitenkin vetäytyä pois Venäjän, Puolan ja Norjan markkinoilta kysynnän heikentymisen takia. Vuonna 2013 syyskuussa Tiimari Oyj Abp hakeutui konkurssiin, jonka syynä oli liian pitkään jatkunut yrityksen tappiollinen liiketoiminta. (Tiimari 2006, 3-21; Tiimari 2007, 2-20; Tiimari 2008, 3-17.)

5.4.2 Hallinnon vaikutus yrityksen toimintaan

Hallinnon vaikutusta yrityksen toimintaan voidaan tarkastella yhtiön strategia-ajattelun avulla, sillä strategia on liiketaloudellinen juoni (Mintzberg H. 1998). Työssä pyritään selvittämään millä tavalla strategisten tavoitteiden saavuttaminen on vaikuttanut liiketoiminnan taloudelliseen tilanteeseen tietyllä yrityksen toimintahetkellä. Tiimarin toimintakertomuksista vuosilta 2006 – 2012 saa selville, että konsernin ylin johto ja hallinto vaihtuivat melko usein kuuden vuoden aikana. Muutosten seurauksena uusi johto tullessaan muutti yhtiön strategian suunnitelmia ja tavoitteita. Hallinnon vaikutusta yrityksen talouskehitykseen tutkitaan taloudellisilla tunnusluvuilla tarkasteluajalta 2007 – 2012.

Kristiina Illi toimi Tiimarin konsernissa toimitusjohtajana vuodesta 2004 vuoteen 2009. Sinä aikana Tiimarin strategia perustui voimakkaaseen kasvuun ja pääpainotteisesti keskittyi kansainvälistymiseen. Kasvun tavoitteet toteutettiin laajentamalla olemassa olevia ja uusia konsepteja sekä laajentamalla myyntiä uusille markkinoille Suomessa ja ulkomailla. Vuodesta 2006 vuoteen 2008 Tiimari-konsernin myymälöiden määrä kasvoi 200:sta 300:aan ja liiketoiminta laajeni kuudesta maasta kahdeksaan maahan. Vuonna 2008 Tiimari oli tunnettu ainakin seuraavissa maissa: Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Virossa, Latviassa, Liettuaassa, Puolassa ja Venäjällä. Silloin Tiimari-konserni oli hyvin laaja ja muodostui yhteensä viidestä liiketoimintakonsepteista: vähittäiskauppaketjuista -

Tiimarista, Gallerixista, Tiimari Decosta, Paperazzista ja liikelahjakonseptista - Tiimoresta. Taulukossa 32 nähdään kasvustrategian vaikutusta taloudellisiin lukuihin vuosilta 2007 ja 2008. (Tiimari 2006, 3-21; Tiimari 2007, 2-20; Tiimari 2008, 3-17; Tiimari 2009, 3-32.)

Taulukko 32. Katsaus vuosina 2007 – 2008

Tiimari Oyj	2007	2008
Liikevaihto	74 570 000 €	85 644 000 €
Liiketulos	5,80%	-6,90%
Sijoitetun pääoman tuotto	5,90%	-8,30%
Omavaraisuusaste	40,80%	34,60%
Velkaantumisaste	78,50%	105,00%
Taseen loppusumma	97 365 000 €	87 925 000 €
Myymlöiden lkm	286	310

Aggressiivinen kasvu näkyi myös liikevaihdossa (taulukko 32). Yhden vuoden aikana yrityksen liikevaihto kasvoi 74,6 miljoonasta 85,6 miljoonaan euroon. Kasvu näkyi liikevaihdossa, muttei liiketuloksessa. Liiat isot strategiset kasvun kustannukset rasittivat liiketulosta ja liiketulos muuttui negatiiviseksi vuonna 2008. Yhtiö ei tuottanut tuottoa sijoittajille, omavaraisuusaste heikkeni ja velkaantumisaste nousi mikä viittaa siihen, että yhtiön oma pääoma väheni suhteessa taseen loppusummaan ja yrityksellä oli enemmän velkaa kuin omaa pääomaa.

Kristina Illin tilalle tuli uusi johtaja Hannu Krook huhtikuussa 2009. Samaan aikaan vaihtuivat myös Tiimarin hallituksen jäsenet. Organisaatiomuutoksen seurauksena muuttuivat myös strategia ja Tiimarin menestyksen näkökulmat. Huomionarvoista on se, että uusi johtoryhmä sai yhtiön tappiollisella tuloksella. Tästä syystä uuden johdon uusi strategia keskittyi tuloksen parantamiseen. Tiimarin johto jäähdytti vuoden 2009 investoinnit lähes kokonaan ja luopui tappiollisista myymälöistä. Samalla uusi johto piti tärkeänä keskittymistä peruskonsepteihin ja pois vetäytymistä vähän tunnetuilta markkina-alueilta. Täten vuonna 2009 Tiimari-konsernin toiminta supistui viidestä konseptista kahteen ja kahdeksasta maasta viiteen. Poistuneet konseptit olivat Paperazzi, Tiimori ja Tiimari Deco ja poistuneet maat olivat Venäjä, Norja ja Puola. Tiimarin jatkostrategiana oli kehittää ainoastaan kahta vähittäiskauppakonseptia - Tiimaria Suomessa ja Baltiassa sekä Gallerixia vain Ruotsissa. (Tiimari 2009, 3-32; Tiimari 2010, 2-29.)

Taulukko 33. Katsaus vuosina 2009 – 2010

Tiimari Oyj	2009	2010
Liikevaihto	80 623 000 €	75 797 000 €
Liiketulos	-10,20%	-16,60%
Sijoitetun pääoman tuotto	-13,00%	-26,80%
Omavaraisuusaste	34,70%	18,90%
Velkaantumisaste	85,60%	208,50%
Taseen loppusumma	75 994 000 €	66 013 000 €
Myymlöiden lkm	301	287

Taloudellisista luvuista vuosilta 2009 ja 2010 (taulukko 33) voidaan havaita, että yhtiön taloudellinen tilanne paheni. Liikevaihto väheni 5 milj. eurolla yhden vuoden aikana, tappiollinen liiketulos syveni ja sijoitetun pääoman tuotto laski lisää negatiiviseen suuntaan. Omavaraisuusaste pieneni ja vuonna 2010 toiminta oli rahoitettu omalla pääomalla vähemmän kuin 1/5 verran, eli vieras pääoma vallitsi silloin taseessa. Myös velkaantumisaste kertoo, että velkoja oli yli kaksi kertaa enemmän kuin omaa pääomaa. Yhtiön varat supistuivat lähes 10 miljoonalla eurolla vain yhdessä vuodessa.

Toimintakertomuksista selvisi, että vuonna 2011 yrityksessä tapahtui taas uusi organisaatiomuutos. Toimitusjohtaja ja suurin osa hallinnon jäsenistä vaihtuivat. Uudeksi toimitusjohtajaksi valittiin Niila Rajala. Hänen johdon alla toteutettiin useita suuria muutoksia Tiimarin konsernissa. Tärkeimmät muutokset olivat rahoituksen uudelleenjärjestely, yhtiön kehittämissuunnitelmat ja uusi liiketoimintastrategia. Tiimarin konsernirakennetta selkeytettiin myymällä pois Gallerix-ketjua ja keskityttiin vain yhteen vähittäiskaupan konseptiin, joka harjoitti toimintaa vain Suomessa ja Baltiassa. Muutosten jälkeen Tiimarin myymälöiden määrä pieneni 200:an ja liiketoiminta jatkui neljässä maassa. Tiimarin kasvustrategiana oli avata vuosittain noin kymmenen uutta myymälää ja toisaalta karsia kannattamattomat liikkeet pois. Tilinpäätöstietojen mukaan konsernin myymälämäärä ei ole muuttunut kahden seuraavan vuoden aikana. Johtoryhmä piti myös erityisesti tärkeänä seuraavia kehityskohteita yrityksessä: sähköisen palvelun kehittämistä, valikoimien uudistamista, valikoimahallinnan tietojärjestelmäkehitystä, konseptikehitystä, ostotoiminnan kehittämistä ja ostojen suuntaamista entistä enemmän suoraan Kaukoitään. Tavoitteena oli säästää hankintakustannuksissa hankkimalla kolme neljäsosaa tuotteista suoraan tavarantoimittajilta Kaukoitästä. (Tiimari 2011, 2-30; Tiimari 2012, 3-28.)

Taulukko 34. Katsaus vuosina 2010 – 2012

Tiimari Oyj	2011	2012
Liikevaihto	60 757 000 €	62 143 000 €
Liiketulos	-17,50%	-13,20%
Sijoitetun pääoman tuotto	-21,20%	-20,40%
Omavaraisuusaste	45,20%	34,50%
Velkaantumisaste	18,20%	63,90%
Taseen loppusumma	65 187 000 €	57 390 000 €
Myymälöiden lkm	194	194

Taulukon 34 taloudellisista luvuista voidaan huomata, että Tiimarin liikevaihto kasvoi noin 2 milj. eurolla vuodesta 2011. Vaikka yrityksen myynti kasvoi, liiketulos ei tuottanut voittoa. Liiketuloksen tappio pieneni edellisvuosiin nähden, mutta rasitti kuitenkin muita taloudellisia lukuja kuten, omavaraisuusastetta, velkaantumisastetta ja taseen

loppusummaa, eli yhtiön varoja. Lopputulemana oli kuitenkin se, että Tiimarin liiketoiminta jäi edelleen kannattomaksi hallinnon pelastusyrityksistä huolimatta.

5.4.3 Tiimarin tulevaisuus

Vaikka Tiimari joutui konkurssiin, yrityksen tarina ei välttämättä ole loppunut. Yle uutisten ja Helsingin Sanomien mukaan, Tiimarin tavaramerkin osti yrittäjänä toimiva Petri Rantanen. Petrillä on mielessä päivittää Tiimarin tuotevalikoimaa uuteen uskon ajan myötä. Petrin ensimmäinen Tiimarin myymälä oli avattu vuonna 2014 Kouvolaan. Uusi Tiimarin myymälä myy täällä hetkellä samalla tavalla kuin aikaisemmin sisustus- ja askartelutavaroita mutta uutuutena Tiimarin valikoimaan tulivat kodin käyttötavarat. Lisäksi myymälä houkuttelee asiakkaita irtokarkeilla ja pehmisjäätelöillä. Ylen haastattelussa Petri Rantanen paljasti, että hän suunnittelee Tiimarin toiminnan laajentamista, muttei niin suuressa mittakaavassa kuin yhtiöllä oli aiemmin. (Hietanen 2014; Turtola 2014.)

6 Pohdinta

Tässä luvussa tiivistetään keskeiset ajatukset opinnäytetyön aiheesta ja esitetään johtopäätökset. Lisäksi pohditaan tutkimuksen luotettavuutta ja arvioidaan omaa oppimista. Luvun lopuksi ehdotetaan mahdollisia aiheita jatkotutkimuksia varten.

6.1 Johtopäätökset

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää Tiimarin konkurssin uhkatekijät ja sitä, miten ne näkyivät yrityksen tilinpäätöstiedoissa. Vastausta tutkimuskysymyksiin haettiin konsernin tilinpäätöstiedoista ja toimintakertomuksista vuosilta 2007 – 2012. Konkurssin uhkatekijät analysoitiin tunnuslukuanalyysin, rahoituslaskema-analyysin ja hallinnon vaikutuksen avulla.

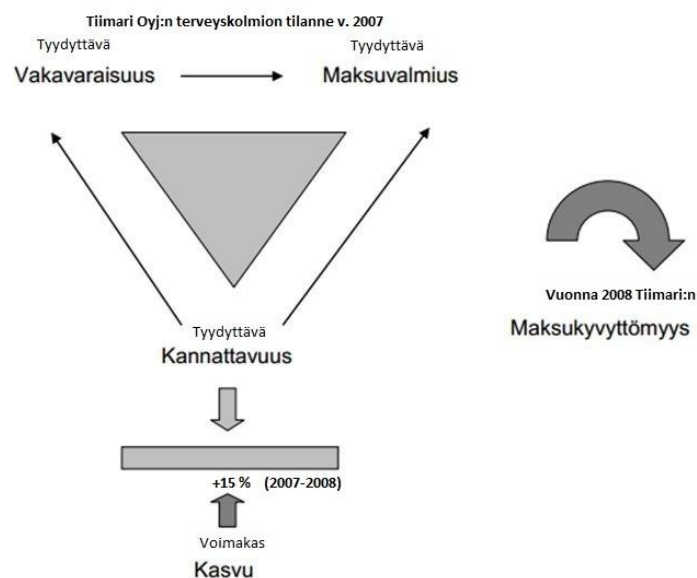
Yritystoiminnan tärkein toimintaedellytystekijä yrityksen terveyskolmion mukaan on yrityksen kannattavuus (Salmi 2006, 122). Tutkiessa Tiimarin kannattavuutta selvisi, että kannattavuuden jyrkkä lasku lähti käyntiin vuoden 2007 jälkeen. Analysoidessa kannattavuuden tunnuslukuja, suunta on kaikkien tunnuslukujen osalta ollut sama. Yhtiön kannattavuutta heikensi tappiollinen liiketulos. Tiimari-konserni oli toiminut kannattamattomana viisi vuotta ennen joutumista konkurssiin. Johtopäätöksenä yrityksen kannattavuudesta voisi todeta, että konkurssin uhkatekijät havaittiin kannattavuuden jyrkästä laskusta ja liiketoiminnan pitkästä toiminnasta kannattamattomalla tuotolla.

Vakavaraisuuden osalta konkurssin uhkatekijä havaittiin tunnusluvun kehityksen voimakkaalla volatiliteetilla. Yleisesti ottaen Tiimari-konsernin vakavaraisuus oli tyydyttävällä tasolla, mutta konkurssin lähestyessä vakavaraisuus heikkeni jyrkästi ja heti seuraavana vuonna taas parani huomattavasti. Syyt jotka heikensivät yrityksen vakavaraisuutta piilevät kannattamattomassa liiketoiminnassa, tosin sanoen jatkuvassa tappiollisessa tuloksessa ja sitä kautta vuosittaisissa kertyneissä tappioissa sekä vieraan pääoman lisäämisessä. Yrityksen vakavaraisuutta yritettiin pelastaa viimeiseen asti omistajien avulla. Konsernin omistajat sijoittivat yritykseen lisää omaa pääomaa ja tällä tavalla yritys pysyi pystyssä vielä muutaman vuoden verran. Omistajien toiminta oli heille hyvin kallis ja vaikka se antoi lisää aikaa yritykselle, se ei kuitenkaan ratkaissut yrityksen ydinongelmia kannattavuuden suhteen. Loppuvaiheessa liiketoiminnan lopettaminen konkurssimenettelyllä oli järkevä päätös.

Tiimari-konsernin maksuvalmius oli vielä heikompi verrattuna vakavaraisuuteen. Tiimarin maksukyvyttömyys selviytyä tulevista lainalyhennyksistä alkoi vuodesta 2008, viisi vuotta

ennen konkurssia. Lähes koko tarkasteluajalla vuosina 2007 – 2012 yrityksen kyky hoitaa omia lyhytaikaisia velkoja on erittäin heikko. Johtopäätöksenä voisi todeta, että Tiimarin konkurssin uhkatekijät olivat havaittavissa matalan tason maksuvalmiudella ja vielä selkeämmin uhat tulivat esiin, kun yrityksen maksuvalmius heikkeni ennestään ja maksuvalmius lähti jyrkkään laskevaan trendiin.

Konkurssin uhkatekijänä huomattiin lisäksi liian voimakas kasvu, joka johti kasvun negatiiviseen suuntaan ja sitä kautta maksukyvyttömyyteen. Laakson, Laitisen ja Venton (2010, 40) mukaan ”Huonosti kannattavalla yrityksellä ei ole varaa kasvaa. Hyvinkään kannattavalla yrityksellä ei ole varaa kasvaa liian nopeasti.” Tiimarin tapauksessa, vuonna 2007 yrityksen kasvu alkoi terveyskolmion mukaan tyydyttävältä pohjalta. Kun kasvu lähti käyntiin Tiimarin kannattavuus, vakavaraisuus ja maksuvalmius olivat tyydyttävällä tasolla. Toimintakertomus- ja tunnuslukuanalyysin mukaan Tiimari-konserni kansainvälistyi nopealla tahdilla ja yrityksen liikevaihto kasvoi nopeasti +15 % vuodesta 2007 vuoteen 2008. Luvun 5.2.4 Tiimarin kasvun tunnuslukujen tuloksista ilmenee, että Tiimari-konsernin kasvu ei ollut hallussa. Vuonna 2008 kasvu oli niin nopea, että se vaikutti vakavasti yrityksen tulo-rahoitukseen. Tästä myöhemmin johtui myös maksukyvyttömyysprosessin käynnistyminen. Alla on esitetty kuvio 17, jossa kuvataan Tiimarin terveyskolmion tilannetta vuosina 2007 – 2008.

Kuvio 17. Tiimarin terveyskolmio 2007 – 2008. Kuvamalli on lainattu teoksesta Uhkaava maksukyvyttömyys ja onnistunut yrityssaneeraus (Laakso, Laitinen & Vento 2010, 39)

Kriisitunnuslukujen avulla yritys pystyy havaitsemaan ajoissa ja hyvin tarkasti konkurssin uhkatekijät. Tutkimuksen tulosten kautta kävi ilmi, että Sharma & Mahajan kriisitunnusluku ei olisi pystynyt ajoissa ilmoittamaan yrityksen konkurssiuhasta. Prihtin kehittämä Z-luku ja

Laitisen Z-luku kolmella muuttujalla ennustivat erittäin hyvin ja mitä tärkeintä, ajoissa lähestyvää konkurssiuhkaa jopa viisi vuotta ennen tapahtumaa. Laitisen Z-luku viidellä muuttujalla olisi ennustanut yritykselle konkurssiuhkaa kolme vuotta ennen varsinaista konkurssia.

Rahoituslaskeman näkökulmasta konkurssin uhkatekijät ilmestyivät negatiivisessa liiketoiminnan rahavirrassa, suurien investointien lykkäämisessä, lyhytaikaisten velkojen lisäämisessä ja kassan vapaarahojen loppumisessa. Rahoituslaskelman analyysissä kiinnitettiin myös huomiota yrityksen keinoihin parantaa kassavirtoja ja tapoihin kattaa menoja.

Yhtiön yleisin keino parantaa liiketoiminnan rahavirtaa oli rahavirran oikaistu poisto- ja arvonalentumismenettely ja vaihto-omaisuuden muutoksen menettely. Huomionarvoiset vuodet olivat 2008 ja 2009, silloin tilikauden tulokset olivat tappiolliset, mutta liiketoiminnan rahavirrat näyttivät positiivista tulosta. Suurimmat oikaistut poistot ja arvonalentumiset liiketoiminnan rahavirrassa olivat summaltaan 10 milj. euroa vuonna 2010.

Korkeat kasvutavoitteet näkyivät myös investointien rahavirroista vuosina 2007 ja 2008 ja silloin yhtiö kustansi merkittäviä summia investointeihin. Vuodesta 2009 lähtien investointikustannukset pienenivät ja jatkossa olivat minimaalisia.

Konkurssin lähestyessä rahoituslaskelmasta huomattiin, että liiketoiminnan ja investoinnin jäämien negatiivisuus yleistyi. Kattaakseen näitä menoja Tiimarin johto useimmiten käytti ensin lähes loppuun kaikki vapaana olevat kassavarat ja seuraavaksi joutui käyttämään lyhytaikaista vieraasta pääomaa. Tämän seurauksena seuraavan vuoden kassavirta kärsi ennestänsä, sillä sitä alkoi painaa näiden lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksuvelvoitteet.

Hallinnon vaikutuksen osalta konkurssin uhkatekijöihin kuuluu suurella todennäköisyydellä usean ylimmän johdon ja hallituksen vaihdos ja sitä kautta vastakkaiset strategiset tavoitteet. Lisäksi liiketoiminnan voimakas kansainvälistyminen, laajentuminen tuntemattomalle markkina-alueelle ja sitten nopea pois vetäytyminen näistä markkina-alueista vaikutti yrityksen tilanteeseen. Todennäköisesti, Tiimarin äkillinen poistuminen ulkomailta pelasti yhtiön vielä suuremmista tappiosummista, mutta toisaalta saattaa olla, että pitkävaikutteiset investoinnit eivät ehtineet tuottamaan yhtiölle tuottoa.

Pitkävaikutteiset investoinnit tarvitsevat enemmän kuin yhden tilivuoden verran aikaa, jotta brändin tunnettavuus kasvaa ulkomailta ja tulorahoja syntyy.

Vaikea sanoa olisiko Tiimarin konkurssi voitu välttää, jos yhtiö käyttäisi konkurssin ennustavaa hälytysjärjestelmää tilinpäätöstietojen avulla esimerkiksi hyödyntäen Prihtin ja Laitisen Z-lukuja. Tutkimuksessa selvisi, että Z-luvut olivat ennustaneet Tiimarin konkurssiuhkaa jo 5 vuotta ennen konkurssin sattumista. Toisaalta toisena keinona olisi voinut tiedostaa konkurssiuhasta pelkästään kannattavuuden mittareilla. Tiimarin tapauksessa yhtiön kannattavuus oli menetetty myös 5 vuotta ennen konkurssin sattumista.

Lahjatavaroiden ja askartelutarvikkeiden vähittäiskaupan toimialan osalta voidaan todeta kannattavuuden olleen toimialalla yleensäkin huono. Toimialan vakavaraisuus- ja maksuvalmiustaso on ollut tyydyttävä ja kehitys on ollut vakaa koko tarkasteluajanjaksolta. Tästä voidaan olettaa että vuodet 2007 – 2012 eivät olleet kannattavat ja voittoiset lahjatavaroiden ja askartelutarvikkeiden vähittäiskaupan alalla. Tiimarin konkurssin suurena uhkatekijänä on näin ollen ollut toimialan huono kannattavuus. Toivotaan, että Tiimarin brändin uusi omistaja Petri Rantanen huomioi nämä yllämainitut vaaralliset konkurssin uhkatekijät ja valitsee omalle yritykselle maltillisen kasvun.

6.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen aineistona käytettiin IFRS-standardien normistojen mukaan laadittuja virallisia tilinpäätöksiä koska Tiimari oli julkinen kansainvälinen yhtiö, joka oli noteerattu pörssissä. Tilinpäätöksissä olivat tilintarkastajien hyväksyntämerkinnät siitä, että tilinpäätöstiedot antavat oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta, toiminnan tuloksesta ja rahavirroista (Tiimari 2008, 69). Näistä syistä voidaan olettaa, että yhtiön tilinpäätöstiedot antavat luotettavaa informaatiota. Konsernitilinpäätöksen laatimisen liittyy yrityksen sisäisiin liiketapahtumiin, joita käsiteltiin luvussa 2.1.3 Konsernitilinpäätöksen oikaisut. Näiden asioiden luotettavuuteen ei ulkopuolinen tarkastelija pysty vaikuttamaan. Tässä työssä ei ole tehty yhtiön tuloslaskelman ja taseen oikaisuja, sillä opinnäytetyössä vältettiin tekemästä ylimääräisiä numerovirheitä ja yritettiin säilyttää tutkimuksen luotettavuutta.

Tunnuslukujen laskenta luotettavuuden näkökulmassa on pyritty saamaan yksinkertaiseen muotoon siten että tulkinta ja päätelmät ovat sidottu teoreettiseen viitekehykseen. Tunnuslukujen laskemista varten käytettyjä tilinpäätöksen taloudellisia lukuja on mahdollista jäljittää tämän työn liitteistä. Tunnuslukujen laskennassa pyrittiin esittämään kaikki menetelmät vaihe vaiheelta. Kuvioit ja taulukot ovat apuvälineinä tuomaan paremmin esille tutkittavaa informaatiota ja helpottavat asioiden hahmottamista.

Z-lukujen luotettavuuden osalta, voisi mainita, että Tiimarin tapauksessa havaittiin vain yksi väärän kuvan antava z-luku. Sharma & Mahajan kriisitunnusluku antoi virheellisen arvon ja sillä ei olisi voinut ennustaa yrityksen konkurssia. Laitisen ja Prihtin z-luvuista saadut tulokset ovat luotettavia, koska ne olivat totuudenmukaisesti kuvanneet Tiimarin lähestyvää konkurssiuhkaa.

Haasteellisinta oli Tiimarin myynnin todellisen kasvun mittaaminen jatkuvien konsernirakennemuutosten takia. Tästä johtuen työssä kasvua oli tutkittu myynnin kasvun ja yhtiön segmenttiostojen yhdistelmänä.

6.3 Oman oppimisen arviointi

Arvioin tehdyn työn hyödyllisyyttä ja merkityksellisyyttä oman oppimisen kannalta. Valittu tutkimuksen aihe syventää omaa tietotaitoa finanssi- ja talousasiantuntijan ammattikorkeakouluopintojen näkökulmasta. Tämän työn tekemisessä olen oppinut paljon uutta ja mielenkiintoista tietoa. Tämän opinnäytetyön jälkeen osaamiseni tilinpäätöstietojen lukemisessa vahvistui. Tunnukseluihin perehtyminen on helpompaa, tilinpäätöstiedoista pystyn hakemaan paljon enemmän tietoa kuin aikaisemmin, tilinpäätöstietoja silmäilemällä osaan analysoida yrityksen taloudellisen tilanteen huomattavasti paremmin kuin aikaisemmin. Tulevaisuudessa haaveilen ammatista, jossa toimin tilinpäätöstaitoisena kirjanpitäjänä. Tästä syystä pidän tärkeänä ja ajankohtaisena valittua opinnäytetyön aihetta erityisesti itselleni.

6.4 Jatkotutkimusehdotukset

Tämän työn aihetta voidaan tutkia myös haastattelujen kautta esimerkiksi kysymällä talousanalytikoilta tai Tiimarin entiseltä johtoryhmältä. Aihetta voisi myös tarkastella yrityksen arvonmäärityksen puolelta. Tässä voisi perehtyä syvällisemmin rahavirta-analyysiin ja osakkeiden hintojen käyttäytymiseen esimerkiksi tutkimuskysymyksellä ”Olivatko osakkeet ylihinnoiteltu vai alihinnoiteltu?”. Mielenkiintoinen aihe jatkotutkimukselle olisi myös tämän opinnäytetyön tulosten vertailu toimivien konserniyritysten kasvutekijöihin ja kasvun nopeuteen. Yrityksen kasvu on hyvin mielenkiintoinen ja tärkeä toiminnanedellytystekijä kaikille toimiville yrityksille. Tiimarin kokemuksen perusteella voidaan mahdollisesti varoittaa muita toimivia yrityksiä tulevasta konkurssiriskistä uhkatekijät huomioiden.

Lähteet

Balance Consulting 2015a. Kokonaispääoman tuotto-%. Luettavissa: [http://www.Balance Consulting.fi/tunnusluvut/kokonaispaaoman_tuotto](http://www.BalanceConsulting.fi/tunnusluvut/kokonaispaaoman_tuotto). Luettu: 01.09.2015.

Balance Consulting 2015b. Sijoitetun pääoman tuotto-%. Luettavissa: [http://www.Balance Consulting.fi/tunnusluvut/sijoitetun_paaoman_tuotto](http://www.BalanceConsulting.fi/tunnusluvut/sijoitetun_paaoman_tuotto). Luettu: 02.09.2015.

Balance Consulting 2015c. Oman pääoman tuotto-%. Luettavissa: [http://www.Balance Consulting.fi/tunnusluvut/oman_paaoman_tuotto](http://www.BalanceConsulting.fi/tunnusluvut/oman_paaoman_tuotto). Luettu: 03.09.2015.

Balance Consulting 2015d. Omavaraisuusaste-%. Luettavissa: [http://www.Balance Consulting.fi/tunnusluvut/omavaraisuusaste](http://www.BalanceConsulting.fi/tunnusluvut/omavaraisuusaste). Luettu: 04.09.2015.

Balance Consulting 2015e. Nettovelkaantumisaste-%. Luettavissa: [http://www.Balance Consulting.fi/tunnusluvut/nettovelkaantumisaste](http://www.BalanceConsulting.fi/tunnusluvut/nettovelkaantumisaste). Luettu: 05.09.2015.

Balance Consulting 2015f. Suhteellinen velkaantuneisuus-%. Luettavissa: [http://www.Balance Consulting.fi/tunnusluvut/suhteellinen_velkaantuneisuus](http://www.BalanceConsulting.fi/tunnusluvut/suhteellinen_velkaantuneisuus). Luettu: 06.09.2015.

Balance Consulting 2015g. Quick ratio. Luettavissa: [http://www.Balance Consulting.fi/tunnusluvut/quick_ratio](http://www.BalanceConsulting.fi/tunnusluvut/quick_ratio). Luettu: 07.10.2015.

Balance Consulting 2015h. Current ratio. Luettavissa: [http://www.Balance Consulting.fi/tunnusluvut/current_ratio](http://www.BalanceConsulting.fi/tunnusluvut/current_ratio). Luettu: 07.10.2015.

Balance Consulting 2015i. Rahoitutulos ja rahoitustulos-%. Luettavissa: [http://www.Balance Consulting.fi/tunnusluvut/rahoitustulos_prosentti](http://www.BalanceConsulting.fi/tunnusluvut/rahoitustulos_prosentti). Luettu: 07.10.2015.

Balance Consulting 2015j. Ostovelkojen kiertoaika. Luettavissa: [http://www.Balance Consulting.fi/tunnusluvut/ostovelkojen_kiertoaika](http://www.BalanceConsulting.fi/tunnusluvut/ostovelkojen_kiertoaika). Luettu: 07.10.2015.

Balance Consulting 2015k. Liikevaihdon kasvu-%. Luettavissa: [http://www.Balance Consulting.fi/tunnusluvut/liikevaihdon_kasvu](http://www.BalanceConsulting.fi/tunnusluvut/liikevaihdon_kasvu). Luettu: 07.10.2015.

Balance Consulting 2015l. Liikevaihto. Luettavissa: [http://www.Balance Consulting.fi/tunnusluvut/liikevaihto](http://www.BalanceConsulting.fi/tunnusluvut/liikevaihto). Luettu: 08.10.2015.

Balance Consulting 2015m. Taseen loppusumma. Luettavissa: http://www.Balance Consulting.fi/tunnusluvut/taseen_loppusumma. Luettu: 08.10.2015.

Balance Consulting 2015n. Sharma & Mahajan - kriisitunnusluku. Luettavissa: http://www.Balance Consulting.fi/tunnusluvut/sharma_mahajan_kriisitunnusluku. Luettu: 08.10.2015.

Balance Consulting 2015o. Prihtin Z-luku. Luettavissa: http://www.Balance Consulting.fi/tunnusluvut/prihtin_z_luku. Luettu: 08.10.2015.

Balance Consulting 2015p. Kolmen muuttujan Z-luku. Luettavissa: http://www.Balance Consulting.fi/tunnusluvut/kolmen_muuttujan_z_luku. Luettu: 08.10.2015.

Balance Consulting 2015q. Viiden muuttujan Z.luku. Luettavissa: http://www.Balance Consulting.fi/tunnusluvut/viiden_muuttujan_z_luku: 08.10.2015.

E-conomic 2015. Inflaatio – Mitä tarkoittaa Inflaatio? Luettavissa: <https://www.e-conomic.fi/kirjanpito-ohjelma/sanakirja/inflaatio>. Luettu: 17.10. 2015.

Hietanen R. 2014. Tiimari avasi uuden myymälän Kouvolaan. Helsingin Sanomat. Luettavissa: <http://www.hs.fi/talous/a1415934437196>. Luettu: 05.11.2015.

Kallunki, J.-P. 2014. Tilinpäätösanalyysi. Talentum Media Oy. Helsinki.

Kallunki, J.-P. & Kytönen E. 2007. Uusi tilinpäätösanalyysi. 6., uudistettu painos. Talentum Oyj. Helsinki

Kallunki, J.-P., Lantto, A.-M. & Sahlström, P. 2008. Tilinpäätösanalyysi IFRS-maailmassa. Talentum Media Oy. Helsinki.

Kirjanpitoasetus 30.12.2004/1313. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971339>. Luettu: 19.10.2015.

Kirjanpitolaki 30.12.2004/1304. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336#L3P1>. Luettu: 19.10. 2015.

Konkurssilaki 20.2.2004/120. Luettavissa:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040120>. Luettu: 30.08.2015.

Laakso, T., Laitinen, E.K. & Vento, H. 2010. Uhkaava maksukyvyttömyys ja onnistunut yrityssaneeraus. Talentum. Helsinki.

Laitinen, E. K. 1990. Konkurssin ennustaminen. Vaasan Yritysinformaatio Oy. Sundom.

Laitinen, E. K. & Laitinen, T. 2004. Yrityksen rahoituskriisin ennustaminen. Talentum. Helsinki.

Laki 24, 2015. Konkurssi: Mitä konkurssilla tarkoitetaan? Luettavissa:

<http://www.laki24.fi/ulkove-konkurssi-konkurssi/>. Luettu: 30.08.2015.

Laki yrityksen saneerausta 25.1.1993/47. Luettavissa:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19930047>. Luettu: 21.10.2015.

Legistum. Konkurssi ja konkurssin välttäminen. Luettavissa:

<http://www.legistum.fi/konkurssi-ja-konkurssin-valttaminen/>. Luettu: 30.08.2015.

Mintzberg H, Ahlstrand B. & Lampel J. 1998. Strategy safari : a guided tour through the wilds of strategic management. Prentice Hall. ISBN 0-13-695677-7. London. Wikipedian artikkeli 2015. Liikkeenjohdon strateia. Luettavissa:

https://fi.wikipedia.org/wiki/Liikkeenjohdon_strategia. Luettu: 04.11.2015.

Niskanen J. & Niskanen M. 2007. Yritysrahoitus. 5., uudistettu painos. Edita Publishing Oy. Helsinki.

Salmi, I. 2012. Mitä tilinpäätös kertoo. 8., uudistettu painos. Edita Publishing Oy. Helsinki.

Seppänen, H. 2011. Yrityksen analysointi ja tilinpäätös. Helsingin Kamari Oy. Hämeenlinna.

Taloussanomien 2015. Toimintakertomus. Luettavissa:

<http://www.taloussanomien.fi/porssi/sanakirja/termi/toimintakertomus/>. Luettu: 23.10.2015.

Tilastokeskus 2015. Hinnat ja kustannukset. Inflaatio. Luettavissa:

http://tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_hinnat.html#inflaatio. Luettu: 17.10.2015.

Tiimari 2006. Tiimari Oyj Abp Abp Vuosikertomus 2006. Luettavissa:
<http://www.tiimari.com/~media/Files/T/Tiimari-V2/Attachments/reports-pdf/ar2006-fi.pdf>.
Luettu: 26.10.2015.

Tiimari 2007. Tiimari Oyj Abp Abp Vuosikertomus 2007. Luettavissa:
<http://www.tiimari.com/~media/Files/T/Tiimari-V2/Attachments/reports-pdf/ar2007-fi.pdf>.
Luettu: 26.10.2015.

Tiimari 2008. Tiimari Oyj Abp Abp Vuosikertomus 2008. Luettavissa:
http://www.tiimari.com/~media/Files/T/Tiimari/Attachments/reports-pdf/Tiim_Vuosikert_2008.pdf. Luettu: 26.10.2015.

Tiimari 2009. Tiimari Oyj Abp Abp Vuosikertomus 2009. Luettavissa:
http://www.tiimari.com/~media/Files/T/Tiimari-V2/Annual%20Repots/tiimari_vsk09_FIN_WEB.pdf. Luettu: 26.10.2015.

Tiimari 2010. Tiimari Oyj Abp Abp Vuosikertomus 2009. Luettavissa:
http://www.tiimari.com/~media/Files/T/Tiimari/Attachments/AGM2011_matrials_FIN/Tase_kirja%20FIN%202010.pdf. Luettu: 26.10.2015.

Tiimari 2011. Tiimari Oyj Abp Abp Vuosikertomus 2011. Luettavissa:
<http://docplayer.fi/1474713-Tiimari-lyhyesti-avainluvut-2010-2011.html>. Luettu:
26.10.2015.

Tiimari 2012. Tiimari Oyj Abp Abp Vuosikertomus 2012. Luettavissa:
http://www.euroinvestor.dk/pdf/cse/2013/03/12262631/Tiimari%20Oyj%20Abp%20vuosikertomus%202012_1.pdf. Luettu: 26.10.2015.

Toimiala Online tietopalvelu 2008. Luettavissa: <http://www2.toimialaonline.fi/>. Luettu:
16.09.2015.

Turtola I. 2014. Tiimari tekee paluuta – ”en olisi tavaramerkkiä muuten hankinnut”. Yle uutiset. Luettavissa:
http://yle.fi/uutiset/tiimari_tekee_paluuta_en_olisi_tavaramerkkia_muuten_hankkinut/7419527. Luettu: 05.11.2015.

Vilkkumaa, M. 2010. Yrityksen menestyksen mittarit. Yritys kirjat Oy. Helsinki.

Wikipedia 2013a. Käypä arvo. Luettavissa:

https://fi.wikipedia.org/wiki/K%C3%A4yp%C3%A4_arvo. Luettu: 24.10.2015.

Wikipedia 2015a. Konserni. Luettavissa: <https://fi.wikipedia.org/wiki/Konserni>. Luettu: 22.10.2015.

Wikipedia 2015b. Toimintakertomus. Luettavissa:

<https://fi.wikipedia.org/wiki/Toimintakertomus>. Luettu: 25.10.2015.

Wikipedia 2015c. Konkurssi. Luettavissa: <https://fi.wikipedia.org/wiki/Konkurssi>. Luettu: 30.08.2015.

Wikisanakirja 2014. Likvidi. Luettavissa: <https://fi.wiktionary.org/wiki/likvidi>. Luettu: 07.09.2015.

YTN 2009. Yritystutkimusneuvottelukunta. Konsernitilinpäätös yritystutkimuksessa. Gaudeamus. Helsinki.

YTN 2011. Yritystutkimusneuvottelukunta. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. Gaudeamus. Helsinki.

Liitteet

Liite 1. Tiimari Oyj Abp:n konsernin tilinpäätösasiakirjat vuodelta 2007

Taulukko 1. Konsernituloslaskelma 2007 (Tiimari 2007)

KONSERNITULOSLASKELMA

1 000 euroa

	1.1.-31.12.2007
Jatkuvat toiminnot	
LIKEVAIHTO	74 570
Liiketoiminnan muut tuotot	347
Varaston lisäys (+) tai vähennys (-)	-1 269
Aineet ja tarvikkeet	-28 206
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	-15 708
Poistot ja arvonalentumiset	-2 402
Liiketoiminnan muut kulut	-23 002
	<hr/>
	-69 318
LIKEVOITTO	4 329
Rahoitustuotot	168
Rahoituskulut	-2 915
	<hr/>
	-2 747
VOITTO ENNEN VEROJA	1 582
Tuloverot	1 580
TILIKAUDEN VOITTO JATKUVISTA TOIMINNOISTA	<hr/>
	3 162
Lopetetut toiminnot	
TILIKAUDEN VOITTO LOPETETUISTA TOIMINNOISTA ILMAN VEROJA	<hr/>
TILIKAUDEN VOITTO	<hr/> <hr/>
	3 162
Jakautuminen	
Emoyhtiön omistajille	3 162
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos:	
laimentamaton osakekohtainen tulos (EUR), jatkuvat toiminnot	0,32
laimennettu osakekohtainen tulos (EUR), jatkuvat toiminnot	0,32
laimentamaton osakekohtainen tulos (EUR), lopetetut toiminnot	
laimennettu osakekohtainen tulos (EUR), lopetetut toiminnot	

Taulukko 2. Konsernitase 2007 (Tiimari 2007)

KONSERNITASE

1 000 euroa

31.12.2007**VARAT**

Liikearvo	37 385
Muut aineettomat hyödykkeet	19 760
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	4 650
Muut rahoitusvarat	114
Saamiset	100
Laskennalliset verosaamiset	30
Pitkäaikaiset varat yhteensä	<u>62 039</u>
Vaihto-omaisuus	25 473
Myyntisaamiset ja muut saamiset	6 877
Rahavarat	2 852
Lyhytaikaiset varat yhteensä	<u>35 202</u>
Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät	124
VARAT YHTEENSÄ	<u><u>97 365</u></u>

OMA PÄÄOMA JA VELAT

Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma	
Osakepääoma	7 686
Omat osakkeet	-55
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	13 821
Muuntoero	-219
Kertyneet voittovarot	18 434
	<u>39 667</u>
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	39 667

VELAT

Laskennalliset verovelat	6 692
Korolliset velat	28 220
Varaukset	23
Pitkäaikaiset velat yhteensä	<u>34 935</u>
Varaukset	8
Korolliset velat	5 787
Ostovelat ja muut velat	16 968
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat	0
Lyhytaikaiset velat yhteensä	<u>22 763</u>
Myytävänä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin liittyvät velat	0
VELAT YHTEENSÄ	57 698
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ	<u><u>97 365</u></u>

Taulukko 3. Konsernin rahavirtalaskelma 2007 (Tiimari 2007)

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

1 000 euroa

	2007
Liiketoiminnan rahavirrat	
Tilikauden voitto	3 162
Oikaisut:	
Poistot	2 402
Rahoitustuotot ja kulut	2 747
Verot	-1 580
Muut oikaisut	1 757
Käyttöpääoman muutos:	
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos	-2 540
Vaihto-omaisuuden muutos	164
Lyhytaikaisten liikevelkojen muutos	1 888
Maksetut korkokulut	-3 080
Saadut korkotuotot	193
Maksetut verot	173
Liiketoiminnan nettorahavirta	5 287
Investointien rahavirrat	
Tytäryritysten hankinta vähennettynä hankintahetken rahavaroilla	-4 645
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin käyttöomaisuushyödykkeisiin	-2 697
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	6 818
Lainasaamisten takaisinmaksu	-650
Maksettu lisäkauppahinta	-1 500
Investointien nettorahavirta	-2 674
Rahoituksen rahavirrat	
Maksullinen osakeanti	0
Pitkäaikaisten lainojen nostot	12 229
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-5 098
Omien osakkeiden myynti	0
Lyhytaikaisten lainojen nostot	7 060
Lyhytaikaisten lainojen lyhennykset	-20 792
Maksetut osingot	-1 477
Rahoituksen nettorahavirta	-8 078
Rahavarojen muutos	-5 465
Rahavarat 1.1.	8 323
Valuuttakurssimuutosten vaikutus rahavaroihin	-6
Rahavarat 31.12.	2 852

Liite 2. Tiimari Oyj Abp:n konsernin tilinpäätösasiakirjat vuodelta 2008

Taulukko 4. Konsernituloslaskelma 2008 (Tiimari 2008)

KONSERNITULOSLASKELMA

1 000 euroa

	1.1.-31.12.2008
LIKEVAIHTO	85 644
Liiketoiminnan muut tuotot	1 402
Aineet ja tarvikkeet	-30 691
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	-19 876
Säännönmukaiset poistot	-3 622
Arvonlennukset	-5 000
Liiketoiminnan muut kulut	-33 750
LIIKETULOS	<u>-5 893</u>
Rahoitustuotot	160
Rahoituskulut	-4 276
Nettorahoituskulut	<u>-4 116</u>
VOITTO/ TAPPIO ENNEN VEROJA	-10 009
Tuloverot	80
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO	<u><u>-9 929</u></u>
Jakautuminen:	
Emoyhtiön osakkeenomistajat	-9 929
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos: laimentamaton osakekohtainen tulos (EUR)	-0,94
laimennettu osakekohtainen tulos (EUR)	-0,94

Taulukko 5. Konsernitase 2008 (Tiimari 2008)

KONSERNITASE

1 000 euroa

31.12.2008**VARAT**

Liikearvo	33 287
Muut aineettomat hyödykkeet	18 950
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	5 616
Muut rahoitusvarat	105
Saamiset	115
Laskennalliset verosaamiset	
Pitkäaikaiset varat yhteensä	<u>58 073</u>

Vaihto-omaisuus	23 409
Myyntisaamiset ja muut saamiset	4 255
Rahavarat	2 188
Lyhytaikaiset varat yhteensä	<u>29 852</u>

Myytäväinä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät

VARAT YHTEENSÄ	<u><u>87 925</u></u>
-----------------------	----------------------

OMA PÄÄOMA JA VELAT

Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma

Osakepääoma	7 686
Omat osakkeet	-55
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	16 921
Muuntoero	-945
Kertyneet voittovarot	6 836
	<u>30 443</u>

OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	30 443
----------------------------	---------------

VELAT

Laskennalliset verovelat	6 330
Korolliset velat	12 297
Varaukset	31
Pitkäaikaiset velat yhteensä	<u>18 658</u>

Korolliset velat	21 864
Ostovelat ja muut velat	16 960
Lyhytaikaiset velat yhteensä	<u>38 824</u>

VELAT YHTEENSÄ	57 482
-----------------------	---------------

OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ	<u><u>87 925</u></u>
-------------------------------------	----------------------

Taulukko 6. Konsernin rahavirtalaskelma 2008 (Tiimari 2008)

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

1 000 euroa

	2008
Liiketoiminnan rahavirrat	
Tilikauden tulos/ tappio	-9 929
Oikaisut:	
Poistot ja arvonalentumiset	8 622
Käyttöomaisuuden realisointivoitto (-) ja tappio (+)	-690
Rahoitustuotot ja kulut	4 116
Verot	-80
Muut oikaisut	173
Käyttöpääoman muutos:	
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos	2 732
Vaihto-omaisuuden muutos	2 799
Lyhytaikaisten liikevelkojen muutos	-2 026
Maksetut korkokulut	-3 104
Saadut korkotuotot	58
Muut maksetut rahoituskulut	-347
Maksetut verot	-387
Liiketoiminnan nettorahavirta	1 937
Investointien rahavirrat	
Liiketoimintojen hankinta vähennettynä hankintahetken rahavaroilla	-736
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin käyttöomaisuushyödykkeisiin	-4 505
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	985
Lainasaamisten takaisinmaksu	65
Maksettu lisäkauppahinta	
Investointien nettorahavirta	-4 191
Rahoituksen rahavirrat	
Maksullinen osakeanti	3 100
Pitkäaikaisten lainojen nostot	0
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-2 000
Lyhytaikaisten lainojen nettomuutos	2 325
Maksetut osingot	-1 648
Rahoituksen nettorahavirta	1 777
Rahavarojen muutos	-477
Rahavarat 1.1.	2 852
Valuuttakurssimuutosten vaikutus rahavaroihin	-187
Rahavarat 31.12.	2 188

Liite 3. Tiimari Oyj Abp:n konsernin tilinpäätösasiakirjat vuodelta 2009

Taulukko 7. Konsernituloslaskelma 2009 (Tiimari 2009)

1 000 euroa	2009
JATKUVAT TOIMINNOT	
LIIKEVAIHTO	80 113
Aineet ja tarvikkeet	-34 601
Bruttokate	45 512
Bruttokate-%	56,8 %
Liiketoiminnan muut tuotot	1 824
Työsuhte-etuuksista aiheutuvat kulut	-21 765
Säännönmukaiset poistot	-3 507
Käyttöomaisuuden arvonalentumiset	-614
Liikearvon arvonalentuminen	-882
Liiketoiminnan muut kulut	-28 084
LIIKETULOS	-7 516
Rahoitustuotot	47
Rahoituskulut	-3 181
TULOS ENNEN VEROJA	-10 651
Tuloverot	535
TILIKAUDEN JATKUVIEN TOIMINTOJEN TULOS	-10 116
LOPETETUT TOIMINNOT	
Lopetettujen toimintojen tulos	-674
KATSAUSKAUDEN TULOS	-10 790
Tuloksen jakautuminen:	
Emoyhtiön osakkeenomistajat	-10 790
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos:	
Jatkuvat toiminnot:	
laimennettu ja laimentamaton (EUR)	-0,69
Lopetetut toiminnot:	
laimennettu ja laimentamaton (EUR)	-0,05
Osakekohtainen tulos yhteensä (EUR)	-0,73
KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA	
KATSAUSKAUDEN TULOS	-10 790
Muuntoerot	282
Muut erät	
Katsauskauden laaja tulos verojen jälkeen	-10 508
Katsauskauden laajan tuloksen jakautuminen:	
Emoyhtiön osakkeenomistajat	-10 508

Liitetiedot ovat olennainen osa konsernitiilinpäätöstä

Taulukko 8. Konsernitase 2009 (Tiimari 2009)

1000 euroa	31.12.2009
VARAT	
Aineettomat hyödykkeet	16 876
Liikearvo	32 525
Aineelliset hyödykkeet	4 904
Rahoitusvarat	
Myytavissä olevat sijoitukset	104
Pitkäaikaiset sijoitukset	5
Pitkäaikaiset saamiset	30
Laskennalliset verosaamiset	29
PITKÄAIKAISET VARAT YHTEENSÄ	54 473
LYHYTAIKAISET VARAT	
Vaihto-omaisuus	15 044
Myyntisaamiset ja muut saamiset	3 395
Versaamiset	59
Rahavarat	3 024
LYHYTAIKAISET VARAT YHTEENSÄ	21 523
VARAT YHTEENSÄ	75 995
OMA PÄÄOMA JA VELAT	
OMA PÄÄOMA	
Osakepääoma	7 686
Omat osakkeet	0
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	23 010
Muuntoerot	-663
Kertyneet voittovarot	-3 667
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä	26 366
PITKÄAIKAISET VELAT	
Laskennalliset verovelat	5 834
Korolliset velat	22 203
Varaukset	32
Pitkäaikaiset velat yhteensä	28 068
LYHYTAIKAISET VELAT	
Korolliset velat	3 398
Ostovelat ja muut velat	18 103
Tuloverovelat	60
Lyhytaikaiset velat yhteensä	21 561
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ	75 995

Taulukko 9. Konsernin rahavirtalaskelma 2009 (Tiimari 2009)

1 000 euroa	2009
Liiketoiminnan rahavirrat	
Tilikauden tulos/ tappio	-10 790
Oikaisut:	
Poistot ja arvonalentumiset	5 003
Käyttöomaisuuden realisointivoitto (-) ja tappio (+)	-542
Rahoitustuotot ja kulut	3 135
Verot	-544
Muut oikaisut	41
Käyttöpääoman muutos:	
Vaihto-omaisuuden muutos	8 476
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos	772
Lyhytaikaisten liikevelkojen muutos	1 002
Maksetut korkokulut	-2 191
Saadut korkotuotot	22
Muut maksetut rahoituskulut	-706
Maksetut verot	85
Liiketoiminnan nettorahavirta	3 764
Investointien rahavirrat	
Liiketoimintojen hankinta vähennettynä hankintahetken rahavarolla	0
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin käyttöomaisuushyödykkeisiin	-1 251
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	520
Lainasaamisten muutokset	-52
Sijoitusten myyntituotot	1
Investointien nettorahavirta	-782
Rahoituksen rahavirrat	
Maksullinen osakeanti	6 089
Pitkäaikaisten lainojen nostot	8 480
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-1 000
Lyhytaikaisten lainojen nettomuutos	-15 342
Rahoitusleasingvelkojen lyhennykset	-421
Maksetut osingot	0
Rahoituksen nettorahavirta	-2 193
Rahavarojen muutos	789
Rahavarat 1.1.	2 188
Valuuttakurssimuutosten vaikutus rahavaroihin	48
Rahavarat 31.12.	3 024

Liite 4. Tiimari Oyj Abp:n konsernin tilinpäätösasiakirjat vuodelta 2010

Taulukko 10. Konsernituloslaskelma 2010 (Tiimari 2010)

1 000 euroa	2010
LIIVEVAIHTO	75 797
Aineet ja tarvikkeet	-31 963
Bruttokate	43 834
Bruttokate-%	57,8 %
Liiketoiminnan muut tuotot	961
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	-20 544
Säännönmukaiset poistot	-3 124
Käyttöomaisuuden arvonalentumiset	
Liikearvon arvonalentuminen	-6 918
Liiketoiminnan muut kulut	-26 822
LIIKETULOS	-12 613
Rahoitustuotot	266
Rahoituskulut	-2 499
TULOS ENNEN VEROJA	-14 845
Tuloverot	192
TILIKAUDEN TULOS	-14 653
Tuloksen jakautuminen:	
Emoyhtiön osakkeenomistajat	-14 653
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos:	
Laimennettu ja laimentamaton osakekohtainen tulos (EUR)	-0,89
KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA	
TILIKAUDEN TULOS	-14 653
Muuntoerot	656
Katsauskauden laaja tulos verojen jälkeen	-13 997
Katsauskauden laajan tuloksen jakautuminen:	
Emoyhtiön osakkeenomistajat	-13 997

Taulukko 11. Konsernitase 2010 (Tiimari 2010)

1 000 euroa	51.18.2010
VARAT	
Aineettomat hyödykkeet	15 496
Liikearvo	25 877
Aineelliset hyödykkeet	4 275
Rahoitusvarat	
Myytavissä olevat sijoitukset	104
Pitkäaikaiset sijoitukset	5
Pitkäaikaiset saamiset	
Laskennalliset verosaamiset	29
PITKÄAIKAISET VARAT YHTEENSÄ	45 785
LYHYTAIKAISET VARAT	
Vaihto-omaisuus	14 435
Myyntisaamiset ja muut saamiset	4 133
Verosaamiset	35
Rahavarat	1 626
LYHYTAIKAISET VARAT YHTEENSÄ	20 229
VARAT YHTEENSÄ	66 013
OMA PÄÄOMA JA VELAT	
OMA PÄÄOMA	
Osakepääoma	7 686
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	23 011
Muuntoerot	-7
Kertyneet voittovarot	-18 229
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä	12 461
PITKÄAIKAISET VELAT	
Laskennalliset verovelat	5 740
Korolliset velat	15 859
Varaukset	31
Pitkäaikaiset velat yhteensä	21 630
LYHYTAIKAISET VELAT	
Korolliset velat	11 743
Ostovelat ja muut velat	20 119
Tuloverovelat	61
Lyhytaikaiset velat yhteensä	31 923
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ	66 013

Taulukko 12. Konsernin rahavirtalaskelma 2010 (Tiimari 2010)

1 000 euroa	8010
Liiketoiminnan rahavirrat	
Tilikauden tulos/ tappio	-14 653
Oikaisut:	
Poistot ja arvonalentumiset	10 043
Käyttöomaisuuden realisointivoitto (-) ja tappio (+)	7
Rahoitustuotot ja kulut	2 247
Verot	-192
Muut oikaisut	77
Käyttöpääoman muutos:	
Vaihto-omaisuuden muutos	834
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos	472
Lyhytaikaisten liikevelkojen muutos	501
Maksetut korkokulut	-1 018
Saadut korkotuotot	13
Muut maksetut rahoituskulut	-782
Maksetut verot	-8
Liiketoiminnan nettorahavirta	-2 459
Investointien rahavirrat	
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin käyttöomaisuushyödykkeisiin	-665
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	2
Lainasaamisten muutokset	-202
Sijoitusten myyntituotot	1
Investointien nettorahavirta	-864
Rahoituksen rahavirrat	
Maksullinen osakeanti	
Pitkäaikaisten lainojen nostot	
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	
Lyhytaikaisten lainojen nettomuutos	2 133
Rahoitusleasingvelkojen lyhennykset	-241
Rahoituksen nettorahavirta	1 892
Rahavarojen muutos	-1 431
Rahavarat 1.1.	3 024
Valuuttakurssimuutosten vaikutus rahavaroihin	34
Rahavarat 31.12.	1 626

Liite 5. Tiimari Oyj Abp:n konsernin tilinpäätösasiakirjat vuodelta 2011

Taulukko 13. Konsernituloslaskelma 2011 (Tiimari 2011)

1 000 euroa	2011
JATKUVAT TOIMINNOT	
LIKEVAIHTO	60 757
Aineet ja tarvikkeet	-28 035
Bruttokate	32 722
Bruttokate-%	53,9 %
Liiketoiminnan muut tuotot	563
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	-18 343
Poistot	-1 423
Liikearvon arvonalentuminen	
Liiketoiminnan muut kulut	-24 174
LIIKETULOS	-10 654
Rahoitustuotot	715
Rahoituskulut	-7 632
TULOS ENNEN VEROJA	-17 571
Tuloverot	8
TILIKAUDEN JATKUVIEN TOIMINTOJEN TULOS	-17 562
LOPETETUT TOIMINNOT	
Lopetettujen toimintojen tulos	-4 481
TILIKAUDEN TULOS	-22 044
Tuloksen jakautuminen:	
Emoyhtiön osakkeenomistajat	-22 044
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos:	
Jatkuvat toiminnot:	
laimennettu ja laimentamaton (EUR)	-0,15
Lopetetut toiminnot:	
laimennettu ja laimentamaton (EUR)	-0,04
osakekohtainen tulos yhteensä (EUR)	-0,19
KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA	
TILIKAUDEN TULOS	-22 044
Muuntoerot	34
Katsauskauden laaja tulos verojen jälkeen	-22 010
Katsauskauden laajan tuloksen jakautuminen:	
Emoyhtiön osakkeenomistajat	-22 010

Taulukko 14. Konsernitase 2011 (Tiimari 2011)

1 000 euroa	31.12.2011
VARAT	
PITKÄAIKAISET VARAT	
Aineettomat hyödykkeet	12 408
Liikearvo	23 752
Aineelliset hyödykkeet	2 874
Rahoitusvarat	
Myytavissä olevat sijoitukset	104
Pitkäaikaiset sijoitukset	5
Laskennalliset verosaamiset	29
PITKÄAIKAISET VARAT YHTEENSÄ	39 170
LYHYTAIKAISET VARAT	
Vaihto-omaisuus	13 770
Myyntisaamiset ja muut saamiset	1 746
Versaamiset	29
Rahavarat	3 025
LYHYTAIKAISET VARAT YHTEENSÄ	18 570
Myytävänä oleviksi luokitellut pitkäaikaiset omaisuuserät	7 447
VARAT YHTEENSÄ	65 187

1 000 euroa	31.12.2011
OMA PÄÄOMA JA VELAT	
OMA PÄÄOMA	
Osakepääoma	7 686
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	57 116
Muuntoerot	27
Kertyneet voittovarot	-35 333
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä	29 496
PITKÄAIKAISET VELAT	
Laskennalliset verovelat	4 752
Rahoitusvelat	4 450
Varaukset	418
PITKÄAIKAISET VELAT YHTEENSÄ	9 620
LYHYTAIKAISET VELAT	
Lyhytaikaiset rahoitusvelat	3 942
Ostovelat ja muut velat	16 589
Tuloverovelat	87
Varaukset	84
LYHYTAIKAISET VELAT YHTEENSÄ	20 701
Myytävänä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin liittyvät velat	5 369
VELAT YHTEENSÄ	35 690
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ	65 187

Taulukko 15. Konsernin rahavirtalaskelma 2011 (Tiimari 2011)

1 000 euroa	2011
Liiketoiminnan rahavirrat	
Tilikauden tulos/ tappio	-22 044
Oikaisut:	
Poistot ja arvonalentumiset	5 673
Käyttöomaisuuden realisointivoitto (-) ja tappio (+)	-8
Rahoitustuotot ja kulut	6 938
Verot	-197
Muut oikaisut	14
Käyttöpääoman muutos:	
Vaihto-omaisuuden muutos	-2 160
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos	-539
Lyhytaikaisten liikevelkojen muutos	1 017
Varausten muutos	471
Maksetut korkokulut	-755
Saadut osingot	5
Saadut korkotuotot	7
Muut rahoituserät	-1 163
Maksetut verot	-31
Liiketoiminnan nettorahavirta	-12 772
Investointien rahavirrat	
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin käyttöomaisuushyödykkeisiin	-603
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	8
Lainasaamisten muutokset	
Sijoitusten myyntituotot	
Investointien nettorahavirta	-595
Rahoituksen rahavirrat	
Maksullinen osakeanti	9 255
Lyhytaikaisten lainojen nostot	16 535
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-13 628
Pitkäaikaisten lainojen nostot	3 000
Lyhytaikaisten lainojen nettomuutos	
Rahoitusleasingvelkojen lyhennykset	-110
Rahoituksen nettorahavirta	15 052
Rahavarojen muutos	
Rahavarat 1.1.	1 626
Valuuttakurssimuutosten vaikutus rahavaroihin	-29
Rahavarat 31.12.	3 281 (*)

(*) Rahavarat 31.12.2011 sisältävät myytäväksi luokiteltujen erien rahavaroja 256 tuhatta euroa.

Liite 6. Tiimari Oyj Abp:n konsernin tilinpäätösasiakirjat vuodelta 2012

Taulukko 16. Konsernituloslaskelma 2012 (Tiimari 2012)

1 000 euroa	2012
JATKUVAT TOIMINNOT	
LIKEVAIHTO	62 143
Aineet ja tarvikkeet	-25 434
Bruttokate	36 709
Bruttokate-%	59,1 %
Liiketoiminnan muut tuotot	98
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	-19 422
Poistot	-1 286
Liiketoiminnan muut kulut	-24 301
LIIKETULOS	-8 202
Rahoitustuotot	57
Rahoituskulut	-1 493
TULOS ENNEN VEROJA	-9 638
Tuloverot	330
TILIKAUDEN JATKUVIEN TOIMINTOJEN TULOS	-9 308
LOPETETUT TOIMINNOT	
Lopetettujen toimintojen tulos	-209
TILIKAUDEN TULOS	-9 517
Tuloksen jakautuminen:	
Emoyhtiön osakkeenomistajat	-9 517
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos:	
Jatkuvat toiminnot:	
laimennettu ja laimentamaton (EUR)	-0,02
Lopetetut toiminnot:	
laimennettu ja laimentamaton (EUR)	0,00
osakekohtainen tulos yhteensä (EUR)	-0,02
KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA	
TILIKAUDEN TULOS	-9 517
Muuntoerot	-148
Katsauskauden laaja tulos verojen jälkeen	-9 665
Katsauskauden laajan tuloksen jakautuminen:	
Emoyhtiön osakkeenomistajat	-9 665

Taulukko 17. Konsernitase 2012 (Tiimari 2012)

1 000 euroa	31.12.2012
VARAT	
PITKÄAIKAISET VARAT	
Aineettomat hyödykkeet	12 626
Liikearvo	23 752
Aineelliset hyödykkeet	3 238
Rahoitusvarat	
Myytävissä olevat sijoitukset	103
Pitkäaikaiset sijoitukset	
Laskennalliset verosaamiset	29
PITKÄAIKAISET VARAT YHTEENSÄ	39 747
LYHYTAIKAISET VARAT	
Vaihto-omaisuus	14 498
Myyntisaamiset ja muut saamiset	1 445
Tuloverosaamiset	27
Rahavarat	1 673
LYHYTAIKAISET VARAT YHTEENSÄ	17 643
Myyttävänä oleviksi luokitellut pitkäaikaiset omaisuuserät	-
VARAT YHTEENSÄ	57 390
1 000 euroa	31.12.2012
OMA PÄÄOMA JA VELAT	
OMA PÄÄOMA	
Osakepääoma	7 686
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	57 116
Muuntoerot	-121
Kertyneet voittovarot	-44 858
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä	19 823
PITKÄAIKAISET VELAT	
Laskennalliset verovelat	4 411
Rahoitusvelat	2 524
Varaukset	167
PITKÄAIKAISET VELAT YHTEENSÄ	7 102
LYHYTAIKAISET VELAT	
Lyhytaikaiset rahoitusvelat	11 810
Ostovelat ja muut velat	18 431
Tuloverovelat	56
Varaukset	167
LYHYTAIKAISET VELAT YHTEENSÄ	30 464
Myyttävänä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin liittyvät velat	-
VELAT YHTEENSÄ	37 566
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ	57 390

Taulukko 18. Konsernin rahavirtalaskelma 2012 (Tiimari 2012)

	2012
Liiketoiminnan rahavirrat	
Tilikauden tulos/ tappio	-9 517
Oikaisut:	
Poistot ja arvonalentumiset	1 286
Käyttöomaisuuden realisointivoitto (-) ja tappio (+)	180
Rahoitustuotot ja kulut	1 436
Verot	-330
Muut oikaisut	14
Käyttöpääoman muutos:	
Vaihto-omaisuuden muutos	-725
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos	273
Lyhytaikaisten liikevelkojen muutos	1 722
Varausten muutos	-167
Maksetut korkokulut	-938
Saadut osingot	8
Saadut korkotuotot	4
Muut rahoituserät	-665
Maksetut verot	-18
Liiketoiminnan nettorahavirta	-7 438
Investointien rahavirrat	
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin käyttöomaisuushyödykkeisiin	-1 868
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	
Myydyt tytäryhtiöosakkeet	1 743
Sijoitusten myyntituotot	30
Investointien nettorahavirta	-95
Rahoituksen rahavirrat	
Maksullinen osakeanti	
Lyhytaikaisten lainojen nostot	18 712
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-12 794
Pitkäaikaisten lainojen nostot	
Rahoitusleasingvelkojen lyhennykset	
Rahoituksen nettorahavirta	5 918
Rahavarojen muutos	-1 615
Rahavarat 1.1.	3 281
Valuuttakurssimuutosten vaikutus rahavaroihin	6
Rahavarat 31.12.	1 673

(*) Rahavarat 31.12.2011 sisältävät myytäväksi luokiteltujen erien rahavaroja 256 tuhatta euroa. Liitetiedot ovat olennainen osa konsernitilinpäätöstä

Liite 7. Toimialan tilinpäätöstilaston mediaanit

Taulukko 19. Finnveran tilinpäätöstilaston mediaanit lahjatavaroiden ja askartelutarvikkeiden vähittäiskaupoista (Toimiala Online 2008)

Mediaani						
47785 Lahjattav, askartelutarv. vähittäisk	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Yritysten lkm jakaumassa	403,00	406,00	408,00	399,00	381,00	362,00
Rahoitustulos-%	- 2,10	- 7,50	- 8,20	- 6,20	- 7,00	- 7,90
Liiketulos-%	- 1,90	- 7,00	- 7,80	- 6,80	- 6,20	- 7,90
Nettotulos-%	- 4,50	- 9,20	- 10,70	- 8,30	- 8,40	- 9,50
Kokonaistulos-%	- 3,80	- 9,00	- 10,30	- 8,10	- 8,20	- 9,10
Tilikauden tulos-%	6,00	5,10	3,80	5,30	4,70	4,10
Kokonaispääoman tuotto-%	- 3,10	- 12,10	- 12,50	- 10,30	- 9,90	- 11,60
Omavaraisuusaste-%	33,70	34,70	32,30	37,30	34,70	35,10
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	29,60	25,40	27,40	28,20	30,90	27,50
Quick ratio	0,60	0,60	0,60	0,60	0,50	0,60
Ostovelkojen kiertoaika, pv	11,50	6,80	5,50	3,50	4,90	5,70

Liite 8. Tiimari-konsernin tunnusluvut

Taulukko 20. Tiimari-konsernin kannattavuuden absoluuttiset tunnusluvut

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Liikevaihto	74 570 000 €	85 644 000 €	80 113 000 €	75 797 000 €	60 757 000 €	62 143 000 €
Liiketulos	4 330 000 €	- 5 893 000 €	- 7 516 000 €	-12 613 000 €	-10 654 000 €	- 8 202 000 €
Nettotulos	3 163 000 €	- 9 929 000 €	- 10 116 000 €	-14 653 000 €	-17 562 000 €	- 9 308 000 €
Kokonaistulos	3 163 000 €	- 9 929 000 €	- 10 790 000 €	-14 653 000 €	-22 044 000 €	- 9 517 000 €
Tilikauden tulos	3 163 000 €	- 9 929 000 €	- 10 790 000 €	-14 653 000 €	-22 044 000 €	- 9 517 000 €

Taulukko 21. Tiimari-konsernin kannattavuuden katteet

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tiimarin liiketulos-%	6%	-7%	-9%	-17%	-18%	-13%
Nettotulos-%	4%	-12%	-13%	-19%	-29%	-15%
Tiimarin kokonaistulostulos-%	4%	-12%	-13%	-19%	-36%	-15%
Tilikauden tulos-%	4%	-12%	-13%	-19%	-36%	-15%

Taulukko 22. Tiimari-konsernin kannattavuuden tuottosuhteet

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Kokonaispääoman tuotto-%	-3,1%	-12,1%	-12,5%	-10,3%	-9,9%	-11,6%
Oman pääoman tuotto-%	8,4%	-28,3%	-38,0%	-72,4%	-83,7%	-37,7%
Sijoitetun pääoman tuotto-%	5,9%	-8,2%	-13%	-25,3%	-21,2%	-20,4%

Taulukko 23. Tiimari-konsernin vakavaraisuuden tunnusluvut

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Omavaraisuusaste-%	40,8%	34,6%	34,7%	18,9%	45,2%	34,5%
Nettogearinging	78,50%	105%	85,60%	208,50%	18,20%	63,90%
Velka-%	77,4%	67,1%	61,9%	70,7%	58,7%	60,5%

Taulukko 24. Tiimari-konsernin maksuvalmiuden tunnusluvut

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Quick Ratio	0,43	0,17	0,30	0,18	0,23	0,10
Current Ratio	1,55	0,77	1,00	0,63	0,90	0,58
Rahoitutus-%	7,5%	-1,5%	-9,6%	-1,4%	-26,6%	-12,9%
Ostovelkojen kiertoaika (pv)	68	48	48	70	58	73

Taulukko 24. Tiimari-konsernin myymälöiden lukumäärä

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Myymälöiden lkm	286	310	301	287	194	194